

ESPANJANVESIKOIRIEN
ROTUKOHTAINEN
JALOSTUKSEN
TAVOITEOHJELMA

Alkuperäinen tavoiteohjelma kirjoitettu v. 1998, uusittu v. 2001 sekä v. 2006

Tavoiteohjelma 2007-2011

Hyväksytty Vesikoirat ry:n vuosikokouksessa 17.02.2007

Hyväksytty Suomen Spanieliliitto ry:n vuosikokouksessa 17.11.2007

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 12.2.2008

Päivitys 2012-2016

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 7.12.2011

Tavoiteohjelman 2007-2011 kirjoittajat

Mari Aaltonen

Marika Fredrikson

Outi Kannila

Tuija Kauhanen

Satu Leppänen

Katri Rissanen

Tiina Turunen

Tavoiteohjelman 2012-2016 kirjoittajat

Kirsi Alastalo

Melina Bruno

Sanna Karttunen

Päivi Laiho

Satu Leppänen

Jari Parkkisenniemi

Sisällysluettelo

1	YHTEENVETO	4
2	RODUN TAUSTA	5
2.1	Rodun synty ja kehittyminen	5
2.2	Käyttötarkoitus	6
2.3	Rodun kehitys Suomessa	6
2.4	Rodun kehitys muissa maissa	7
2.4.1	Espanja, rodun kotimaa	7
2.4.2	Pohjoismaat	8
2.4.3	Muu Eurooppa sekä USA	8
3	JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	9
3.1	Rotujärjestö	9
3.2	Jäsenmäärä	9
3.2.1	Organisaatio	9
4	RODUN NYKYTILANNE	11
4.1	Populaation rakenne ja jalostuspohja	11
4.1.1	Populaation rakenne ja sukusiitos	11
4.1.2	Jalostuspohja	13
4.1.3	Rodun populaatiot muissa maissa	15
4.1.4	Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	16
4.2	Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	17
4.2.1	Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	17
4.2.2	Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	17
4.2.3	PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	17
4.2.4	Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	17
4.2.5	Käyttö- ja koeominaisuudet	18
4.2.6	Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	20
4.2.7	Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista	20
4.3	Terveys ja lisääntyminen	21
4.3.1	PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	21
4.3.2	Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	28
4.3.3	Yleisimmät kuolinsyyt	33
4.3.4	Lisääntyminen	33
4.3.5	Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	33
4.3.6	Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	34
4.4	Ulkomuoto	35
4.4.1	Rotumääritelmä	35
4.4.2	Näyttelyt ja jalostustarkastukset	36
4.4.3	Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	37
4.4.4	Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	37
5	YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	38
5.1	Käytetyimpien jalostuskoirien taso	38
5.2	Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	38
6	JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	40
6.1	Jalostuksen tavoitteet	40
6.1.1	jalostuksen tavoitteet seuraavalle viisivuotiskaudelle	40
6.2	Suosituksat jalostuskoirille ja yhdistelmille	41
6.3	Rotujärjestön toimenpiteet	42
6.4	Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	43
6.4.1	Varautuminen ongelmiin	44
6.5	Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	45
7	LÄHTEET	46
8	LIITTEET	48

1 YHTEENVETO

Espanjanvesikoirien kaltaisia koiria on ollut Pyreneiden niemimaalla jo vuosisatoja. On epäselvää, miten rotu on alun perin rantautunut kotimaahansa. Rotu saavutti kuitenkin pysyvästi suosionsa työmiesten keskuudessa monipuolisena käyttökoirana. Viralliset rekisteröintitiedot eivät kuitenkaan ulotu pidemmälle kuin 1980-luvun alkupuolelle, jolloin rodun kotimaan rotuyhdistys, Asociación Española del Perro de Agua Español, perustettiin.

Espanjanvesikoiran alkuperäisinä tehtävinä on pidetty paimentamista ja laivakoirana toimimista. Lisäksi sen moninaisesti tehtäviin on kuulunut toimia niin rotantappajana, pihavahtina, apuna pienriistan metsästyksessä maalla ja vedessä kuin tavaroiden ja viestien viejänä sekä verrattomana seuralaisenakin.

Rodun ensiesiintyminen tapahtui Malagan koiranäyttelyssä toukokuussa 1981. Vuonna 1985 Madridissa järjestetyssä kansainvälisessä koiranäyttelyssä rotu oli ensimmäistä kertaa virallisesti esillä. FCI hyväksyi rodun myöhemmin vuonna 1985.

Espanjanvesikoiria on tuotu Espanjasta Suomeen vuodesta 1992 lähtien, mutta ensimmäiset niistä rekisteröitiin Suomen Kennelliitossa (SKL) vasta vuonna 1994. 1990-luvun puolivälissä rotu oli vielä melko tuntematon Suomessa. 2000-luvulta lähtien rodun kehitys sai uuden vaihteen ja vuoden 2010 loppuun mennessä espanjanvesikoiria oli Suomessa rekisteröity 2864. Tällä hetkellä rotu on sadan suosituimman rodun joukossa.

Espanjanvesikoirien jalostuksen tavoiteohjelmaan (JTO) on pyritty keräämään kaikki keskeisimmät rotua koskevat tiedot tiiviiksi paketiksi. Jokaisen koirarodun kannalta on tärkeää tehdä suunnitelmallinen ja järjestäytyneet, rodun etuja ajava jalostusstrategia, jonka toimivuutta kyetään seuraamaan keskitetysti. Vastuu rodun jalostuksen eteenpäin viemisestä jakautuu täten rotujärjestön ja Suomen Kennelliiton kautta kasvattajille ja koiranomistajille tasapuolisesti. Jalostuksen tavoiteohjelma on yksi tärkeimmistä keinoista jakaa tätä tarvittavaa informaatiota, jotta tavoitteet voidaan ylipäätään asettaa ja niiden seuranta sitä kautta konkretisoida.

Koirarotujen jalostaminen parempaan ja terveempään suuntaan on aina haasteellista ja tämä pätee myös espanjanvesikoiraan. Rodun terveystilanne on tällä hetkellä kohtalainen. Nykypäivän espanjankoirapopulaation ongelmia ovat geenipohjan kapeus, ei-toivotut luonteenpiirteet ja tiettyjen sairauksien yleistyminen. Geenipohjan liiallinen kapeneminen on todellinen uhka rodullemme sen kehitystä, terveyttä ja monimuotoisuutta ajatellen. Tänä päivänä suurimmat terveydelliset ongelmat espanjanvesikoirilla ovat erilaiset silmäsairaudet, luusto- ja nivelsairaudet sekä kilpirauhasen vajaatoiminta.

Nykyään espanjanvesikoirat ovat pääasiassa seura- ja harrastuskoiria. Käyttökoirahistoria velvoittaa, että rotu säilyy hyvähermoisena, sosiaalisena ja työkykyisenä myös tulevaisuudessa. Rodussa esiintyy kuitenkin liian pehmeitä ja arkoja sekä selvästi pidättyväisiä yksilöitä. Samoin aggressiivisuutta, yleistä pelokkuutta, huonoa hermorakennetta, häiritsevää vilkkautta ja eriasteista ääniarkuutta tavataan. Nämä eivät ole rodun toivottuja luonteenpiirteitä. Tavoitteena on, että jalostuskoirien luonne- ja käyttöominaisuuksien todentaminen yleistyisi, eikä rotumäärittelyn ihanteen vastaisia koiria käytettäisi jalostukseen.

Vesikoirat ry kerää ja jakaa tietoa rodusta pyrkimyksenään ennaltaehkäistä mahdollisia uhkia ja tuoda uusia mahdollisuuksia tavoitteenaan rodun valoisa tulevaisuus. Ensimmäinen espanjanvesikoirien jalostuksen tavoiteohjelma on hyväksytty vuonna 1998 ja sitä on uusittu vuonna 2001. Rotu on liittynyt Suomen Kennelliitto ry:n perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaan (PEVISA) 1.1.2007. Vuonna 2011 jalostuksen tavoiteohjelmaa päivitettiin vastaamaan Suomen Kennelliiton uutta tavoiteohjelmarunkoa.

2 RODUN TAUSTA

2.1 Rodun synty ja kehittyminen

Espanjanvesikoiraa muistuttavia koiria on ollut Pyreneitten niemimaalla jo kauan, mutta koirien alkuperästä ei ole varmaa tietoa. Tästä on esitetty useita erilaisia teorioita, mutta mitään näistä ei ole saatu varmistettua. Saksalaisen kirjailija Heinrich Wilhelm Döbelin (1699–1760) teorian mukaan vesikoirilla on aasialainen alkuperä. Koiria on tullut Itä-Eurooppaan tasangoille paimentolaiskansojen mukana ja vesikoirilla on samat esi-isät kuin puleilla ja komondoreilla.

Ranskalaisen luonnontieteilijä Georges-Louis Leclercin, Buffonin kreivin (1707–1788) teoria juontaa aikaan, jolloin Espanjaa hallitsivat maurit. Pohjois-Afrikan heimoilla oli kiharakarvaisia keskikokoisia koiria, joita käytettiin vesilintujen ja kalojen pyydystämiseen. Berberit käyttivät näitä koiria lampaiden paimentamiseen. Ensimmäiset kuvaukset rotua muistuttavista koirista on dokumentoitu Espanjassa 700-luvulla. Nykyään Pohjois-Afrikassa ei ole tämän kaltaisia koiria.

Sveitsiläisen eläintieteilijä Karl Ludwig Rüttimeyerin (1825–1895) teorian mukaan Pohjanmeren rannikolla eli villikoira, joka kesyyntyi. Ajan myötä tästä alkumuodosta kehittyivät barbet, irlanninvesispanieli, portugalivesikoira, espanjanvesikoira sekä lagotto romagnolo.

Jotkut uskovat koirien tulleen Espanjan rannikolle vasta 1700- ja 1800-lukujen vaihteessa, jolloin merinolampaita kuljetettiin turkkilaisilla laivoilla mm. Australiaan. Rodun oletetaan levinneen Andalusiasta kautta koko maahan. Teoriaa tukee rodun epävirallinen nimi Perro Turco Andaluz, turkkilais-andalusialainen koira. Turkin rannikkoseudulla sanotaan elävän yhä espanjanvesikoiraa muistuttava koirapopulaatio. Yhden teorian mukaan rotu on peräisin erilaisista koirista, joita on elänyt Espanjassa kautta aikojen ja jotka ovat aikojen saatossa sulautuneet käyttötarkoitustensa myötä yhtenäiseksi roduksi. Espanjanvesikoira on selviytynyt läpi vuosien Espanjassa työskentelykykynsä ansiosta. Entisaikoina olivat suosiossa vain sellaiset koirat, jotka auttoivat ihmistä työssään.

Kiinnostus rodun pelastamiseksi ja virallistamiseksi virisi vasta vuonna 1973 Andrés Floresin huomattua koirien uskomattoman työkyvyn vieraillessaan maatilalla Sevillassa. Flores eläinlääkärikollegoineen teki ensimmäiset tutkimukset koirista ja kirjoitti artikkeleita erikoislehtiin. Antonio Garcia Perez (kennel de Ubrique) ja Santiago Montesinos ovat rodun pioneereja. Vuonna 1975 he aloittivat koirien kokoamisen Málagan ja Cádizin vuoristoalueiden vuohi- ja lammaspaimenilta. Varsinainen kiitos rodun säilymiselle kuuluu kaikille paimenille, kalastajille, metsästäjille ja niille, jotka ovat arvostaneet koiriensa ominaisuuksia ja estäneet rodun sekoittumisen muihin rotuihin. 1970-luvulta tähän päivään saakka rotu on edelleen kehittynyt ja tullut tunnetuksi virallisena ja tavoitteellisen kasvatustyön kohteena olevana rotuna.

Vuonna 1980 perustettiin rotuyhdistys, Asociación Española del Perro de Agua Español (AEPAE), ja rodun ensiesiintyminen tapahtui Malagan koiranäyttelyssä toukokuussa 1981. Sen jälkeen aina vuoteen 1985 rotua tehtiin tunnetuksi eri näyttelyissä ja kenneltilaisuuksissa. Keväällä 1985 Madridissa järjestetyssä kansainvälisessä koiranäyttelyssä rotu oli ensimmäistä kertaa virallisesti esillä. Rodun harrastajat toivat näyttille 45 koiraa, joista hyväksyttiin rotuun 38 uuden rotumääritelmäluonnoksen mukaan. FCI hyväksyi rodun myöhemmin vuonna 1985.

FCI:n kokouksessa Meksikossa vuonna 1999 espanjanvesikoirille myönnettiin oikeus vastaanottaa kansainvälinen sertifikaatti. Sen vahvistamisen edellytyksenä on, että koiralla on enemmän kuin kolme sukupolvea tunnettuja esivanhempia (vrt. Suomen FI-rekisteri). Tämän takia eräät näyttely- ja agilitykoirat eivät voi saavuttaa kansainvälistä valionarvoa, vaikka olisivatkin menestymisensä myötä oikeutettuja kansainvälisiin sertifikaatteihin.

Vaikka espanjanvesikoirien rotukirja on suljettu, on sitä harvakseltaan mahdollista avata. Espanjan Kennelliitto, La Real Sociedad Canina de España (RSCE), voi anomuksesta myöntää mahdollisuuden rotuun ottoon Espanjassa järjestettävän erikoisnäyttelyn, Monográfican, yhteydessä. Rotuunoton ehtona on yhden erikoistuomarin puolto.

2.2 Käyttötarkoitus

Espanjanvesikoiran alkuperäisinä tehtävinä on pidetty paimentamista, laivakoirana sekä metsästyskoirana toimimista.

Paimenkoirana rotu on pääosin toiminut vuoristoalueilla ja yleensä vuohipaimenena. Vuohien paimennus on ollut haastava tehtävä vaikeasta maastosta ja vuohien nopeista liikkeistä johtuen, mutta ketterälle espanjanvesikoiralle tehtävä on sopinut hyvin. Rotua on käytetty paljon myös lampaiden paimentamiseen. Esimerkiksi satamissa lampaita lastattaessa koirat ovat paimentaneet ne ensin laivaan ja sitten hypänneet mereen ja uineet takaisin satamaan. Espanjanvesikoiraa on käytetty myös mm. nautojen, sikojen sekä ankkujen paimentamiseen. Koirat paimentavat juoksemalla, hyppimällä, pyörimällä sekä haukkumalla eivätkä juurikaan turvaudu hampaisiinsa. Espanjanvesikoirat eivät suojelleet paimentamiensa laumoja suurpedoilta, vaan siihen tarkoitukseen käytettiin erilaisia laumanvartijarotuja.

Laivakoirana espanjanvesikoira on ollut merimiesten ja kalastajien tärkeä apulainen. Sen tehtäviin on kuulunut kiinnitysköyrien vieminen laivasta laiturin luo vastaanottavalle ihmiselle, laivan ja kalasalaaliin vartioiminen satamassa, pudonneiden esineiden sukeltaminen merestä sekä verkosta karanneiden kalojen pyydystäminen. Koiria kerrotaan käytetyn jopa kalaparvien paikallistamiseen. Metsästyskäytössä espanjanvesikoiria on käytetty niin entisaikoina kuin vielä nykyäänkin. Rotua on käytetty jäniksen ja jopa villisian metsästyksessä, mutta pääosin se on toiminut noutavana metsästyskoirana erilaisissa vesistöissä ja suoalueilla, joissa muiden rotujen on ollut vaikeampi työskennellä.

Kuten monet muutkin rodut köyhällä maaseudulla, on espanjanvesikoira toiminut myös rotantappajana, pihavahtina, apuna pienriistan metsästyksessä maalla ja vedessä, tavaroiden ja viestien viejänä sekä verrattomana seuralaisena. Nykypäivänä rotu toimii näiden ohella myös mm. poliisikoirana (huume- ja pommikoirana) sekä pelastuskoirana. Espanjanvesikoiria on viety mm. Etelä- Amerikkaan sekä Aasiaan maanjäristysten tuhoalueille etsimään ihmisiä raunioista.

Espanjanvesikoira on näin ollen ollut kautta aikojen hyvin tärkeä apulainen ihmiselle erilaisissa tehtävissä, ja rodun tullessa entistä tunnetummaksi, uusia tehtäviä on keksitty jatkuvasti. Rotu on nykyään erittäin suosittu myös seurakoirana, näyttelykoirana, ja Espanjassa myös terapiakoirana vanhusten sekä erityistarpeita tarvitsevien lasten seuralaisena.

Espanjan rotuyhdistys järjestää espanjanvesikoirille epävirallista taipumuskokeen kaltaista "työttestiä". Tämä testi järjestetään kahden päivän aikana. Yhtenä päivänä suoritetaan useita vedessä tapahtuvia kokeita. Näissä testeissä koirat mm. noutavat esineitä vedestä uimalla ja sukeltamalla sekä noutavat hukkuvaa esittävän ihmisen veneeseen. Toisena päivänä suoritetaan maalla useita kokeita, jotka simuloivat aidoissa rodulle ominaisissa työtehtävissä suoritettavia liikkeitä, esimerkiksi esineiden etsintää. Testien ohessa järjestetään myös epävirallinen näyttely. Kaikista osa-alueista lasketaan pisteet yhteen, ja valitaan työtestin paras koira. Tämän testin on tarkoitus painottaa rodunomaisen ulkomuodon tärkeyden lisäksi sitä, että koirien on oltava työkykyisiä rodulle ominaisissa työtehtävissä.

Suomessa espanjanvesikoira otetaan pääasiassa seurakoiraksi, mutta rotu soveltuu erinomaisesti myös harrastuskoiraksi. Lähemmin espanjanvesikoiran luonne- ja käyttöominaisuuksia on kuvattu kohdassa 4.2.

2.3 Rodun kehitys Suomessa

Espanjanvesikoiria on tuotu Espanjasta Suomeen vuodesta 1992 lähtien, mutta ensimmäiset niistä rekisteröitiin Suomen Kennelliitossa (SKL) vasta vuonna 1994. Ensimmäinen pentue syntyi tammikuussa 1994 Herman's-kenneliin (Leila Ekroth) Espanjaan tehdyn astutusmatkan tuloksena. Ensimmäinen Suomessa rekisteröity pentue on kuitenkin Kin-Sei -kenneliin (Seija Kinnunen-Kangas) helmikuussa 1994 syntynyt pentue, jonka vanhemmat olivat espanjantuontikoiria.

Ensimmäisinä vuosina vuotuiset rekisteröintimäärät olivat hyvin pieniä ja kasvattajien jalostusvalinnat pohjautuivat pääosin Ubrique-, Marismeño- ja Bolanio- sekä Casa Aramar -kennelleiden tuontikoiriin. Vuoteen 1998 mennessä kasvatustyönsä aloittivat myös kennelit Boisterous (Leila Rantanen, ensimmäinen pentue rekisteröity vuonna 1994), Herman's (Leila Ekroth, -95), Pevikan (Pertti Vilander ja Seija Lepistö, -95) ja Ay Picaro (Sirpa du Jardin, -97) sekä kennel Zorrado (Marika Fredrikson, -97).

1990-luvun puolivälissä rotu oli vielä melko tuntematon Suomessa, mutta kasvattajien ja aktiivisten harrastajien sekä erityisesti vuonna 1994 perustetun oman rotuyhdistyksen Vesikoirat ry:n kautta espanjanvesikoira alkoi hiljalleen levitä koiraväen tietoisuuteen. Vuosien 1994–1998 aikana pentueita syntyi yhteensä 26 kpl, ja pentuja rekisteröitiin yhteensä 139 kpl. Tuolloin syntyi myös kaikkien aikojen toiseksi suurin pentue Zorrado-kenneliin, yhteensä kymmenen pentua. Tämä ennätys rikottiin Suomessa vasta vuonna 2005, kun Zorrado-kenneliin syntyi 11 pennun pentue. Espanjanvesikoirien keskimääräinen pentumäärä on 5–6 pentua pentuetta kohden. Tuontikoiria Espanjasta rekisteröitiin vuosina 1994–1998 yhteensä 20, joista kuusi oli uroksia ja 14 narttua. Vuoteen 1999 asti rekisteröintimäärät pysyivät melko pieninä, alle kymmenen pentuetta vuodessa ja kasvustoimintansa oli aloittanut yhdeksän kasvattajaa.

SKL:n ensimmäinen espanjanvesikoirille myöntämä virallinen titteli oli Voittaja 1994, joka myönnettiin tuontinartulle Curruca de Ubrique, joka oli myös rodun ensimmäinen Suomen muotovalio vuonna 1995. Virallisia kilpailu-, koe- ja testituloksia espanjanvesikoirat olivat saavuttaneet jo agilitystä, spanielien taipumuskokeesta, metsästyskoirien jäljestämiskokeesta, tottelevaisuuskokeesta, luonnetestistä sekä koiranäyttelystä.

Vuodesta 1996 vuoteen 2001 rodun rekisteröintimäärä kehittyi maltillisesti. 2000-luvulta lähtien rodun kehitys sai uuden vaihteen. Vuonna 2001 tuonnit ja Suomessa syntyneet pennut yhteenlaskettuna rekisteröitiin jo yhteensä 79 espanjanvesikoiraa. Samana vuonna SKL myönsi seuraavat valionarvot ensimmäistä kertaa rodulle: kansainvälinen muotovalio Pancho de la Galea ja agilitysvalio Pevikan Pyrstötähti sekä jäljestämisvalio Kiruna del Bolanio. Vuonna 2002 rekisteröintimäärät kasvoivat huomattavasti jatkuen vuoteen 2006. Vuosina 2007–2009 rekisteröintimäärät pysyivät ennallaan noin 350 koirassa/vuosi. Vuonna 2010 rekisteröintimäärät kasvoivat jälleen ja ensimmäistä kertaa 400 rekisteröidyn koiran raja rikkoutui. Rodun kotimaan jälkeen seuraavaksi suurin koirakanta löytyykin Suomesta.

Suomeen on tuotu espanjanvesikoiria Espanjan lisäksi Belgiasta, Ruotsista, Saksasta, Puolasta, Kroatiaasta ja Alankomaista. Suomalaisia koiria on viety mm. Puolaan, Kroatiaan, Ruotsiin, Norjaan ja USA:an.

Jo alkuajoista lähtien rodulla on ollut Suomessa osallistumisoikeus spanielien taipumuskokeeseen ja metsästyskoirien jäljestämiskokeeseen. Rodulla on ollut myös osallistumisoikeus spanielien metsästyskokeeseen, mutta se poistui vuoden 2004 sääntöuudistuksessa. Palveluskoirakoeoikeuksien myöntämisen jälkeen vuonna 2000 rodun harrastusmahdollisuudet laajenivat entisestään.

2.4 Rodun kehitys muissa maissa

2.4.1 Espanja, rodun kotimaa

Alkuajoina rodussa esiintyi useita erilaisia tyyppisiä. Pohjois-Espanjasta löytyi korkeajalkaisempia ja neliömäisempiä koiria, jotka toimivat pääasiassa kalastajien apulaisina. Koirien alkuperäinen pääväri on valkoinen eri sävyissään, sillä sen sanotaan erottuvan parhaiten Biskajanlahdelle tyypillisestä harmaansinisestä vedestä. Etelästä löytyi useampaakin erilaista linjaa. Etelä-Espanjan, erityisesti rämealueen, matalat ruskeasävyiset metsästys- ja paimenkoirat, jotka ovat selvästi korkeuttaan pidempiä, sekä eteläisten vuoristoalueiden nykyistä rotumääritelmää huomattavasti isompi ja raskaampi paimenkoirana käytetty linja. Näitä linjoja on myös aikoinaan nimetty, ja mm. Sierra-linjaisiksi kutsuttiin vuoristoissa eläviä koiria, jonka edustajilla oli yleensä enemmän pohjavillaa turkissaan kuin muissa linjoissa. Marismeño-linjaiset koirat omasivat yleensä ruskeasävyisen, selkeän naruturkin, ja ne olivat pääosin kalastajien sekä metsästäjien käytössä Etelä-Espanjan rämealueilla (espanjaksi marismeño). Nykyään nämä linjat ovat sekoittuneet keskenään, ja puhtaasti jotakin tiettyä vanhaa linjaa tai tyyppiä edustavaa koiraa on lähes mahdotonta löytää.

Vaikka on epäselvää miten rotu on alun perin rantautunut kotimaahansa, sillä on ollut yksilömäärältään vankka asema Espanjassa jo 1900-luvun alkupuolelta lähtien. Rotu oli saavuttanut pysyvästi suosionsa työmiesten keskuudessa monipuolisena käyttökoirana. Viralliset rekisteröintitiedot eivät kuitenkaan ulotu pidemmälle kuin 1980-luvun alkupuolelle, jolloin rodun kotimaan rotuyhdistys perustettiin.

1970-luvun lopulla pieni ryhmä ihmisiä alkoi miettiä laajempaa käyttöä rodulle, joka oli yleinen Etelä-Espanjassa, mutta muualla Espanjassa suhteellisen tuntematon. Santiago Montesinos alkoi viedä eteenpäin rodun tunnettavuutta ja perusti rodulle oman rotuyhdistyksen, Asociación Española del Perro de Aguas Españolin vuonna 1980, ollen samalla myös tämän yhdistyksen puheenjohtaja.

Useiden vuosien työskentelyn jälkeen Espanjan Kennelliitto hyväksyi rodun viralliseksi 1985. FCI hyväksyi rodun viralliseksi 1990-luvun lopulla. Rotumääritelmää on muutettu pariin kertaan koirien koon ja värin suhteen ennen lopullista FCI:n virallistamista. Santiago Montesinoksen seuraaja ja rotuaktivisti oli Antonio García Pérez, joka on jo pitkään johtanut Espanjan rotukerhoa.

Maaliskuussa 1985 Madridin kansainvälisessä näyttelyssä tuotiin esille 45 koiraa (lähinnä Etelä-Andalusiasta, ja vain muutama pohjoisesta) tarkoituksena päästä viralliseen rekisteriin. Näistä koirista 38 koiraa hyväksyttiin rekisteriin ja virallisen kasvatustyön pohjaksi. 38 ensimmäisestä rotuun otetusta koirasta nimeltä Trini saavutti ensimmäisenä Espanjan muotovalion arvon vuonna 1986. Muita ensimmäisiä virallisia Espanjan muotovalioita olivat Manolo ja Márquez- Chocolate sekä Mori (valionarvo myönnetty vuonna 1987), Moro de Ubrique ja Rubialinda (1988) sekä Dila ja Teddy (1989). Nämä ovat koiria, jotka löytyvät hyvin monen suomalaisen espanjanvesikoiran sukutaulusta.

Espanjan Kennelliiton hyväksynnän ja FCI:n virallistamisen välissä rodun pariin tuli uusia kasvattajia ja harrastajia, ja rotu saavutti nopeasti suuren suosion hyvin monenlaiseen työhön ja harrastukseen sopivan luonteensa vuoksi. Koiria kirjattiin espanjalaisten rotujen rekisteriin yhä enemmän, ja lopulta rotu oli eniten rekisteröity espanjalainen rotu Espanjassa. Rekisteröintimäärät ovat olleet kasvussa ja kasvattajia löytyy muutamia kymmeniä.

Määrällisesti Espanjassa on siis paljon rodun edustajia. Ongelmina kuitenkin on ollut jo rodun alkua ajoista lähtien terveystutkimustulosten puuttuminen, korkeat sukusiitosasteet sekä matadorijalostus. Rotukirjat eivät ole enää avoinna, joten paperittomien koirien saanti rekisteriin ei ole niin helppoa kuin ennen. Rotuunottotilaisuuksia on kuitenkin vielä mahdollista järjestää rotukerhon anomuksesta Espanjan Kennelliiton luvalla.

2.4.2 Pohjoismaat

Pohjoismaissa vahvin espanjanvesikoira on Suomessa. Rotu on kasvussa myös Ruotsissa. Ensimmäiset koirat tulivat Ruotsiin hieman Suomea myöhemmin, mutta vasta 2000-luvulla rekisteröintimäärät lähtivät nousemaan ja aivan viime vuosina kasvuvauhti on ollut kiihtyvää. Vuoden 2010 loppuun mennessä Ruotsissa on rekisteröity 1412 espanjanvesikoira, mukaan lukien tuonnit. Samoihin aikoihin espanjanvesikoiran kanssa Ruotsiin kotiutui myös lagotto romagnolo, joka on Ruotsissa huomattavasti suosituimpi rotu. Ruotsin rotukerhon nimi on Svenska Perro de Agua Español klubben. Muissa pohjoismaissa espanjanvesikoiria on huomattavasti vähemmän, esim. Norjassa on vuoden 2010 loppuun mennessä rekisteröity vain 193 espanjanvesikoira.

2.4.3 Muu Eurooppa sekä USA

Rodun kotimaata sekä Suomea ja Ruotsia lukuun ottamatta espanjanvesikoira on muissa Euroopan maissa harvinainen rotu. Pientä jalansijaa on saavutettu mm. Alankomaissa, Belgiassa, Saksassa ja Puolassa. Englantiin ensimmäiset koirat tuotiin 1990-luvulla ja rotu kuuluu The Kennel Clubin Gundog-ryhmään. Itä-Euroopan maissa rotua esiintyy vielä vähemmän.

Ensimmäiset espanjanvesikoirat tuotiin Yhdysvaltoihin 1990-luvun lopulla Englannista, Belgiasta ja Espanjasta. United Kennel Club, Inc. (UKC) hyväksyi rodun 1.1.2001 Gun Dogs -ryhmäänsä (UKC:n rotumääritelmä) ja American Rare Breed Association (ARBA) rekisteröi koiria Sporting-ryhmäänsä (FCI:n rotumääritelmä). Espanjanvesikoira kuuluu myös American Kennel Clubin (AKC) Foundation Stock Service (FSS) – ohjelman rotuihin, mutta AKC ei rekisteröi rotua.

3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

3.1 Rotujärjestö

Toukokuussa 1994 Leila Ekroth, Taru Hentola ja Sirpa du Jardin kokoontuivat Järvenpäässä allekirjoittamaan Vesikoirat-nimisen yhdistyksen perustamiskirjan. Yhdistyksen tarkoituksena oli toimia espanjanvesikoirien (evk) ja portugalivesikoirien (pvk) rotua harrastavana yhdistyksenä Suomessa, sekä koota yhteen rotujen kasvattajat ja näistä roduista kiinnostuneet henkilöt maanlaajuisesti. Kesäkuussa 1994 pidettiin seitsemän espanjan- ja portugalivesikoiraharrastajan voimin ensimmäinen yleiskokous, jossa päätettiin mm. ilmoittaa yhdistys yhdistysrekisteriin ja anoa Suomen Spanieliliitto ry:n (SSL) jäsenyyttä. Vesikoirat ry rekisteröitiin yhdistysrekisteriin 14.12.1995 rekisterinumerolla 165.065 kotipaikkanaan Helsinki ja sille annettiin 31.3.2003 Y-tunnus 1822107-1. Vesikoirat ry oli Suomen Spanieliliitto ry:n jäsenyhdistys 1996-2010 ensin Suomen Kennelliitto ry:n (SKL) rotuyhdistyksenä ja 17.7.2003 alkaen rotua harrastavana yhdistyksenä.

Kerhon yleinen toiminta eli oman toiminnan rahoitus, koti- ja ulkomaisten yhteyksien ylläpitäminen oli yhdistyksen perustamisesta lähtien Vesikoirat ry:n vastuulla. Vesikoirat ry hoiti SSL:n suostumuksella jalostuksen ohjausta yhteistyössä SSL:n kanssa. SSL huolehti tuomarikoulutuksesta, rodun edustus-, koulutus-, näyttely- ja koetoiminnasta.

Suomen Kennelliiton valtuusto myönsi Vesikoirat ry:lle rotujärjestön statuksen 20.11.2010. Yhdistyksen toimintaa oli ollut takana yli 16 vuotta ja yhdistys oli toiminut hyvin itsenäisesti jo pitkään. Siksi käytännön tasolla suurin muutos rotujärjestöksi tulemisessa oli jalostustoimikuntien siirtyminen Vesikoirat ry:n omiksi toimikunniksi ja tuomarikoulutuksen siirtyminen Vesikoirat ry:n vastuulle.

Vesikoirat ry:n tehtävänä on kannustaa ja auttaa kasvattajia noudattamaan rotumääritelmiä ulkomuodon ja etenkin luonteen ja käyttöomaisuuksien osalta sekä tekee kaiken voitavansa rotujen kehittämiseksi ja pitämiseksi korkeatasoisina. Yhdistys tukee ja kannustaa jäseniään näyttely-, koe- ja kilpailutoimintaan. Vesikoirat ry julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Vesiposti-nimistä jäsenlehteä ja vuosikirjaa kummallekin rodulle sekä ylläpitää internetsivujaan.

Vesikoirat ry on jäsenenä seuraavissa yhdistyksissä:

- Suomen Kennelliitto ry
- Suomen Palveluskoiraliitto ry
- Suomen Agilityliitto ry
- Suomen Koirankasvattajat ry

Lisäksi yhdistys tekee yhteistyötä Helsingin Seudun Kennelpiiri ry:n ja muiden koirayhdistysten kanssa.

Liite 1. Vesikoirat ry:n säännöt / <http://www.vesikoirat.fi/yhdistyksen-saeannoet.html>

Liite 2. Rotujärjestön ohjesääntö http://www.kennelliitto.fi/NR/rdonlyres/93DAF24A-61A8-4448-9492-AE0DFC9C9AB4/0/rotj_ohjesaanto.pdf

3.2 Jäsenmäärä

Vesikoirat ry:hyn voi kuulua varsinaisena jäsenenä, perhejäsenenä, nuorisojäsenenä tai kunniajäsenenä. Vesikoirat ry:n jäsenmäärä oli vuoden 2010 lopussa 793.

Taulukko 1. Vesikoirat ry:n jäsenmäärä vuosina 1999–2010

vuosi	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
jäsenet	100	125	210	300	350	450	520	579	474	696	805	793

3.2.1 Organisaatio

3.2.1.1 Hallitus ja toimihenkilöt

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja neljä muuta jäsentä. Hallitukseen pyritään valitsemaan tasapuolisesti molempien rotujen harrastajia. Syyskokous valitsee vuosittain puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, muista jäsenistä yksi on vuosittain erovuorossa. Kevätkokous päättää tarpeellisista edustuksista. Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi kaksi jäsentä on läsnä. Yhdistyksen nimen kirjoittaa puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri kaksi yhdessä sekä

rahastonhoitaja yksin. Hallitus valitsee sihteerin ja rahastonhoitajan sekä muut tarpeelliseksi katsomansa toimihenkilöt ja määrää heidän tehtävänsä.

Vakiintuneena käytäntönä yhdistykselle on nimetty

- jäsensihteeri, joka ylläpitää jäsenrekisteriä ja hoitaa osoitetiedot lehtipainoon
- webmaster, joka ylläpitää yhdistyksen Internetsivuja osoitteessa www.vesikoirat.fi.
- edustaja ja varaedustaja SKL:n valtuustoon

3.2.1.2 Toimikunnat

Vesikoirat ry:ssä toimivat seuraavat toimikunnat:

- tuomarikoulutus
- lehtitoimikunta, päätoimittaja ja taittaja
- espanjanvesikoirien jalostustoimikunta, 3 jäsentä, toimikausi 3 vuotta
- portugalivesikoirien jalostustoimikunta, 3 jäsentä, toimikausi 3 vuotta
- EVK pentuvälitys
- PVK pentuvälitys
- vuosikirjat
- agilitytoimikunta
- toko- ja PK -toimikunta
- metsästystoimikunta
- näyttelytoimikunta
- näyttelyjen oheisohjelmatoimikunta

Hallitus valitsee kullekin toimikunnalle toiminnasta vastaavan koordinaattorin, joka toimii samalla yhteyshenkilönä hallituksen ja toimikunnan välillä.

Espanjanvesikoirien jalostustoimikunta on Vesikoirat ry:n asiantuntijaryhmä. Toimikunnan jäsenet (3 kpl) valitaan Vesikoirat ry:n syyskokouksessa. Jalostustoimikunnan toimikausi on kolme vuotta, toimikausi alkaa syyskokousta seuraavan vuoden alusta. Jalostustoimikunnan tehtävä on auttaa, neuvoa ja tiedottaa sekä kouluttaa kasvattajia jalostukseen liittyvissä asioissa. Toimikunnan tehtäviin kuuluvat mm. vastaaminen yhdistelmiä koskeviin kyselyihin ja jalostusyhdistelmien hyväksyminen. Toimikunta seuraa aktiivisesti rodun kehitystä Suomessa ja muualla maailmassa sekä kerää ja arkistoi tietoa rodussa esiintyvistä sairauksista, vioista ja ongelmista. JTK järjestää myös erilaisia tapahtumia, kuten jalostustarkastuksia ja joukkoterveystarkastuksia. Vuosittain toimikunnan tulisi kutsua koolle rotupalaveri, jossa yhdistyksen koko jäsenistön voimin pohditaan erilaisia jalostukseen liittyviä kysymyksiä sekä rodun sen hetkistä tilaa ja tulevaisuutta. Vuosittain JTK kirjoittaa myös toimintakertomuksen, jossa vedetään yhteen edellisen vuoden toiminta ja kootaan tilastoja rodusta (mm. rekisteröinnit, tuonnit, terveystutkimukset jne.) Jalostustoimikunnat valitsevat yhteyshenkilön ja mahdollisen sihteerin keskuudestaan.

3.2.1.3 Alueellinen toiminta

Alueellinen toiminta alkoi vuonna 2003, jolloin nimettiin ensimmäiset alueelliset yhteyshenkilöt. Vuonna 2008 alueellisten yhteyshenkilöiden vastuualueet muutettiin Suomen Kennelliiton kennelpiiriin mukaisiksi. Vuonna 2011 yhdistyksellä oli 18 alueellista yhteyshenkilöä. Heidän tehtävänä on jakaa tietoa espanjanvesikoirista ja portugalivesikoirista niin omistajille kuin muillekin kiinnostuneille. Yhteyshenkilöt järjestävät omien resurssiensa mukaisesti paikallisia tapaamisia ja ohjaavat koulutuksista kiinnostuneet paikallisiin koulutustoimintoihin. Alueellisten yhteyshenkilöiden tiedot julkaistaan yhdistyksen jäsenlehdessä. Yhdistyksen kotisivuilla on yhteystietojen lisäksi tietoa alueellisista tapahtumisista.

4 RODUN NYKYTILANNE

4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja

Tässä luvussa tarkastellaan rodun populaation rakennetta ja jalostuspohjaa Suomessa sekä tärkeimmissä kasvatusmaissa ulkomailla. Alla olevissa taulukoissa selvitetään, miten rodun populaatio on kehittynyt Suomessa viimeisen 15 vuoden aikana (1996-2010). Lisäksi tarkastellaan rodun geneettisen monimuotoisuuden sekä jalostuspohjan laajuuden kehittymistä. Koska rodun ei katsota jakautuvan jalostuksellisesti eri linjoihin (esim. näyttö- ja käyttölinjat), on populaatiota käsitelty yhtenäisenä ryhmänä. Aineiston lähteenä on käytetty Kennelliiton KoiraNet-tietokantaa.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

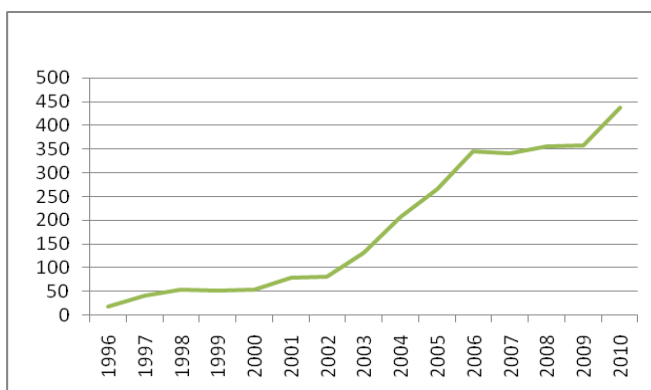
Espanjanvesikoiria on rekisteröity Suomessa vuodesta 1994 lähtien. Vuoteen 2011 (kesäkuu) mennessä koiria on rekisteröity yhteensä 2986 kappaletta, joista tuonteja on 246 koiraa. Taulukossa 2 sekä Kuvaajassa 1 on esitetty Suomessa rekisteröidyt koirat viimeisen 15 vuoden ajalta. Vuodesta 1996 vuoteen 2001 rodun rekisteröintimäärä kehittyi maltillisesti. Vuonna 2002 rekisteröintimäärät kasvoivat huomattavasti jatkuen vuoteen 2006. Vuosina 2007-2009 rekisteröintimäärät pysyivät ennallaan ja kääntyivät jopa pienoiseen laskuun. Vuonna 2010 rekisteröintimäärät kasvoivat jälleen huomattavasti ja 400 rekisteröidyn koiran raja rikkoutui. Kuvaajassa 2 on tarkasteltu tuontikoirien lukumääriä. Tuontikoirien lukumäärät vaihtelevat merkittävästi eri vuosien välillä. Suurin tuontimäärä saavutettiin vuonna 2005, jolloin Suomeen rekisteröitiin yhteensä 45 tuontikoiraa. Vuodesta 2006 tuontimäärät ovat tasaantuneet 2000-luvun alkupuolen tasolle.

Taulukosta 2 on luettavissa myös vuosittaiset keskimääräiset pentuekoot, jotka vaihtelevat välillä 4,5 (2002) ja 6 (1997). Koko ajalta laskettu pentuekokojen keskiarvo on 5,5 pentua. Viimeisen seitsemän vuoden aikana (2004-2010) vuotuiset pentuekoot ovat ylittäneet pitkäaikaisen keskiarvon. Taulukossa 2 on ilmoitettu myös urosten ja narttujen vuosittaiset keskimääräiset jalostuskäyttöiät, jotka vaihtelevat uroksilla välillä 2v 4kk (1996) - 4v 5kk (2010) ja nartuilla välillä 2v 8kk (2005) – 4v 4kk (2003).

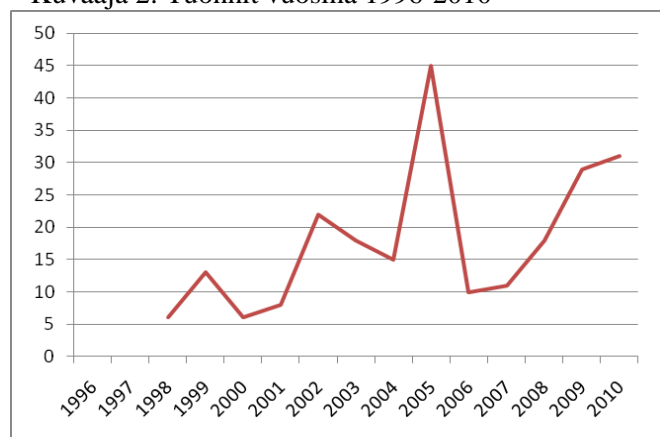
Taulukko 2. Espanjanvesikoirapopulaation kehitys vuosina 1996-2010

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996
Pennut (kotimaiset)	407	328	338	330	336	220	192	113	59	71	47	39	48	42	14
Tuonnit	31	29	18	11	10	45	15	18	22	8	6	13	6		3
Rekisteröinnit yht.	438	357	356	341	346	265	207	131	81	79	53	52	54	42	17
Pentuekoko	5,7	5,9	5,8	5,9	5,9	6,1	5,6	5,4	4,5	5,1	5,2	5,6	5,3	6	4,7
Urosten keskim. jalostuskäytön ikä	4v5kk	4v3kk	3v6kk	3v5kk	3v6kk	3v5kk	3v5kk	2v8kk	2v6kk	3v3kk	3v9kk	3v7kk	2v10kk	3v6kk	2v4kk
Narttujen keskim. jalostuskäytön ikä	3v5kk	3v3kk	3v4kk	3v5kk	3v1kk	2v8kk	3v8kk	4v4kk	3v11kk	3v2kk	3v3kk	3v7kk	3v8kk	3v1kk	2v10kk
Sukusiitosprosentti	3,16	2,88	2,67	2,85	3,69	3,85	4,00	2,31	3,20	7,31	5,59	4,55	3,13	4,91	2,62

Kuvaaja 1: Rekisteröinnit 1996-2010

Kuvaaja 2: Tuonnit vuosina 1996-2010

Yksilö saa aina puolet geneistään isältä ja puolet emältä. Sukulaisuussuhde kertoo, kuinka paljon kahden eri yksilön välillä on yhteisiä genejä. Vanhemman ja jälkeläisen välillä sukulaisuussuhde on aina 50 %, samoin täyssisararten. Hypättäessä seuraavaan sukupolveen sukulaisuussuhde puolittuu (Taulukko 3).

Taulukko 3. Vanhempien keskinäisten sukulaisuussuhteiden ja sukusiitosprosentin välinen yhteys

Vanhemmat	Sukulaisuussuhde %	Sukusiitosprosentti %
Äiti-poika	50	25
Isä-tytär	50	25
Täyssisarukset	50	25
Puolisisarukset	25	12,5
Isovanhempi-pentu	25	12,5
Serkukset	12,5	6,25

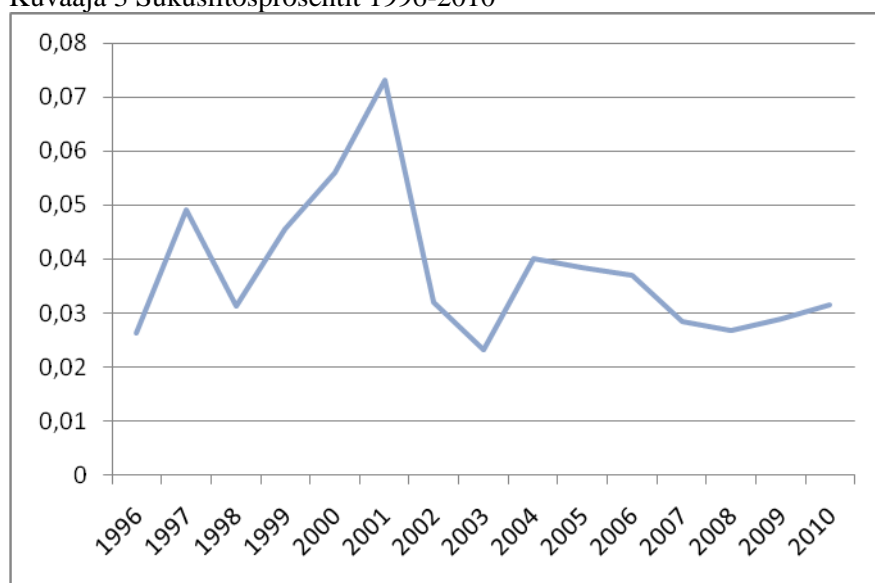
Yksilön sukusiitosprosentti on suoraan kytkennässä vanhempien sukulaisuussuhteeseen ollen tästä aina puolet. Sukusiitosprosentti ilmaisee niiden geenien alleelien keskimääräisen osuuden yksilön genomissa, jotka koira on saanut sekä isältään että emältään, ts. yksilö on saanut saman alleelin tuplasti. Tällaisessa tilanteessa yksilöllä on vähintään yksi kantavanhempi, joka esiintyy sekä isän että emän sukutaulussa. Mitä useampia yhteisiä kantakoiria sukutaulusta löytyy ja mitä läheisempää sukua nämä ovat tarkasteltavalle yksilölle, sitä korkeampi sukusiitosprosentti on. Sukusiitoksessa yksilö saa siis saman alleelin sekä isältään että äidiltään ja on tällöin tämän geenin suhteen homotsygootti.

Korkea sukusiitos tarkoittaa populaatiossa myös korkeaa homotsygotia-astetta, joka käytännössä johtaa piilevien ominaisuuksien (esim. sairaudet) esille tuloon ja yleistymiseen sekä samalla geenipoolin kaventumiseen. Yksilötasolla korkea sukusiitosprosentti johtaa vastustuskyvyn heikkenemiseen ja pahimmillaan elin- ja lisääntymiskyvyn huonontumiseen.

Serkusparitusta pidetään rajana lähisukuisten koirien yhdistämiselle, tällöin sukusiitosprosentti on 6,25 %. Espanjanvesikoiralla tähän tulisi kiinnittää erityistä huomiota, sillä kanta on pieni ja suuri osa koirista on keskenään sukua toisilleen. Esimerkiksi yksittäisten koirien liiallista jalostuskäyttöä ja samojen yhdistelmien uusintaa sekä lähisukuisten koirien yhdistämistä tulisi ehdottomasti välttää. Pahimmillaan joidenkin yksittäisten pentueiden sukusiitosprosentit ovat kohonneet 40 %:in asti (pentue synt. 6/01).

Vielä keskeisempää olisi seurata sukusiitosprosentin kehitystä populaatiotasolla. Kuvaajassa 3 on esitetty espanjanvesikoiran sukusiitosprosentin kehitys vuodesta 1996 vuoteen 2010. Vuonna 2001 rodun sukusiitosprosentti nousi erittäin korkeaksi (7,31%), mutta on sen jälkeen laskenut alaspäin. Tällä hetkellä rodun sukusiitosprosentti on 3,16% (12/2010).

Kuvaaja 3 Sukusiitosprosentit 1996-2010

On lisäksi huomattava, että espanjanvesikoiran sukusiitosprosentit –varsinkaan rodun varhaisina vuosina Suomessa – eivät ole täysin vertailukelpoisia muiden rotujen sukusiitosasteiden kanssa. Tämä johtuu siitä, että koirien sukutauluissa on virallisestikin tuntemattomia koiria silloin, kun jokin kantakoira on otettu rotuun. On siis mahdollista, että koiran sukupuuhun kätkeytyy sellaisia sukulaisuussuhteita, jotka eivät näy sukutaulusta.

Myös SKL:n jalostustietojärjestelmä on espanjanvesikoiran osalta puutteellinen, koska kaikista tuontikoirista (ja edelleen näiden jälkeläisistä) ei järjestelmässä ole täydellisiä polveutumistietoja. Lisää ongelmia aiheuttaa se, että vanhoista espanjalaisista koirista on käytetty kahta tai jopa kolmea eri tavalla rakennettua rekisterinumeroa, jolloin tämä koira voi esiintyä jopa samassa sukutaulussa eri numeroilla, eri koirana. Todelliset sukusiitosasteet ovat näistä syistä tässä esitettyjä korkeampia.

4.1.2 Jalostuspohja

Rotu tulisi säilyttää geneettisesti mahdollisimman monimuotoisena. Tähän vaikuttavat keskeisesti jalostukseen käytettävien koirien väliset sukulaisuussuhteet sekä se, miten paljon kutakin yksilöä käytetään jalostukseen. Erityisesti tämä koskee uroksia, sillä yksittäistä urosta voidaan teoriassa käyttää lukemattomia kertoja, kun taas nartun jalostuskäyttö on rajallinen. Suositut uroksia ei tule käyttää jalostuksessa liikaa (matadorijalostus), jotta yksittäisen jalostusyksilön perimän osuus ei kasva kohtuuttoman suureksi. Rodun geneettisen monimuotoisuuden kannalta olisi tärkeää, että jalostukselliset perusvaatimukset täyttäviä yksilöitä käytettäisiin tasaisesti. Tämä koskee sekä uroksia että narttuja. Geneettisen monimuotoisuuden mittaamiseen käytetään ns. tehollista populaatiokokoa, joka käytännössä kertoo, kuinka laaja tai kapea jalostuspohja on, ja vaikuttaa suoraan rodun sukusiitosasteeseen sekä geenipoolin monimuotoisuuteen.

Kun rodun kanta on pieni, on myös tehollinen populaatiokoko automaattisesti pieni, jolloin rodun geenipooli on luonnollisesti kapea. Nyrkkisääntönä voidaan sanoa, että tehollisen populaatiokoon ollessa alle 100 tämän kannan tilaa pidetään geneettisesti hyvin haavoittuvaisena. Koon ollessa alle 50 pidetään kannan tilaa erittäin haavoittuvaisena. Kannan kasvu nostattaa tehollista populaatiokokoa, mutta vain silloin kun jalostukseen käytetään riittävän laajaa koirakantaa, tasapuolisesti sekä uroksia että narttuja. Kapea jalostuskanta johtaa sukulaisuussuhteiden lisääntymiseen ja sitä kautta pakostakin sukulaisten parittamiseen. Pienessä rodussa on sattumasta kiinni, mitkä alleelit siirtyvät seuraaville sukupolville. Tällöin tapahtuu helposti ns. geenien fiksoitumista, jolloin tietystä geenistä jää rotuun jäljelle vain yksi alleeli. Alleelien häviämisenopeus on riippuvainen tehollisesta populaatiokoosta. Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko on, sitä nopeammin alleelit häviävät populaatiosta.

Tehollinen kannankoko kuvaa siis koko geenipohjan laajuutta. Mitä pienempi tehollinen populaatio on, sitä nopeammin keskimääräinen sukusiitosprosentti kasvaa ja samalla geneettinen monimuotoisuus pienenee. Tehollista kannankokoa laskettaessa käytetään tavallisimmin kaavaa $N_e = 4 * N_m * N_f / (N_m + N_f)$. N_m on siitokseen käytettyjen urosten ja N_f narttujen lukumäärä ja N_e tehollinen populaatiokoko. Tämä kaava kuvaa ideaalipopulaatiota ja antaa huomattavia yliarvioita, mutta sen perusteella voidaan todeta kehityssuunta. (Ideaalipopulaatiossa ei ole päällekkäisiä sukupolvia, narttuja ja uroksia on yhtä paljon, koira tekee jälkeläisiä vain kerran ja jokaista narttua ja urosta kohden syntyy yksi uros- ja narttujälkeläinen.) Kaavassa ei oteta huomioon jalostukseen käytettyjen koirien keskinäisiä sukulaisuussuhteita. Koirien ollessa sukulaisia keskenään tehollinen populaatiokoko on todellisuudessa huomattavasti pienempi kuin kaava antaa olettaa.

Taulukossa 4 tarkastellaan rodun jalostuspohjaa sukupolvittain (yksi sukupolvi = neljä vuotta). Taulukossa ilmoitetaan sukupolvittain vuotuiset jalostukseen käytetyt urokset sekä nartut. Näiden lisäksi on laskettu joka vuodelle käytettyjen urosten ja narttujen suhteellinen osuus. Ideaalitulanteessa rodussa käytetään uroksia ja narttuja jalostukseen tasapuolisesti, jolloin näiden suhteellinen osuus olisi yksi. Tämä lähes toteutuu vuosina 2002 (isät/emät suhde 0,97) ja 2003 (isät/emät suhde 0,95), mutta on näiden vuosien jälkeen ollut tasaisessa laskussa (vuonna 2010 0,65). Tämä viittaa siihen, että viimeisen kuuden vuoden aikana on jalostukseen valittu uroksia selkeästi yksipuolisemmin.

Taulukkoon 4 on myös merkitty rodun tehollisen populaation kehitys vuosina 1996-2010. Vuonna 2006 rodun tehollinen populaatiokoko ylitti kriittisen luvun 100 (131). Tehollisen populaatiokoon ollessa 50-100 rodun geenipooli kapenee niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Tehollisen populaatiokoon yhteyteen on laskettu suluissa prosenttuaalinen osuus maksimaalisesta tehollisesta populaatiokoosta, joka lasketaan kertomalla pentuemäärä kahdella. Maksimaalinen tehollinen populaatiokoko kuvaa ideaalipopulaatiota, jossa jokaista urosta ja narttua käytetään jalostukseen kerran. Näin saavutetaan ideaalitulanteessa mahdollisimman laaja geenipooli. Mitä lähempänä rodun tehollinen populaatiokoko on maksimaalista lukua, sitä monipuolisemmin rodun geenipooli on käytössä jalostuksessa. Kun samaa urosta käytetään usealle eri nartulle, tehollisen populaatiokoon osuus ihannepopulaatiosta pienenee. Tehollisen populaatiokoon osuus maksimaalisesta populaatiokoosta on espanjanvesikoirilla vaihdellut kymmenen prosenttiyksikön sisällä (38%-47%). Tämä viittaa siihen, että rodussa tuotettujen yhdistelmien tehollinen populaatiokoko on reilusti alle puolet ideaalisesta populaatiokoosta.

Taulukko 4. Vuositilasto- jalostuspohja 1996-2010

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996
Per sukupolvi (4v.)															
jalostukseen käytetyt eri urokset	131	125	107	95	77	59	50	39	30	24	18	15	12	8	5
jalostukseen käytetyt eri nartut	201	185	158	138	114	83	60	41	31	30	23	17	15	12	9
isät/emät	0,65	0,68	0,68	0,69	0,68	0,71	0,83	0,95	0,97	0,8	0,78	0,88	0,8	0,67	0,56
tehollinen populaatio	227 (47%)	213 (47%)	182 (44%)	160 (44%)	131 (44%)	97 (47%)	75 (46%)	54 (47%)	41 (48%)	37 (47%)	28 (44%)	22 (42%)	18 (38%)	14 (41%)	9 (45%)

Taulukossa 5 on lueteltu vuosina 1996-2010 runsaimmin jalostukseen käytetyt urokset, syntymävuodet sekä urosten vanhemmat. Urokset on luokiteltu syntyneiden pentujen mukaan. Jos kahdella koiralla on yhtä monta syntynyttä pentua, on vähemmän pentueita tuottanut uros luokiteltu taulukossa korkeammalle sijalle. Lisäksi on mainittu toisen polven jälkeläisten lukumäärät, joita ei ole huomioitu urosten sijoitusjärjestyksessä. Toistuvat nimet taulukossa on merkattu kursiivilla. Runsaimmin jalostukseen käytetty uros vuosina 1996-2010 on Zorrazo Albarkoquero (synt. 2000) 59 pennulla ja 11 pentueella. Tällä koiralla ei ole jälkeläisiä toisessa polvessa. Toiseksi sijoittuu Titi del Marismeno (synt. 1999) 59 pennulla ja 12 pentueella. Tällä koiralla on huomattava jälkeläismäärä toisessa polvessa (37 pentuetta, 220 pentua). Titi del Marismeno on myös usean runsaimmin käytetyn nartun isä (Taulukko 6). Kolmanneksi taulukossa sijoittuu Alevin de el Polvorin 56 pennulla ja kahdeksalla pentueella. Tällä koiralla on Suomen merkittävin toisen polven jälkeläismäärä, yhteensä 255 pentua ja 44 petuetta. Toisessa polvessa yli sadan pennun määrän ylittävät myös Zorrazo Quijote (124), Cabo de Valdeperales (143) sekä Zorrazo Pequeno Nautico (160). Lisäksi on laskettu, kuinka monta eri urosta on käytetty tuottamaan 50%:n osuus (1318 pentua) syntyneistä pennuista. Tämä luku on tarkasteltuna ajankohtana (1996-2010) espanjanvesikoiralla 50.

Taulukko 5. Viimeisen 15 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta (toistuvat nimet kursiivilla)

#	Uros	Synt.	Isä	Emä	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa	
					Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Zorrazo Albarkoquero	2000	Herman's Atlantis	Lagartija Del Marismeno	11	59	0	0
2	Titi Del Marismeno	1999	Romero	Fosa Del Marismeno	12	59	37	220
3	<i>Alevin De El Polvorin</i>	2000	Dali De El Polvorin	Carabina De El Polvorin	8	56	44	255
4	Zorrazo Quijote	2002	<i>Alevin De El Polvorin</i>	Zorrazo Mimosa	6	42	23	124
5	Zorrazo Vaquero	2003	Moucad De Ubrique	Bulla De Calathea	6	40	9	56
6	Zorrazo Oso	2005	Alijares De Almudeyne	Zorrazo Milizza	5	39	8	61
7	<i>Pevikan Himppuhamppu</i>	1998	<i>Zampullin Del Marismeno</i>	Albahaca Del Bolanio	6	35	15	80
8	Cabo De Valdeperales	2003	Cantaor De Valdeperales	Itaca Del Toro Antiguo	6	34	22	143
9	<i>Zampullin Del Marismeno</i>	1995	Sabio	Salina Del Marismeno	7	34	17	78
10	Zorrazo Pequeno Nautico	1997	Nautico	Margarita Del Marismeno	7	32	25	160
11	Zorrazo Espinillo	2004	Lucho De Valdeperales	Zorrazo Ketchup	5	32	10	82
12	Cabeza-DeTurco De Fraguels	2003	Lasodid De Ubrique	Mora	5	31		
13	Ranchmoonb De Ubrique	2004	Lastar De Ubrique	Estesi De Ubrique	5	30	0	0
14	Pevikan Hokkus Pokkus	2006	<i>Pevikan Himppuhamppu</i>	Almadraba La Perrera Flamenca	5	30	0	0
15	Bordon De Calathea	2002	Fuerte Del Horno	Besla	4	30	8	41

Taulukossa 6 on vastaavasti lueteltu vuosina 1996-2010 runsaimmin jalostukseen käytetyt nartut, syntymävuodet, sekä vanhemmat. Luokitteluperusteet ovat samat kuin uroksilla taulukossa 5. Toistuvat nimet taulukossa on merkattu kursiivilla. Runsaimmin jalostukseen käytetty narttu vuosina 1996-2010 on Zorrazo Vaca Loca (synt. 2003) 33 pennulla ja neljällä pentueella. Tällä koiralla on myös suhteellisen suuri jälkeläismäärä toisessa polvessa, 113 pentua ja 20 pentuetta. Toiseksi runsaimmin jalostukseen käytetty narttu on Gullhill's Bara Bar-Bara (synt. 2001) 32 pennulla ja viidellä pentueella. Tällä koiralla ei ole jälkeläisiä toisessa polvessa. Kolmanneksi sijoittuu Zorrazo Naranja (synt. 2000) 29 pennulla ja viidellä pentueella. Tällä nartulla on 56 jälkeläistä ja 10 pentuetta toisessa polvessa. Merkittävin toisen polven jälkeläisten määrä on koiralla Zorrazo Paloma Columba, yhteensä 165 toisen polven jälkeläistä 28 pentueessa. Toisessa polvessa yli sadan pennun määrän ylittävät myös Folas del Marismeno (111), Zorrazo Mimosa (130) sekä Zorrazo Milizza (141).

Taulukko 6. Viimeisen 15 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua (toistuvat nimet kursivilla)

#	Narttu	Synt.	Isä	Emä	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	Zorrazo Vaca Loca	2003	Moucad De Ubrique	Bulla De Calathea	4	33	20	113
2	Gullhill's Bara Bar-Bara	2001	Zorrazo Pequeno Nautico	<i>Tarantula Del Marismeno</i>	5	32	0	0
3	Zorrazo Naranja	2000	<i>Titi Del Marismeno</i>	<i>Zorrazo La Vida Loca</i>	5	29	10	56
4	Folas Del Marismeno	1995	Sabio	Mora	5	27	22	111
5	<i>Zorrazo La Vida Loca</i>	1998	Lolo Del Marismeno	<i>Tarantula Del Marismeno</i>	4	23	15	92
6	Concurrido Yedra	2000	Tejedor Del Marismeno	Taira Del Marismeno	3	22	5	32
7	Hihorlastarbeg	2003	Hihorc De Ubrique	Lastarbeg De Ubrique	3	21	1	1
8	<i>Zorrazo Paloma Columba</i>	1997	Nautico	Margarita Del Marismeno	3	21	28	165
9	Zorrazo Zig-Zag	2004	Lucho De Valdeperales	Zorrazo Whambalaya	3	21	0	0
10	Zorrazo Sol Y Sombra	2002	Alevin De El Polvorin	<i>Zorrazo Paloma Columba</i>	3	20	5	43
11	<i>Tarantula Del Marismeno</i>	1997	Alacran Del Marismeno	Jirafa Del Marismeno	5	20	14	75
12	Zorrazo Mimosa	1999	<i>Titi Del Marismeno</i>	Zorrazo Pajarita	4	20	23	130
13	Zorrazo Estrella	2003	Eden D'anrilles	<i>Zorrazo La Vida Loca</i>	3	20	5	35
14	Zorrazo Oliva	2005	Alijares De Almudeyne	<i>Zorrazo Milizza</i>	3	20	2	10
15	<i>Zorrazo Milizza</i>	1999	<i>Titi Del Marismeno</i>	<i>Zorrazo Pajarita</i>	4	19	23	141

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Tarkasteltaessa rodun kantaa maailmanlaajuisesti, voidaan sen todeta olevan edelleen geneettiseltä monimuotoisuudeltaan hyvin kapea. Nykysuvut pohjautuvat käytännössä samoihin koiriin. Nämä yksilöt ovat usein ensirekisteröintejä, joten niiden sukutaulutietoja ei ole olemassa. Linjoja, joiden taustalta näitä koiria ei löydy, on hyvin vähän ja harvat niistä ovat ns. puhtaita, koska linjoihin on monesti jo varhaisessa vaiheessa sekoitettu yleisimpiä sukulinjoja.

Tällä hetkellä tilanne on se, että alkuperäisten puhtaasti erilinjaisten kenneleiden kantakoirat ovat jo menehtyneet ja näiden jälkeläiset on myöhemmin yhdistetty muihin linjoihin sukusiitoksen välttämiseksi. Valitettavasti myös hyvin moni näistä vanhojen erilinjaisten kenneleiden kasvattajista on jo lopettanut kasvatustoimintansa. Käytännössä siis täysin puhtaasti uuden jalostusmateriaalin löytäminen rodun kotimaasta on hyvin vaikeaa, muista maista melkein mahdotonta. Vaikka rotuunottoja on tapahtunut vielä 2000-luvun alussa, niin näiden koirien ”sukutauluttomuuteen” täytyy suhtautua varauksellisesti.

Rodun kotimaassa espanjanvesikoirien rekisteröinnit ovat viimeisen kahden vuoden aikana tasaantuneet noin 1200 koiraan vuodessa. Kaiken kaikkiaan espanjanvesikoiria oli rekisteröity vuosien 2005-2010 aikana 6305 yksilöä.

Ruotsissa on vuoden 2010 loppuun mennessä rekisteröity 1412 espanjanvesikoira. Rodun suosio on kasvanut tasaisesti, mutta ei ole yhtä suurta kuin Suomessa. Norjassa espanjanvesikoiria on huomattavasti vähemmän, vuoden 2009 loppuun mennessä rekisteröintejä oli 193. Muualla Euroopassa espanjanvesikoiria selkeästi vähemmän, esim. Iso-Britanniasta, Saksasta, Hollannista ja Belgiasta löytyy muutama sata yksilöä kustakin maasta.

Koska rodun kanta on maailmanlaajuisesti suhteellisen pieni, on myös tehollinen populaatiokoko automaattisesti pieni, jolloin rodun geenipohja on kaiken kaikkiaan kapea. Kapea jalostuskanta johtaa sukulaisuussuhteiden lisääntymiseen ja sitä kautta väistämättä sukulaisten parittamiseen. Rotu tulisi säilyttää geneettisesti mahdollisimman monimuotoisena. Tähän vaikuttavat keskeisesti jalostukseen käytettävien koirien väliset sukulaisuussuhteet sekä se, miten paljon kutakin yksilöä käytetään jalostukseen. Erityisesti tämä koskee uroksia, sillä yksittäistä urosta voidaan teoriassa käyttää lukemattomia kertoja, kun taas nartun jalostuskäyttö on rajallinen. Suositujen urosten suuri jalostuskäyttö saattaa aiheuttaa rodulle ongelmia yhtä lailla kaikkialla maailmassa. Samoin tiettyjen kasvattajien linjojen yleistyminen kaikkialla on todellinen uhka rodullemme. Jalostusmateriaali tulisi maailmanlaajuisesti pitää laajana, jotta välttyttäisiin rodun geenipohjan kaventumiselta. Kuitenkaan kaikki koirat eivät täytä jalostuksen kriteerejä ja karsintaa tulee siksi tehdä. Ongelmaksi muodostuu kuitenkin usein täysin erisukuisten koirien tai linjojen löytäminen. Tämä on hankalaa mm. laaja-alaisen kansainvälisen yhteistyön puuttumisen sekä kielivaikeuksien takia. Omat ongelmansa aiheuttavat myös rodun kotimaan koirien terveystutkimattomuus, tuntemattomat taustat sekä rekisteröintipapereiden luotettavuus.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Espanjanvesikoiria on rekisteröity Suomessa vuodesta 1994 lähtien. Alkuvuosina rodun rekisteröintimäärä kehittyi hyvin maltillisesti. Vuonna 2002 rekisteröintimäärät kasvoivat huomattavasti jatkuen vuoteen 2006, kunnes 2007-2009 tasantuivat. Rekisteröintien ennätysvuosi oli 2010, jolloin 400 rekisteröidyn koiran raja rikkoutui. Tuontikoirien lukumäärät ovat vaihdelleet paljon eri vuosien välillä.

Rodun sukusiitosprosentti on 3,16% (12/2010). Rodun laskennalliseen sukusiitosprosenttiin sisältyy kuitenkin huomattavia epäluotettavuustekijöitä mm. sukutaulujen tuntemattomien koirien, tuontikoirien puutteellisten polveutumistietojen sekä KoiraNetin useiden rinnakkaisten rekisterinumeroiden takia. On siis mahdollista, että koiran sukupuuhun kätkeytyy sellaisia sukulaisuussuhteita, jotka eivät näy sukutaulusta. Todelliset sukusiitosasteet ovat näistä syistä laskennallista korkeampia.

Vuosina 2002 ja 2003 narttuja ja uroksia on käytetty jalostukseen suhteellisen tasaisesti (vuonna 2002 isät/emät suhde 0,97 ja vuonna 2003 0,95), mutta suhde on näiden vuosien jälkeen ollut tasaisessa laskussa (vuonna 2010 isät /emät suhde 0,65). Tämä viittaa siihen, että viimeisen kuuden vuoden aikana on jalostukseen valittu uroksia selkeästi yksipuolisemmin. Tehollisen populaatiokoon osuus maksimaalisesta populaatiokoosta on espanjanvesikoirilla vaihdellut kymmenen prosenttiyksikön sisällä (38%-47%). Tämä viittaa siihen, että rodussa tuotettujen yhdistelmien tehollinen populaatiokoko on reilusti alle puolet ideaalisesta populaatiokoosta.

Tarkasteltaessa rodun kantaa maailmanlaajuisesti, voidaan sen todeta olevan edelleen geneettiseltä monimuotoisuudeltaan hyvin kapea. Käytännössä siis täysin puhtaasti uuden jalostusmateriaalin löytäminen eri maista on hyvin vaikeaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Espanjanvesikoira on alun perin ollut keskikokoinen paimen- ja metsästyskoira sekä kalastajan apuri. Koiran lämmön- ja kylmänsietokykyä, muistia, aisteja sekä sopeutumiskykyä että psyykkistä tasapainoa kuvataan erinomaisiksi. Luonne määritellään uskolliseksi, tottelevaiseksi, iloiseksi, uutteraksi, rohkeaksi ja erittäin oppivaiseksi.

Rodun erityispiirteet, etenkin karvapeitteen laatu, sopivat rämealueiden kosteuden ja kuivuuden vaihteluihin. Siksi espanjanvesikoirat soveltuvat erinomaisesti noiden alueiden paimenkoiriksi sekä vesilinnunmetsästäjien ja kalastajien apulaisiksi. Karvapeite on lyhyenä kiharaa ja pitkänä ollessaan kehittyy tiiviiksi naruiksi. Turkki hylkii likaa ja vettä ja toimii myös loistavana suojana ja eristeenä kylmyyttä ja kuumuutta vastaan.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Espanjanvesikoirat eivät jakaannu luonteen eikä käyttöominaisuuksien suhteen erillisiin käyttö- tai näyttelylinjoihin. Eri koiraharrastuslajeissa suositetaan kuitenkin tietynrakenteisia koiria. Agilityssä suosittuja ovat medi-kokoiset koirat. Palveluskoirakokeissa menestyvät isommat, kevytrakenteiset espanjanvesikoirat, koska raskasrakenteisten, pitkäselkäisten tai pienten koirien on vaikea suoriutua yhden metrin tottelevaisuusesteestä.

Jos jalostuksessa keskitytään tiettyyn rakenteeseen tai harrastukseen, saattaa rotuun muodostua selkeämmin eri linjoja, jolloin myös luonteenpiirteiden eriytyminen linjojen mukaan on mahdollista.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

PEVISA-ohjelmaan ei ole sisällytetty vaatimusta luonteen tai käyttäytymisen testaamisesta tai kuvaamisesta.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Espanjanvesikoira on hyvin koulutettavissa erilaisiin tehtäviin ja sen työskentelymotivaatio on yleensä hyvä. Espanjanvesikoira tulee toimeen toisten koirien ja lemmikkien kanssa ja on hyvä lapsiperheenkin koira. Haukkumistaipumus, vilkkaus ja toimeliaisuus yksin ollessa vaihtelevat suuresti yksilöstä riippuen. Toisten yksilöiden työskentelyhalukkuus sekä vilkkaus saatetaan kokea joskus häiritsevinä ominaisuuksina, varsinkin jos koiralle ei ole tarjolla riittävästi aktiiviteettia. Useimmat espanjanvesikoirat pitävät huomiosta sekä vastaavat omistajien toimintaan joskus seuraten tiivistikin omistajien liikkeitä, mikä juontunee koiran paimennusominaisuuksista. Espanjanvesikoirat ovat myös sosiaalisia ja leikkisiä.

Luonnetesteissä on käynyt yhteensä 121 koiraa (tilanne 28.12.2010). Näistä viimeisen kahden vuoden aikana testeissä on käynyt 53 koiraa, joten testitietoa alkaa kertyä. Yksi luonnetesti on keskeytetty pidättyväisyyden vuoksi. Luonnetestikäyntien määrä on noussut viimeisen kahden vuoden aikana merkittävästi, testaaminen on kuitenkin edelleen kohtalaisen vähäistä ja painottuu hiukan nuorempiin koiriin. Esimerkiksi vuosina 2005-2007 syntyneitä on luonnetesteissä käynyt yhteensä 83 koiraa, kun yhteensä koiria on rekisteröity vuosien 2005-2007 välillä 952.

Taulukko 7. Luonnetestien eri osa-alueiden keskiarvot

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
	Toim.k	Terävyys	Puolustus	Taistelu	Hermorak.	Temperamentti	Kovuus	Luoks.	Pisteet
+3	0	46	44	6	0	45	10	51	
+2	4	6	1	74	6	51	0	66	
+1	57	66	55	0	103	20	82	0	
-1	57	1	19	37	10	0	0	3	
-2	2	1	0	3	0	0	28	0	
-3	0	0	1	0	0	0	0	0	
MAX	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	238
MIN	-2,00	-2,00	-3,00	-2,00	-1,00	1,00	-2,00	-1,00	-46
								KA	115

Vaihtelua osa-aluepeisteissä on runsaasti, vaikka pääsääntöisesti tulokset jakaantuvatkin kahteen ryhmään. Selkein yhteneväisyys on hermorakenteessa, jossa tulokset ovat pääosin kategorialla +1 hieman rauhaton (taulukko 7).

Taulukko 8. Laukausvarmuus ja sen kehittyminen luonnetestien perusteella (LA laukausaltis, LK laukauskokematon, LV laukausvarma)

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	1995-2000
LA	3	2	0	0	2	0	0	0	0	0	1
LK	9	7	3	5	1	0	1	3	3	0	1
LV	19	11	17	13	7	0	3	3	4	1	1

Laukausalttiita koiria ei tulisi käyttää jalostukseen ja laukauskokemattomien osalta tulisi arvioida ääniarkuutta yleisesti ennen jalostuspäätöstä.

Omistajia tulee kannustaa luonnetestaamaan koiransa, jotta tuloksia kertyisi enemmän ja saataisiin kattavampaa tietoa koirapopulaation tilanteesta. Tällä hetkellä valtaosa (69%) testeissä olleista koirista on syntynyt vuosien 2005-2007 välillä, tästä ei voi vielä muodostaa tilastollisesti luotettavaa pitkän aikavälin seuranta.

MH-luonnekuvaus on tuore menetelmä Suomessa. Luonnekuvauksessa käyneitä espanjanvesikoiria on yhteensä 19 (taulukko 9). MH-kuvauksessa käyneiden koirien määrä suhteessa espanjanvesikoirien määrään Suomessa on erittäin pieni, joten merkittäviä johtopäätöksiä ei tuloksista voi tehdä. Voidaan kuitenkin todeta, että MH-kuvauksissa käyneistä espanjanvesikoirista kuvaus on suoritettu loppuun 84% osalta ja 16% on keskeytetty tai hylätty. Lisäksi joidenkin koirien kohdalla ei ole laukausosuudessa ammuttu kaikkia neljää laukausta ja suoritus on merkitty suoritetuksi.

Taulukko 9. Espanjanvesikoirien MH-käynnit 2008-2010

MH-käynnit	2010	2009	2008
Suoritettu	2	13	1
Keskeytetty	1	1	
Hylätty		1	

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Nykyään espanjanvesikoirat ovat pääasiassa seura- ja harrastuskoiria. Espanjassa on kuitenkin edelleen koiria, jotka toimivat rodun perinteisissä työtehtävissä. Koirat ovat pääosin eteläisen Andalusian alueella, missä ne työskentelevät paimentaen karjaa, sikoja, vuohia ja lampaista. Rodun monipuolisuus on taannut espanjanvesikoirille uuden tulevaisuuden. Espanjassa koiria on menestyksellisesti koulutettu huume- ja pommikoiriksi virkatehtäviin sekä pelastuskoiriksi.

Amerikassa espanjanvesikoirat on luokiteltu Sporting Group -ryhmään (AKC), mutta sille on myönnetty myös osallistumisoikeudet AKC:n paimennuskisoihin historiallisin perustein. Piha- ja laivavahdin ominaisuudet ovat edelleen tallella: tarvittaessa koira hälyttää haukkumalla isäntäväen paikalle.

Suomessa espanjanvesikoiria on työkäytössä vähäisesti. Joitakin koiria toimii pelastuskoirana, paimenena tai metsästyskäytössä. Vähäinen työkäyttö selittyy osin sillä, että espanjanvesikoirista suurin osa menee perhekoiriksi.

Espanjanvesikoiran harrastusmäärät ovat pysyneet viimeisen kolmen vuoden aikana Suomessa kutakuinkin samalla tasolla, jos katsotaan koekäyntien määrää (taulukko 10). Suhteellinen harrastusmäärä on kuitenkin laskussa, koska koirien kokonaismäärä on Suomessa noussut. Ainoastaan agilityn ja metsästyskoirien jäljestämiskokeen osallistujamäärät ovat nousseet edellisten vuosien aikana. Kennelliiton rekisteriin tallennetaan ainoastaan osallistumiset kilpailuihin ja kokeisiin. Espanjanvesikoirien kanssa harrastetaan todennäköisesti melko paljon, mutta vain pieni osa harrastajista päätyy kisaamaan.

Jalostuksessa tulisi huomioida historialliset työkoirapiirteet ja pyrkiä säilyttämään näitä rodun perusominaisuuksia. Perusominaisuudet, ketteryys, rohkeus ja aktiivisuus, tarjoavat hyvän perustan usealle nykypäivän harrastukselle. Toisaalta ääniherkkyys, liika pehmeys ja arkuus sekä suuri terveys aiheuttavat ongelmia monessa lajissa, joten näitä ominaisuuksia tulisi jalostuksessa välttää.

Harrastusikäisten koirien lukumäärä on noussut vuosina 2004-2010 merkittävästi. Koiramäärän kasvu ei kuitenkaan näy tilastoissa, vaan koe- ja kilpailukäyntimäärät ovat vähentyneet koiramäärään suhteutettuna.

Taulukko 10. Eri kokeiden osallistujamäärät 2001-2010

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Rekisteröintimäärät	438	357	356	341	346	265	207	131	81	79
Palveluskoirakokeet										
Jälkikoe	3	5	6	8	2	2	0	0	0	1
Etsintäkoe	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Viestikoe	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Hakukoe	2	2	2	3	1	2	0	1	0	0
BH-käyttätymiskoe	7	12	17	12	16	13	6	3	5	-
hyväksymis %	71	77	94	75	68	77	71	33	83	-
KV pelastuskoirakokeet										
IPO-R PERA-A	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IPO-R PERA-B	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
IPO-R PEHA-A	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IPO-R PEHA-B	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Pelastuskoirakoe										
PERA-A	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0
PERA-B	0	2	0	2	0	1	2	0	0	0
PEHA	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0
PEJÄ	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
metsästyskokeet ja taipumuskokeet										
Metsästyskoirien jäljestämiskoe	12	7	7	4	5	6	3	3	2	3
Spanieleiden metsästykoe -vesilintu	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Haavoittuneen hirvieläimen jäljestämiskoe	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spanieleiden taipumuskoe	11	1	10	5	1	3	3	2	6	2
Agility										
osallistuneet koirat	129	110	94	ei tietoja saatavilla						
agilitylähdöt	2310	2465	1814							
Tottelevaisuuskokeet										
Toko	45	47	55	53	26	21	14	11	7	6

Suomessa espanjanvesikoirille ei ole käytössä rodunomaista koetta. Espanjassa on käytössä koe, jossa mitataan koirien taipumuksia mm. ketteryydessä, puolustushalukkuudessa sekä uima- ja sukellustaidossa. Kokeen tuomista Suomeen tulisi harkita. Metsästystaipumuksia Suomessa voidaan testata spanieleiden taipumuskokeessa, se toimii hyvänä mittarina näille ominaisuuksille. Paimennusominaisuuksia on testattu erinäisissä tilaisuuksissa, mutta varsinaisia paimennuskokeita tai tapahtumia ei Suomessa ole espanjanvesikoirille järjestetty.

Monipuoliset aktivointitehtävät, harrastukset sekä liikunta riittävät tyydyttämään keskiverto-espanjankoiran käyttäytymistarpeet hyvin. Toiset yksilöt voivat olla vilkkaampia kuin toiset, jolloin toimintaa tulee tarjota enemmän.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Rodussa esiintyy ongelmakäytöksiä. Joidenkin ongelmakäytösten takana voi olla terveydellisiä seikkoja, mutta näitä ei ole tutkittu tai tietoja kerätty systemaattisesti. Kennelliiton kuolinsyytilastoon on kirjattu 35 kuolinsyytä espanjanvesikoirista. Näistä seitsemän (7) eli 20% on kirjattu luokkaan ”Lopetettu käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi”. Kuolinsyytä tallennetaan KoiraNetiin valitettavan vähän, mutta on huolestuttavaa, että näin suuri osa kirjatuista kuolinsyistä liittyy koiran käyttäytymiseen ja luonteeseen.

Rodussa esiintyy ääniherkkyyttä sekä arkuutta ja suhtautuminen vieraisiin ihmisiin voi olla hyvinkin varautunutta tai pelokasta. Nämä ominaisuudet eivät ole toivottavia jalostuskoirille. Ongelmia saattaa esiintyä myös resurssiaggression muodossa, jolloin koira puolustaa sille tärkeitä resursseja, kuten ruokaa aggressiivisesti.

Espanjanvesikoirien koti- ja lisääntymiskäyttäytymistä kartoitettiin terveystarkastuksella keväällä 2010. Kyselyn perusteella espanjanvesikoirien lisääntymiskäyttäytymisen todettiin olevan normaali. Yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta narttujen astutus, kantoaika, synnytys ja pentujen hoito on sujunut ongelmitta. Myös kaikkien astuneiden urosten kerrottiin suoriutuneen astutuksesta ongelmitta.

Omistajien käyttämistä koirien luonnetta kuvaavista adjektiiveista tyypillisimmät olivat iloinen, tasapainoinen, avoin, varautunut ja pidättyväinen. Yleisimmät yksittäiset espanjanvesikoirilla esiintyvät ongelmakäytökset ovat ääniherkkyys ja rauhattomuus. 20.2% vastanneista raportoi koirallaan eri tyyppistä ääniherkkyyttä, josta tyypillisin oli ilotulite- ja laukausherkkyyys. 16% vastanneista kertoi koirallaan ilmenevän jonkin asteista aggressiivisuutta, useimmiten toisia koiria kohtaan erilaisissa tilanteissa. 14.9% raportoi koirallaan esiintyvän yleistä pelokkuutta, pelon kohteita olivat tyypillisesti epätavalliset olosuhteet tai asiat ulkona. Myös vieraita koiria ja ihmisiä kohtaan esiintyy pelokkuutta. 20.2% vastaajista raportoi koiransa käyttäytyvän rauhattomasti tai ääntelevän häiritsevästi. Tyypillisesti häiritsevää vinkumista aiheuttavat erilaiset odotustilanteet. Kahdella koiralla raportoitiin esiintyvän eroahdistusta. 10.6% raportoi jotain muuta häiritsevää koiran luonteessa, kuten ohitusongelmia ja voimakasta vahtimista ja vieraille haukkumista.

Liite 3. Espanjanvesikoirien terveystarkastuksen tulokset

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista

Rotumääritelmästä poiketen arkoja sekä selvästi pidättyväisiä espanjanvesikoiria on jonkin verran. Luonnetesteissä ja MH-kuvauksissa on todettu puutteita hermorakenteessa (luonnetestitermistön mukaisesti testin asteikolla -1, -2 ja -3), häiritsevää vilkkautta ja eriaasteista ääni- ja paukkuarkuutta. Näiden lisäksi espanjanvesikoirilla esiintyy pelko- ja resurssiaggressiota sekä kohtuuttoman suurta puolustushalua. Yksilöt, joilla edellä mainittuja luonteenpiirteitä esiintyy, tulee jättää jalostuksen ulkopuolelle. Nämä ominaisuudet eivät kuulu rodun toivottuihin luonteenpiirteisiin, sillä espanjanvesikoiran tulee olla rotumääritelmän sekä alkuperäisen käyttötarkoituksensa perusteella rohkea, hyvähermoinen, sosiaalinen ja työkykyinen.

4.3 Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Vesikoirat ry:n kevätkokouksessa 25.2.2006 äänestettiin espanjanvesikoiran liittämistä Suomen Kennelliiton perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaan (PEVISA). Kokouksessa päätettiin yksimielisesti (äänet 30/30) anoa espanjanvesikoirien liittämistä PEVISA-ohjelmaan alla luetelluin ehdoin. Suomen Kennelliiton hallitus hyväksyi ohjelman 31.8.2006 muutoksitta ajalle 1.1.2007–31.12.2008. Ohjelmaa jatkettiin ajalle 1.1.2009–31.12.2011. Tämän JTO:n päivittämisen yhteydessä anottiin jatkoa espanjanvesikoirien PEVISA-ohjelmalle, ohjelma jatkuu ajalle 1.1.2012-31.12.2016.

Koiralla, jota käytetään jalostukseen, tulee olla

- ennen astutusta annettu virallinen lonkkakuvauslausunto, jonka raja-arvo on D. Koiran tulee olla lonkkakuvaushetkellä vähintään 12 kk:n ikäisiä.
- ennen astutusta annettu virallinen kyynärkuvauslausunto, ei raja-arvoa. Koiran tulee olla kyynärkuvaushetkellä vähintään 12 kk:n ikäisiä.
- ennen astutusta annettu virallinen silmätarkastuslausunto, joka ei saa olla 24 kk:tta vanhempi ja jossa ei ole merkintää perinnöllisistä silmänsairauksista kaihi, PRA, PHTVL/PHPV asteet 2–6, gRD tai tRD

4.3.1.1 Lonkanivelen kasvuhäiriö eli dysplasia (hip dysplasia, HD)

Puhekielessä lonkanivelen kasvuhäiriöstä eli lonkaniveldysplasiasta käytetään useimmiten termiä lonkkavika. Lonkkavikaa on useita eri asteita, FCI:n kansainvälisen arvosteluasteikon mukaan lonkat arvostellaan asteikolla A–E, jossa A tarkoittaa täysin tervettä niveltä, B rajatapausta, C lievästi, D keskivaikeasti ja E vaikeasti dysplastista niveltä.

Lonkkavikaisella koiralla lonkanivelen nivelmalja on liian matala, jolloin reisiluun pää ei saa riittävästi tukea ja nivelessä esiintyy löysyyttä. Löysyys on kuitenkin vasta dysplasian esiaste; nivelrakenteen muutokset tekevät lonkanivelestä dysplastisen. Lonkaniveldysplasia altistaa sitä sairastavan koiran nivelrikon muodostumiselle.

Lonkaniveldysplasia on eniten tutkittu kasvuhäiriö koiralla, ja se periytyy polygeenisesti eli monen eri geenin kautta. Se on kvantitatiivinen ominaisuus eli sairaita on eriasteisia ja lisäksi on ns. rajatapauksia. Perimän vaikutuksen populaatiossa (ei yksittäisen koiran osalta) on arvioitu olevan eri tutkimusten mukaan n. 20–60 prosenttia. Koiria jalostettaessa on huomattava, että koiran oma ilmiasu ei kerro kaikkea, vaan merkitystä on varsinkin lähisuvun lonkkatuloksilla.

Lonkkavian kehittymiseen vaikuttaa perimän lisäksi myös monet ympäristötekijät, kuten pennun ja sen emän ruokinta sekä koiran kasvunaikainen kohtuuton rasitus pentuikässä. Ruokintavirheet ja liiallinen rasitus eivät kuitenkaan aiheuta lonkkavikaa, vaan tuovat vian esille sairaudelle geneettisesti alttiilla koirilla. Optimaalisella ruokinnalla ja sopivalla liikunnalla voivat muutokset olla lievempiä.

Lievä lonkaniveldysplasia ei välttämättä aiheuta haittaa koiran jokapäiväisessä elämässä, mutta voi lyhentää koiran käyttöikää aktiivisessa harrastamisessa. Pahimmillaan lonkaniveldysplasia kuitenkin vammauttaa koiran jo nuorena ja vaikeuttaa koiran normaalia liikkumista aiheuttaen myös kipua.

Lonkaniveldysplasiaa eikä sen seurauksena syntyvää nivelrikkoa voi parantaa. Kummankin hoidossa ja nivelrikon etenemisen hidastamisessa ruokinnalla ja liikunnalla on keskeinen merkitys. Koiran ylipaino pahentaa oireita merkittävästi. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina.

Suomen espanjanvesikoirien lonkkatilanteessa olisi vielä parantamisen varaan. Lonkaniveliin on kuitenkin kiinnitetty huomiota jalostusvalinnoissa, mutta vielä käytetään D-lonkkaisia koiria jalostukseen kapeasta jalostuspohjasta johtuen. Jatkossa olisi suositeltavaa käyttää korkeintaan C-lonkkaisia koiria. Useimmat kasvattajat suosittelevat kaikille kasvatintajilleen koirien lonkkakuvausta, mikä mahdollistaa kattavan seurannan espanjanvesikoirien lonkkatilanteesta.

Taulukko 11. Espanjanvesikoirien lonkkaniveldiagnoosit syntymävuoden mukaan lajiteltuna vuosilta 1995-2010, lähde Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä, tiedot poimittu 21.8.2011

vuosi	syntyneitä	A	B	C	D	E	yhteensä
1995	22	2	0	1	5	0	8
1996	25	1	2	0	2	1	6
1997	65	4	5	8	8	0	25
1998	44	1	5	6	5	0	17
1999	45	6	5	5	5	0	21
2000	65	5	5	5	10	2	27
2001	79	4	5	11	8	2	30
2002	95	14	15	11	22	0	62
2003	150	26	20	25	22	0	93
2004	204	40	31	37	10	3	121
2005	236	55	36	38	17	0	146
2006	374	85	65	47	26	3	226
2007	333	89	70	39	26	1	225
2008	351	86	54	33	18	1	192
2009	364	80	32	27	11	2	152
2010	446	19	2	6	3	0	30
yhteensä	2898	517	352	299	198	15	1381

lähteet:

- Mäki, K. 2004. Breeding against hip and elbow dysplasia in dogs. Helsingin yliopisto, kotieläintieteen laitos. Lehdistötiedote suomeksi (tiivistelmä).
- Lappalainen, A., *Koiran lonkkanivelen kasvuhäiriö*, Suomen Kennelliitto ry, internetjulkaisu, poimittu 18.6.2011, <http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/lonkkanivel.htm>
- Birchard S.J., Sherding R. G., *Hip dysplasia*, Saunders Manual of Small Animal Practice, 2nd edition, Saunders, 2000 s. 1136-1140
- Fossum T.W. et al, *Hip dysplasia*, Small Animal Surgery, St. Louis, Mosby Elsevier. s. 1233-1246

4.3.1.2 kyynärnivelen kasvuhäiriö eli dysplasia (elbow dysplasia, ED)

Kyynärniveldysplasia eli kyynärnivelen kasvuhäiriö (puhekielessä kyynärvika) voidaan jakaa useaan eri muotoon, joiden taustalla on kyynärnivelen nivelpintojen epäyhdenmukaisuus. Kyynärnivelen muodostavat olkaluu (humerus), kyynärluu (ulna) ja värttinäluu (radius) ja muutoksia voi olla näiden kaikkien kolmen luun nivelpinnoilla. Eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan fragmentoituminen, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Myös itse nivelpintojen epäyhdenmukaisuus eli inkongruenssi luetaan yhdeksi kyynärniveldysplasian muodoksi.

Kyynärnivelet arvioidaan IEWG:n (International Elbow Working Group) arvosteluasteikolla. 0 ei muutoksia, 1 lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2mm vahvuuteen saakka). 2. kohtalaiset nivelrikkomuutokset: edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai muutoksia värttinäluun nivelosassa, varislisäkkeessä (processus coronoideus) ja/tai lievää epämuotoisuutta. 3. voimakkaat muutokset: edellisen ylittävät rappeutumismuutokset/voimakas muutokset epämuotoisuus. Kiinnittymätön processus anconaeus (kyynärpään uloke).

Nykykäsityksen mukaan perinnölliset tekijät ovat tärkein merkittävä tekijä kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, tosin ympäristötekijöillä on merkitystä kasvuhäiriön ilmenemisessä. Kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttavat useat eri geenit.

Kyseiset vauriotyypit voivat esiintyä yhdessä tai erikseen ja niiden kaikkien seurauksena voi kyynärnivelen kehittyä nivelrikkoa. Oireet ilmenevät keskimäärin 4-7 kuukauden iässä, vanhalla koiralla oireet johtuvat sekundaarisesta nivelrikosta. Koiran liikkuminen on väkinäistä, ja varsinkin rasituksen jälkeen liikkeelle

lähteminen on hankalaa. Toisen kyynärpään keventäminen ja ontuminen aiheuttaa suurta räsitusta myös oireilemattoman jalan puolelle, jolloin yleensä myös sen nivelpinnat vaurioituvat.

Kyynärnivelen kasvuhäiriötä hoidetaan useimmiten lääkityksellä, painonhallinnalla ja sopivalla liikunnalla sekä niveltä tukevilla valmisteilla. Leikkauksilla voidaan poistaa mm. irtopaloja nivelestä sekä siistiä nivelpintojen rosoisuutta.

Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla.

Espanjanvesikoirilla esiintyy vähän kyynärniveldysplasiaa, noin 3,2% :lla tutkituista koirista on ollut muutoksia kyynärnivelessä tutkimushetkellä.

Taulukko 12. Espanjanvesikoirien kyynärniveldiagnoosit syntymävuoden mukaan lajiteltuna vuosilta 1995-2010, lähde Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä, tiedot poimittu 21.8.2011

vuosi	syntyneitä	0	1	2	3	yhteensä
1995	22	0	0	0	0	0
1996	25	2	0	0	0	2
1997	65	11	1	0	0	12
1998	44	7	0	0	0	7
1999	45	16	0	0	0	16
2000	65	17	0	0	0	17
2001	79	17	4	1	0	22
2002	95	45	7	1	0	53
2003	150	86	2	0	0	88
2004	204	115	3	0	0	118
2005	236	137	2	0	0	139
2006	374	212	4	1	1	218
2007	333	216	3	1	0	220
2008	351	179	7	0	0	186
2009	364	149	4	0	0	153
2010	446	29	0	0	0	29
Yhteensä	2898	1238	37	4	1	1280

lähteet:

- Mäki, K. 2004. Breeding against hip and elbow dysplasia in dogs. Helsingin yliopisto, kotieläintieteen laitos. Lehdistötiedote suomeksi (tiivistelmä).
- Lappalainen, A, Kyynärnivelen kasvuhäiriöt, Suomen Kennelliitto ry, internetjulkaisu, <http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/Kyynarnivel.htm>
- Birchard S.J., Sherding R. G., *Elbow*, Saunders Manual of Small Animal Practice, 2nd edition, Saunders, 2000 s. 1203-1206,
- Fossum T.W. et al, *Elbow*, Small Animal Surgery, St. Louis, Mosby Elsevier. s. 1197-1225
- Suomen Kennelliitto, *ohje kyynärnivelen kasvuhäiriöiden röntgenkuvauksista ja luokituksesta (Kyynärnivelen kasvuhäiriöiden ohje)*

4.3.1.3 Silmäsairaudet

Koirilla esiintyy erilaisia silmäsairauksia, joista osa on perinnöllisiä. Jalostukseen käytettävälle koiralle tulee tehdä virallinen silmätarkastus, jonka suorittaa virallinen silmäeläinlääkäri. Virallisessa silmätarkastuksessa silmät tutkitaan nimenomaan perinnöllisten silmäsairauksien varalta; koiran silmät tutkitaan perusteellisesti silmänpohjan, lasiaisen, linssin, värikalvon, etukammion, sarveiskalvon, sidekalvon ja luomen rakenteiden poikkeavuuksien varalta.

Espanjanvesikoirien PEVISA-ohjelma kieltää käyttämästä jalostukseen koira, jolla on virallisessa silmätarkastuksessa löydetty kaihi, PRA, PHTVL/PHPV asteet 2–6, gRD tai tRD. Muita perinnöllisiä silmäsairauksia sairastavaa koira voi käyttää jalostukseen, kunhan ottaa huomioon sairauden vakavuuden ja yhdistää koiran sellaiseen koiraan, jolla ei ole ja jonka suvussa ei ole perinnöllisiä silmäsairauksia.

Alla on kerrottu kaikista sellaisista silmäsairauksista, joita on löytynyt espanjanvesikoirilta virallisissa silmätarkastuksissa.

lähteet:

- Jalomäki Sari, ELL, *Viralliset silmätarkastukset*, Malmin eläinklinikka Apex, 2008
- Vanhapelto Päivi, ELL, Lappalainen Anu ELL, *Yleisimmät perinnölliset silmäsairaudet*, Suomen Kennelliiton internet-artikkelit, poimittu 18.6.2011

Taulukko 13. Viralliset silmätutkimuslausunnot vuosilta 1995-2010, lähde Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä, tiedot poimittu 18.6.2011

Diagnoosi	esiintymiä	koiria
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	1282	1022
Kaihi/ katarakta		
lievä	3	3
sijaintia ei määritelty, epäilyttävä	4	4
sijaintia ei määritelty, todettu	1	1
kortikaalinen, epäilyttävä	2	2
kortikaalinen, todettu	7	6
linssin etuosan saumalinjassa, epäilyttävä	1	1
linssin etuosan saumalinjassa, todettu	1	1
posterior polaarinen, todettu	8	8
PRA		
epäilyttävä	2	2
todettu	6	6
ylimääräiset ripset		
distichiasis	22	21
ektooppinen cilia	2	2
määrittelemättömiä ylim. ripsiä/karvoja	2	2
RD		
multifokaali, todettu	4	4
geograafinen, todettu	5	5
PPM		
diagnoosi avoin	12	10
iris-iris, todettu	1	1
iris-kornea, todettu	1	1
PHTVL/PHPV		
diagnoosi avoin	11	10
sairauden aste 1	12	9
sairauden aste 2-6	2	2
muuta		
lasiaisen rappeuma, todettu	1	1
linssiluksaatio, todettu	1	1
makroblepharon, todettu	5	5
muu perinnöllinen silmäsairaus, todettu	1	1
puutteellinen kyynelkanavan aukko	1	1
sarveiskalvon dystrofia	1	1
näköhermon vajaakehitys/mikropapilla		
diagnoosi avoin	1	1
todettu	1	1

4.3.1.3.1 Perinnöllinen harmaakaihi

Kaihilla tarkoitetaan silmän linssissä olevaa samentumaa, jonka läpi valo ei pääse. Kaihi voi olla pieni muutos linssissä, joka ei etene eikä vaivaa koiraa, mutta se voi olla myös etenevä johtaen linssin täydelliseen samentumiseen ja siten silmän näkökyvyn menetykseen. Kaihia tavataan myös tietyillä roduilla toissijaisena PRA-tautiin liittyen.

Kaihi voi ilmetä missä iässä tahansa. Syntymästä asti ilmenevää kaihia kutsutaan synnynnäiseksi kaihiksi, joka voi olla myös perinnöllinen muutos. Perinnöllistä kaihia epäillään nuorella tai keski-ikäisellä koiralla, jonka toisessa tai molemmissa silmissä on samentumaa, jota ei voida selittää trauman, tulehduksen tai aineenvaihduntasairauden myötä. Vanhoilla koirilla voi esiintyä linssin samentumaa (nukleaariskleroosi), joka ulkonäöllisesti muistuttaa kaihia.

Harmaakaihi on todettu tai epäilty perinnölliseksi jo yli 100 rodulla. Tavallisimmin tauti periytyy autosomaalisesti resessiivisesti (väistyvä, sukupuolesta riippumaton), joskin dominoivasti periytyvää kaihia myös tavataan. Espanjanvesikoirilla esiintyvistä kaihista ei ole tutkimustuloksia, jotka kertoisivat, miten tauti espanjanvesikoirilla periytyy. Sairauteen ei ole tällä hetkellä olemassa geenitestiä.

Pienet kaihimuutokset eivät välttämättä vaikuta mitenkään koiran elämään, mutta pitkälle edennyt kaihi sokeuttaa koiran ja voi aiheuttaa toissijaisia, kipeitä tulehduksia silmään.

Kaihiin ei ole olemassa hoitoa, joka estäisi taudin puhkeamisen tai hidastaisi taudin etenemistä tai parantaisi sen. Kirurginen hoito, jossa koiran oman linssin tilalle asennetaan keinolinssi, on ainoa tapa saada silmän näkökyky takaisin. Pitkälle edenneeseen kaihiin liittyviä silmätulehduksia voidaan hoitaa silmätippoilla.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2010 loppuun mennessä kaihimuutoksia 21 koiran silmistä.

Perinnöllistä kaihia sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

4.3.1.3.2 Verkkokalvon etenevä surkastuma eli gPRA (general progressive retinal artophy)

PRA:lla tarkoitetaan sokeuteen johtavaa verkkokalvon etenevää surkastumaa. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia. PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja.

Yleisin PRA:n periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen (väistyvä, sukupuolesta riippumaton).

PRA voi esiintyä myöhäissyntyisenä tai jo hyvin nuorella iällä. Koiran verkkokalvo voi syntyessä olla täysin terve ja sairastua myöhemmin tai verkkokalvo voi olla jo syntymästä asti epänormaali.

Espanjanvesikoirilta löydettiin sama PRA:n prcd-mutaatio (progressive rodcone degeneration) kuin portugalivesikoirilta, joka periytyy autosomaalisesti resessiivisesti. Autosomaalisessa resessiivisessä periytymistavassa ilmiasultaan sairaan yksilön vanhemmat voivat olla silmätutkimuksessa ilmiasultaan terveitä, eli ne ovat nk. kantajia. Jos molemmat vanhemmat ovat prcd-PRA -geenin nk. kantajia, niin keskimäärin 25 % jälkeläisistä on sairaita, 50 % kantajia ja 25 % terveitä. Ilmiasultaan sairaiden vanhempien kaikki jälkeläiset ovat sairaita.

Espanjanvesikoirille on olemassa geenitesti, jolla testataan prcd-PRA-muotoa. Testin avulla voidaan määrittää, onko koira geneettisesti taudin suhteen terve/normaali, kantaja vai sairas. Geneettisesti terve koira ei kannan perimässään PRA:n prcd-muotoa. Suomen Kennelliitto ei vielä rekisteröi prcd-PRA-geenitestituloksia (6/2011). Vesikoirat ry kerää internet-sivustolleen vapaaehtoisein ilmoituksiin perustuvia testattujen koirien tuloksia.

Taulukko 14. Espanjanvesikoirien prcd-PRA testatut koirat 30.12.2011 mennessä

	urokset	nartut	yhteensä
normaali/terve	50	64	114
kantaja	27	34	61
sairas	3	1	4

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2010 loppuun mennessä PRA-muutoksia kahdeksan koiran silmistä.

Silmäpeilauksella ilmiänsuhtaan PRA sairaaksi diagnosoitua koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Geenitestillä prcd-PRA-kantajaksi testattu koira suositellaan yhdistettäväksi prcd-PRA-terveeksi testattuun koiraan. Geenitestillä prcd-PRA-sairaaksi, mutta silmäpeilauksella terveeksi todettua koiraa voi käyttää jalostukseen, kunhan parituskumppaniksi valitaan prcd-PRA- geenitestillä terveeksi todettu koira.

4.3.1.3.3 PHTVL/PHPV eli Persistoiva hyperplastinen tunika vaskulosa lentis / persistoiva hyperplastinen primaari vitreus

PHTVL/PHPV:llä tarkoitetaan sikiökautisen liikakasvuisen ”alkulasiaisen” ja silmän sisällä linssiä suonittavan verisuonijärjestelmän jäänteitä koiran silmässä. Normaalisti sikiökautinen lasiainen ja sikiökautista linssiä ruokkiva verisuonijärjestelmä häviävät syntymän aikoihin. Joillakin yksilöillä nämä rakenteet ovat sikiökaudella kehittyneet liikakasvuiseksi eivätkä ne häviä syntymän aikoihin, jolloin näistä rakenteista tulee silmän pysyviä osia.

Muutokset ovat synnynnäisiä, joten pentutarkastuksessa voidaan jo todeta vakavimmat muutokset. Muutoksia on yleensä molemmissa silmissä. Lievissä tapauksissa muutokset eivät vaikuta mitenkään koiran elämään, mutta vakavissa tapauksissa koira voi olla jo nuorena sokea. Vakavat muutokset aiheuttavat linssin takakapseliin samentumia, muuttavat linssin muotoa, altistavat linssiä kaihimuutoksille ja voivat jopa altistaa silmän sisäisille verenvuodoille.

PHTVL/PHPV muutokset jaetaan vakavuudeltaan 1.-6. asteisiin, joista 1. aste on lievin ja 6. aste vakavin. Periytyminen monella rodulla on tuntematon, dobermannilla PHTVL/PHPV -sairauden epäillään periytyvän dominoivasti.

PHTVL/PHPV muutoksiin ei ole lääkehoitoa. Lievät muutokset eivät etene eivätkä haittaa koiraa. Vakavia muutoksia voi hoitaa leikkauksella, mutta se on hyvin riskialtista.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2010 loppuun mennessä PHTVL /PHPV -muutoksia 21 koiran silmistä.

Yksilöitä, joilla on todettu 2. astetta ja sitä vakavampia PHTVL /PHPV muutoksia ei saa käyttää jalostukseen.

4.3.1.3.4 verkkokalvon kehityshäiriö eli RD (retinal dysplasia)

RD:ssä verkkokalvo kehittyy sikiökauden aikana palautumattomasti epänormaalisti. Verkkokalvo voi olla paikallisesti liikakasvuinen tai osin irtaantunut, mikä aiheuttaa poimuja ja pienempiä ja laajempia irtaumia.

Lievissä tapauksissa silmän verkkokalvolla havaitaan poimuja, vakavissa tapauksissa voi koko verkkokalvo olla irtaantunut. RD-muutokset voidaan todeta jo pennuilla.

RD-muutokset jaetaan vakavuuden mukaan kolmeen eri luokkaan. Multifokaalissa RD:ssä (mRD) yhden tai molempien silmien verkkokalvolla on yksi tai useampia poimuja. Geografisessa RD:ssä (gRD) havaitaan mRD:tä laajempi saarekemainen muutos, jossa on poimuja ja verkkokalvon ohentumia. gRD-muutokset voivat vaikuttaa koiran näkökykyyn. Totaali RD:ssä (tRD) verkkokalvo on kokonaisuudessaan irti, tällainen koira on syntymästään asti sokea.

RD-sairaus periytyy useimmiten resessiivisesti. Osalla roduista esiintyy RD-sairauteen liittyen muita silmän kehityshäiriöitä ja osalla voi esiintyä RD sairauden lisäksi mm. luustomuutoksia. Ei tiedetä ovatko mRD, gRD ja tRD keskenään geneettisesti samoja sairauksia. On rotuja, joilla esiintyy kaikkia edellä mainittuja RD sairauden muotoja, ja rotuja, joilla mRD diagnosoituja koiria käytetään aktiivisesti jalostukseen eikä silti vakavampia verkkokalvon kehityshäiriöitä (gRD, tRD) esiinny.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2010 loppuun mennessä mRD -muutoksia 5 koiran silmistä ja gRD -muutoksia 4 koiran silmistä. tRD-muutoksia ei ole löytynyt.

Yksilöitä, joilla on todettu gRD tai tRD ei saa käyttää jalostukseen. mRD-koiraa voi käyttää jalostukseen, jos parituskumppaniksi valitaan RD-vapaa yksilö.

4.3.1.3.5 PPM eli persistoiva pupillaari membraani

PPM on synnynnäinen silmän kehityshäiriö, jossa sikiökaudella silmän linssin etuosaa ruokkiva verisuonitus ei häviä kuudenteen elinviikkoon mennessä.

Verisuonikalvon jäänteitä voi näkyä yhdessä tai molemmissa silmissä. Muutokset voivat olla joko pieniä pigmentoituneita pisteitä linssin etukapselissa tai sitten lankamaisia PPM-rihmoja, jotka sijaitsevat iiriksen pinnalla. Rihmat voivat kulkea iriksestä irikseen jopa pupillan poikki, iriksestä linssin etukapseliin tai iriksestä sarveiskalvoon aiheuttaen linssin ja sarveiskalvon kiinnityskohtaan samentumamuutoksen. Rihmojen sijasta voidaan todeta laajempia kudosisäilyneitä muutoksia.

Sairauden lievät muodot eivät häiritse koiran elämää mitenkään. Vakavat muutokset (PPM-rihmat iiriksestä linssiin ja/tai sarveiskalvoon, levymäiset muodostumat) voivat heikentää yksilön näkökykyä.

PPM on perinnölliseksi epäilty tai perinnölliseksi todettu mm. seuraavilla roduilla: basenji, welsh Gorgi pembroke, chow chow, mastiffirodut, petit basset griffon vendeen.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2010 loppuun mennessä PPM-muutoksia 12 koiran silmistä.

Yksilöitä, joilla on todettu PPM-muutoksia silmissä, voi käyttää jalostukseen, kunhan parituskumppaniksi valitaan PPM-vapaa yksilö.

4.3.1.3.6 Distichiasis, ektooppinen cilia ja trichiasis

Distichiasis, ektooppinen cilia ja trichiasis ovat kaikki nimityksiä väärässä paikassa kasvaville ripsille tai karvoille, jotka ärsyttävät koiran silmää.

Distichiasis-termillä tarkoitetaan ylimääräisiä ripsiä, jotka kasvavat luomen reunassa ripsirivin sisäpuolella. *Ektooppinen cilia* taas on luomen sisäpinnalta kasvava ripsi. *Trichiasis* on silmän sisänurkan ihokarva, joka kasvaa väärään suuntaan eli silmän pintaa kohti.

Ripset ja karvat voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla 'uivat', pehmeät distichiasis-ripset eivät yleensä aiheuta oireita. Oireilevilta koirilta ripsiä voidaan poistaa nyppimällä, jolloin ne kasvavat uudestaan tai poistaa ne pysyvästi polttamalla tai leikkauksella.

Vaiva on selvästi periytyvä, mutta periytymismekanismi ei ole tiedossa.

Suomessa on löydetty silmäpeilauksella vuoden 2010 loppuun mennessä todettu distichiasis, ektooppinen cilia tai trichiasis -muutoksia 25 koiralla.

Yksilöitä, joilla on todettu distichiasis, ektooppinen cilia tai trichiasis -muutoksia silmissä, voi käyttää jalostukseen, kunhan parituskumppaniksi valitaan kyseisistä sairauksista vapaa yksilö.

4.3.1.4 muita yksittäisiä silmäsairauksia

Näiden silmäsairauksien esiintyvyys ilmenee taulukossa 13.

Makroblepharonilla tarkoitetaan liian suurta luomirakoa.

Näköhermon vajaakehitys/mikropapilla –termeillä tarkoitetaan koiran silmässä olevan näkemisestä vastaavan hermon kehityshäiriötä. Vakavissa tapauksissa koira voi olla sokea, lievissä tapauksissa ei muutos ei välttämättä vaikuta koiran näkökykyyn. Taudin perinnöllisyydestä ei tiedetä.

Lasiaisen rappeumalla tarkoitetaan silmän kirkkaan hyytelömäisen osan muuttumista sameaksi, vesittymistä tai muuta rappeutumista. Lasiainen voi rappeutua ikääntymisen seurauksena tai se voi johtua silmän sisäisestä tulehduksesta. Lasiaisen rappeuma voi vaikuttaa näkökykyyn. Joillain roduilla lasiaisen rappeuman epäillään olevan perinnöllistä.

Linssiluksaatio tarkoittaa linssin siirtymistä normaalilta paikaltaan joko etukammioon sarveiskalvon taakse tai takakammioon lasiaiseen. Linssiluksaatio aiheuttaa silmään voimakasta kipua, värikalvon tulehdusta ja usein myös silmän sisäisen paineen nousua (glaukooma). Linssiluksaation hoito on leikkaushoito. Linssiluksaation epäillään periytyvän autosomaalisesti resessiivisesti.

Puutteellisella kyynelkanavan aukolla tarkoitetaan silmäluomen reunasta alkavan kyynelkanavan aukon puutteellista kehitystä. Kyynelkanavan kautta silmän erittämä silmää voiteleva kyynel neste valuu pois. Lievissä tapauksissa muutosta ei välttämättä arjessa huomaa, vakavissa tapauksissa kyynel neste valuu koko ajan silmästä aiheuttaen mm. karvojen kostumista ja värjäytymistä silmän sisänurkan alueella.

Sarveiskalvon dystrofialla tarkoitetaan silmän aineenvaihduntahäiriötä. Sarveiskalvon sisään kertyy kolesterolikiteitä läikäksi, läikän koko voi vaihdella ja se voi myös kasvaa. Jos muutos on laajalla alueella, voi se vaikuttaa koiran näkökykyyn.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Espanjanvesikoirilla esiintyy useita eri sairauksia ja vikoja, joita eivät ole mukana PEVISA-ohjelmassa. Alla on esitelty merkittävimmät sairaudet.

4.3.2.1 Autoimmuunitaudit ja immuunivälitteiset taudit

Immuunivälitteisillä taudeilla tarkoitetaan laajaa joukkoa erilaisia sairauksia, joiden syntymekanismia ja periytymistä ei kaikissa tapauksissa tunneta. Myös immuunijärjestelmän reagointi väärin, tavallisesti hyödyllisiin kohteisiin kuten lihan proteiineihin, luokitellaan näihin tauteihin. Sairauden syntymiseen vaaditaan geneettinen alttius, mutta usein taustalla voi olla jokin ympäristöstä peräisin oleva laukaiseva tekijä. Autoimmuunitaudissa immuunireaktion laukaisee elimistön oma kudus.

Immuunipuolustuksen tarkoituksena on puolustaa elimistöä vieraita taudinaiheuttajia kuten viruksia ja bakteereja vastaan. Autoimmuunitaudissa immuunijärjestelmän toiminta on häiriintynyt ja se reagoi elimistön omia kudoksia vastaan aikaansaaden solujen ja kudosten tuhoutumisen.

Koirien immuunivälitteisiin sairauksiin kuuluvat yleisimpinä allergiat ja atopiat, kilpirauhasen vajaatoiminta, haiman vajaatoiminta, diabetes, Addisonin tauti, trombositopenia, immuunivälitteinen hemolyyttinen anemia, reuman kaltaiset sairaudet, autoimmuuni aivokalvontulehdus ja erilaiset suolistosairaudet.

Espanjanvesikoirilla esiintyy kilpirauhasen vajaatoimintaa, allergioita ja atopioita sekä haiman vajaatoimintaa. Yksittäisinä tapauksina on esiintynyt myös diabetesta, Addisonin tautia sekä kroonista suolistotulehdusta (IBD).

4.3.2.1.1 Kilpirauhasen vajaatoiminta

Kilpirauhasen vajaatoiminta on yleinen, moniin eri elimiin vaikuttava koirien sairaus, jolla on geneettistä taustaa. Kilpirauhasen vajaatoiminnassa kilpirauhasen tuottama hormonimäärä ei riitä elimistön tarpeisiin, mikä puolestaan aiheuttaa näkyvät oireet (väsymys, painon nousu, karvapeitemuutokset).

Kilpirauhasen vajaatoiminnalle on kolme eri tyyppistä syytä; primaari muoto johtuu kilpirauhasessa olevista muutoksista, sekundaari ja tertiääri johtuvat aivojen säätelyjärjestelmässä olevista muutoksista. Primaarisyy on yleisin koirilla esiintyvä muoto. Primaarin vajaatoiminnan voi aiheuttaa tulehdus kilpirauhasessa (autoimmuunitulehdus tai jokin muu esim. bakteeritulehdus), jodin puute, kilpirauhaskasvain tai esim. kilpirauhasen synnynäinen kehityshäiriö. Noin 50% kilpirauhasen vajaatoiminnoista syynä on kilpirauhasen lymfocytaarinen eli autoimmuunitulehdus.

Tavallisesti kilpirauhasen vajaatoiminta puhkeaa keski-ikäisille tai vanhoille koirille, eli noin 4-11-vuotiaille. Oireet johtuvat koiran yleisestä aineenvaihduntason laskusta. Koiran paino nousee ja se on usein apaattinen ja väsynyt. Koira saattaa palella; koira hakeutuu oleskelemaan lämpimämpiin paikkoihin. Ihossa ja karvassa voi nähdä muutoksia. Karvapeite ohenee ja se voi kaljuuntua paikoittain (useimmiten vartalon alueelta). Iho voi myös hyperpigmentoitua eli tummua. Veriarvoissa voidaan nähdä muutoksia. Kilpirauhasen vajaatoiminta voi aiheuttaa myös häiriöitä sukupuolitoiminnassa. Kiimakierrossa voi olla häiriöitä, hedelmöityminen voi vaikeutua sekä siittiöiden määrä uroksilla laskea.

Diagnoosi tehdään yleensä kliinisten oireiden ja verikokeiden avulla. Normaalitilanteessa omistaja on voinut huomata koiran väsähtäneen, olevan apaattisempi ja lihoneen. Omistaja on voinut myös huomata muutoksia karvan kasvussa. Espanjanvesikoirilla tauti havaitaan useimmiten terveystutkimusten yhteydessä otettavista kilpirauhasetesteistä. TGAA-määrityksellä etsitään verestä vasta-aineita kilpirauhashormonien esiastetta/varastoa tyreoglobuliinia vastaan. Tällä tutkimuksella pystytään selvittämään se, kuinka todennäköistä on, että koira sairastuu lymfocytaariseen eli autoimmuunitulehdukseen. Tulos on joko negatiivinen tai positiivinen. Vasta-aineet muodostuvat koirilla yksilöllisesti. T4- ja TSH-määrityksillä tutkitaan veren tyroksiini- ja tyreotropiinipitoisuuksia. Näillä määritetään kilpirauhasen senhetkinen kunto. Alhainen T4 ja korkea TSH kertovat kilpirauhasen vajaatoiminnasta.

Kilpirauhasen vajaatoimintaa voidaan hoitaa, mutta koira ei voi siitä parantua. Lääkityksen tavoitteena on normalisoida koiran elimistön kilpirauhashormonipitoisuus. Lääkitys on elinikäinen.

Suomessa oli vuoden 2010 loppuun mennessä 47 kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ja 37 TGAA-positiivista koiraa. (lähde Vesikoirat ry/ Espanjanvesikoirien jalostustoimikunta, tiedot 31.12.2010). Espanjanvesikoirien kilpirauhasen vajaatoiminnasta tehdyssä liseniaattityössä todetaan, että kilpirauhasen vajaatoiminta on espanjanvesikoirilla perinnöllistä. Periytyminen on kuitenkin monitekijäistä.

Jalostukseen käytettävät koirat tulee testata kilpirauhasen vajaatoiminnan varalta ennen astutusta. Testitulokset (TGAA, T4/TSH) ei saa alle 6 vuotiaalla koiralla olla 18 kk:tta vanhempi, yli 6 vuotiaan koiran testitulokset ei saa olla 24 kk:tta vanhempi. Jalostukseen käytettävä koira ei saa olla TGAA-positiivinen eikä sairastaa kilpirauhasen vajaatoimintaa. (Espanjanvesikoirien jalostuksen toimintaohje, hyväksytty Spanieliliiton hallituksen kokouksessa 3.11.2009).

Lähteet

- Nelson R.W., Couto, C.G. Small Animal Internal Medicine 3rd ed., St. Louis, Mosby Elsevier. s-691-709
- Sjaastad OV, Hove K, Sand O. Physiology of Domestic Animals. Oslo: Scandinavian Veterinary Press; 2003. s.216-221
- McGavin MD, Zachary JF. Pathologic Basis of Veterinary Disease. St. Louis: Elsevier Inc.; 2007. s. 720-722
- Lohjan Pieneläinklinikka/ Koira-artikkelit: Koiran hypotyreoosi eli kilpirauhasen vajaatoiminta (http://www.clinivet.fi/artikkelit/koira_artikkelit/artikkeli_15.html)
- Kennelliitto/ Jalostus & ja kasvatus/ artikkelit/ Kilpirauhasen vajaatoiminta, ELL Nina Menna, Vetcare oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema (<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/kilpirauhanen.htm>)
- Spillmann, T. ELT, Diseases of the thyroid gland, Hypothyroidism, luentomateriaali syksy 2008, Helsingin yliopisto
- Honkavaara, J. ELL; Kilpirauhasen farmakologiaa, luentomateriaali syksy 2008, Helsingin yliopisto
- Kauppila, S. Hypothyroidism on Spanish Waterdogs in Finland, 2011, Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta

4.3.2.1.2 Haiman vajaatoiminta, EPI (Exocrine Pancreatic Insufficiency)

Haiman vajaatoiminnassa haiman eksokriininen eli avoeritteinen osa ei pysty tuottamaan riittävästi ruuansulatusentsyymejä. Yleensä haiman endokriininen eli umpieritteinen osa toimii normaalisti. Koska haiman tuottamat ruuansulatusentsyymit vastaavat ravinnon valkuaisaineiden ja rasvojen pilkkomisesta ohutsuolessa, seurauksena niiden alentuneesta tuotannosta on vaikeita ruoansulatushäiriöitä.

Haiman surkastuminen on koirilla yleensä autoimmuunisairaus. Haiman vajaatoiminnassa autoimmuunitulehdusreaktio kohdistuu haimaentsyymejä tuottaviin akinussoluihin, johtaen niiden surkastumiseen ja ruuansulatusentsyymien erityksen vähentymiseen. Haiman eksokriinisella osalla on suuri eritystoiminnan reservi ja ruuansulatuksen häiriintyminen ilmenee vasta, kun yli 90 % erityksestä on häiriintynyt.

Periytymismekanismeja ei ole kuitenkaan vielä pystytty selkeästi määrittämään. Todennäköistä on, että kyseessä on väistynä, resessiivinen ominaisuus, mutta ei tiedetä, onko kyseessä yhden vai useamman geenin muutos.

Sairaalla koiralla on syntyessään normaali haima, sen surkastuminen alkaa myöhemmällä iällä ja johtaa yleensä ruuansulatusentsyymejä tuottavan osan täydelliseen surkastumiseen. Oireet ilmenevät nuorilla koirilla, yleensä 1–5 vuoden iässä. Tyypillistä on koiran laihtuminen huomattavasti lisääntyneestä ruokahalusta huolimatta. Ulosteen määrä on lisääntynyt, koira saattaa ripuloida, sillä on ilmavaivoja ja maha kurnii. Uloste on usein väriltään harmaata tai keltaista, usein siinä on myös sulamatonta ruokaa.

Haiman vajaatoiminnan hoitona on ruuan mukana annettava entsyymivalmiste tai raaka haima. Joskus suolisto ei palaudu normaaliksi vaan hoitona voidaan tarvita entsyymeiden lisäksi antibiootteja tai glukokortikoideja.

Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle oli vuoden 2010 loppuun mennessä ilmoitettu 2 haiman vajaatoimintaa sairastavasta koirasta.

Haiman vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Lähteet

- Nelson R.W., Couto, C.G. *Exocrine pancreas insufficiency*, Small Animal Internal Medicine 3rd edition, St. Louis, Mosby Elsevier. s. 446-447, 560-564
- Birchard S.J., Sherding R. G., *Exocrine pancreatic insufficiency* Saunders Manual of Small Animal Practice, 2nd edition, Saunders, 2000 s. 888-889

4.3.2.1.3 Krooninen suolistotulehdus (IBD)

Kroonisella suolistotulehduksella tarkoitetaan suoliston idiopaattista tulehdistilaa (Inflammatory Bowel Disease, IBD). Idiopaattisella sairauksella tarkoitetaan sellaista sairautta, jonka aiheuttajaa ei ole tunnistettu. Kroonista ripulia ja oksentelua voi koiralla aiheuttaa mm. ruoka-aineallergiat, haimatulehdus ja suolistolaiset sekä bakteereiden liikakasvun aiheuttama suolistotulehdus (small intestinal bacterial overgrowth, SIBO). Diagnoosiin päädytään siis sulkemalla pois muut sairaudet, varmistus saadaan suolistosta otettavilla koepaloilla.

Kroonista suolistotulehdusta (IBD) pidetään yhtenä autoimmuunitaudeista. Perinnölliset tekijät vaikuttavat taudin syntyyn, mutta mekanismeja ei tunneta.

Koiran oireet vaihtelevat riippuen siitä, missä kohdassa tulehdus suolistossa on. Oksentelevilla koirilla tulehdus on yleensä mahalaukussa tai ohutsuolen alkuosassa, ripuloivilla koirilla tulehdus on suoliston loppuosassa. Ripulin laatu vaihtelee löysästä ulosteesta vesiripuliin. Oksentelun ja ripulin seurauksena koiran paino yleensä laskee, koska ravintoaineita ei imeydy.

Taudin hoitona on useimmiten jatkuva antibiootti- tai kortisonilääkitys tai näiden yhdistelmä sekä suolistoystävällinen ruokavalio. Suolistoystävällisessä ruokavaliossa proteiinit, hiilihydraatit ja rasvat on helposti sulavassa muodossa ja kaupallisissa valmisteissa on usein lisänä erilaisia maitohappobakteerikantoja, jotka ylläpitävät suoliston normaalimikrobistoa. Tauti on kontrolloitavissa, mutta ei parannettavissa.

Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle oli vuoden 2010 loppuun mennessä ilmoitettu 2 kroonista suolistotulehduksesta sairastavasta koirasta.

Kroonista suolistotulehdusta sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

4.3.2.1.4 Allergia ja atopia

Puhekielessä allergialla tarkoitetaan sekä atopiaa että ruoka-aineyleiherkkyyttä. Molemmissa elimistön puolustusmekanismi reagoi normaalista poikkeavalla tavalla tavallisiin, useimmiten vaarattomiin asioihin eli allergeeneihin. Atopiaa ja ruoka-aineyleiherkkyyttä voi esiintyä myös samalla koiralla. Atopia ja ruoka-aineyleiherkkyys ovat elinikäisiä vaivoja, jotka ovat kontrolloitavissa, mutta eivät parannettavissa.

Atopiassa elimistö käynnistää vasta-ainevälitteisen (IgE) reaktion ympäristöstä tuleviin allergeeneihin, jotka pääsevät elimistöön hengityksen, iho- ja limakalvokosketuksen kautta. Tavallisia allergeeneja ovat mm. pölypunkit, siitepölyt, homesienten itiöt ja eläinhilseet.

Ruoka-aineyleiherkkyuden yhteydessä allergeeni pääsee elimistöön ruuansulatuskanavan kautta. Tavallisimpia ruoka-aineyleiherkkyyttä aiheuttavia allergeeneja mm. ovat naudanliha, meijerituotteet, sianliha, vehnä, maissi. Ruoka-aineyleiherkkyudessa sairauden mekanismi on monimutkaisempi kuin atopiassa, oireiden puhkeamiseen vaikuttavat useat erilaiset elimistön puolustusmekanismit.

Atopia puhkeaa tavallisesti, kun koira on noin 6kk-3v ikäinen, harvoin tauti puhkeaa yli 7-vuotiaalla koiralla. Oireina ovat ihon kutina ja punoitus, koira nuolee, raapii ja/tai pureskelee kutisevia alueita. Kutinaa ja punoitusta esiintyy etenkin pään ja mahan iholla, tassuissa, kainaloissa ja nivusissa. Korvatulehdukset ovat yleisiä atopiasta kärsivillä koirilla. Tassujen ihotulehduksia esiintyy myös.

Ruoka-aineyleiherkkyys puhkeaa koirilla noin kolmasosassa tapauksista alle vuoden ikäisinä, mutta tauti voi puhjeta myös vanhallekin koiralle (yli 10v). Oireet ovat epämääräisempiä kuin atopiassa. Ihon kutinan, näppyloiden ja punoituksen lisäksi koiralla voi olla suolisto-oireita eli ripulia, ilmavaivoja ja oksentelua.

Atopian ja ruoka-aineyleiherkkyuden hoidossa tärkeintä on allergeenien välttäminen. Koiran oireita voidaan hoidon alkuvaiheessa hillitä esimerkiksi lääkkeillä (glukokortikoidit), shampoopesuilla ja ihon rasvaamisella.

Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle oli vuoden 2010 loppuun mennessä ilmoitettu 8 allergisesta tai atooppisesta koirasta.

Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Lähteet:

- Saijonmaa-Koulumies, Leena. 2008 Allergiset ihosairaudet, HY/ Eläinlääketieteellinen tiedekunta
- Menna, Nina. Koiran Atopia, Suomen Kennelliitto, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011, <http://www.kennelliitto.fi/Fl/jalostusjakasvatus/artikkelit/atopia.htm>
- Ihosairaudet, allergiastatus ja siedätyshoito, Eläinystäväsi Lääkäri, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011 http://www.elainystavasilaakari.fi/?Palvelut:Ihosairaudet%2C_allergiatestaus_ ja_sied% E4tyshoito
- Pohjola-Stenroos, Suvi. Koiran allergia, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011 http://www.clinivet.fi/artikkelit/koira_artikkelit/artikkeli_4.html

4.3.2.2 Ihotaudit ja karvapeitteen muutokset

Koiralla esiintyy lukuisia erilaisia ihotauteja, joista tavallisimpia ovat loisten aiheuttamat sairaudet, bakteeri- ja sieni-ihottumat, sisäeritysrauhasten häiriöistä johtuvat oireilut, allergiset oireet ml. atopia sekä ihon toimintahäiriöt. Tässä esitellään sellaiset taudit, joilla oletetaan olevan perinnöllistä taustaa.

Ihotautien oireita ovat mm. kutina, karvanlähtö, karvanlaadun huonontuminen, hilseily ja tulehdukset. Näitä kaikkia ei esiinny kaikissa taudeissa. Alla mainittujen tautien lisäksi iho-oireita voivat aiheuttaa mm. kilpirauhasen vajaatoiminta, Cushingin tauti sekä allergia ja atopia.

Espanjanvesikoirilla esiintyy myös huonokarvaisuutta, joka ei ole liitettävissä mihinkään sairauteen, vaikka sillä onkin selvästi perinnöllinen tausta. Koiran turkki voi olla liian pehmeä, se voi olla osassa koiraan etenkin kuono-osassa ja tassuissa normaalia lyhyempää, tai turkki voi olla muuten laadultaan huonoa. Etenkin pennusta asti esiintynyttä huonokarvaisuutta tai 'karvanpuutosta' kuonon ja tassujen alueella ei tule sekoittaa sairauksien aiheuttamaan karvanpuutukseen.

lähteet

- Saijonmaa-Koulumies, Leena. *Keratinisaatiosairaudet, ihonhilselyhäiriöt, seborrea*, Helsingin yliopisto, 2008
- Birchard S.J., Sherding R. G., *Keranization disorders* Saunders Manual of Small Animal Practice, 2nd edition, Saunders, 2000 s. 357-364

4.3.2.2.1 Follikulaarinen dysplasia, FD (follicular dysplasia)

Follikulaarinen dysplasia johtuu karvafollikkeleiden eli karvatuppien toimintahäiriöstä. Karvatuppi on ihon orvaskedessä sijaitseva, karvan juurta ympäröivä ihon osa. Karvatupen toimintahäiriössä karvan kehitys ja kasvu on häiriintynyt ja karvatuppeen voi kertyä pigmenttiä. Sairaus aiheuttaa yksittäisten karvojen puuttumista tai läikittäistä karvanpuutosta sekä ihon sarveiskerroksen paksuuntumista.

Follikulaarisesta dysplasiasta on eri muotoja, jotka liittyvät koiran väriin ja ovat perinnöllisiä. Portugalinvesikoirilla, irlanninvesispanieleilla ja kiharakarvaisilla noutajilla on todettu tautimuoto, joka ilmenee 2-4 vuoden iässä. Espanjanvesikoirilla ei ole todettu mitään tiettyä tautimuotoa.

Black Hair Follicle dysplasia on harvinaisempi ja sitä esiintyy useilla 2- ja 3- värisillä, mutta myös yksivärisillä roduilla. Koirat ovat syntyessään normaalin näköisiä, mutta muutoksia mustan karvan alueella voidaan todeta jo 4 viikon ikäisillä pennuilla.

Color Dilution (mutant) alopecia on useilla roduilla etenkin sinisillä ja kellertävänruskeilla koirilla esiintyvä häiriö karvan kasvussa ja melanisaatiossa. Sen on todettu olevan periytyvän autosomaalisesti resessiivisesti. Tämä muoto kehittyy kolmen ensimmäisen ikävuoden aikana ja karvapeitteestä tulee tällöin koinsyömän näköinen. Tätä tautimuotoa ei espanjanvesikoirilla voi olla, koska espanjanvesikoirilla ei ole diluutiogeeniä.

Oireet ovat poikkeuksellisesti lähtevä karva, jonka tilalle kasvaa sairauden alkuvaiheessa kyllä uutta karvaa, mutta myöhemmin keho jää entistä laajemmin karvattomaksi.

Follikulaarinen dysplasia voidaan todeta eläinlääkärin toimesta ottamalla koepala sairaan koiran ihosta. Tämä testi voidaan tehdä jo pienille pennuillekin. Tauti on elinikäinen, eikä siitä voi parantua. Hoidoilla pyritään parantamaan koiran elämänlaatua. Hoitoina käytetään mm. shampoopesuja, rasvahappoja ja antibiootteja.

Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle oli vuoden 2010 loppuun mennessä ilmoitettu 11 FD:tä sairastavasta koirasta.

FD:tä sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen.

4.3.2.2.2 SA-ihosairaus, talirauhastulehdus (sebaceous adenitis)

SA on talirauhaseen kohdistuva tulehdussairaus, joka johtaa talirauhasen tuhoutumiseen. SA:ta on todettu useilla eri koiraroduilla, joista useilla tapaukset ovat olleet yksittäisiä. Muun muassa villakoirilla, samojedeilla, akitoilla ja belgianpaimenkoirilla taudin on todettu olevan perinnöllistä.

SA:n syy tunnetaan huonosti. SA:n syynä on todennäköisesti talirauhasen tai talirauhasesta ihonpintaan johtavan käytävän rakenteellinen vika, jonka seurauksena talia kertyy ympäröivään kudokseen ja aiheuttaa näin vierasesinereaktion ihossa. SA:n syynä epäillään myös olevan jonkinlainen autoimmuunireaktio tai keratinisaatiohäiriö tai sitten SA on seurausta ihon epänormaalista rasva-aineenvaihdunnasta.

Sairastuneet koirat ovat yleensä täysikasvuisia, joko nuoria tai keski-ikäisiä. Pitkäkarvaisilla koirilla ihomuutokset alkavat selkälinjasta; naama, pää, korvalehdet ja häntä voivat muuttua karvattomiksi. Muutokset leviävät selkälinjasta alaspäin. Sairauteen liittyy hilselyä, korvatulehduksia ja sekundaarisia ihotulehduksia.

SA todetaan ihosta otetuilla koepaloilla. SA:ta voidaan hoitaa, mutta tulos riippuu sairauden vaiheesta. Jos talirauhaset ovat tuhoutuneet, on ennuste huono. SA:ta hoidetaan paikallisesti shampoohoidoilla ja kosteuttavilla aineilla sekä rasvahapoilla, glukokortikoideilla ja antibiooteilla.

Espanjanvesikoirien jalostustoimikunnalle oli vuoden 2010 loppuun mennessä ilmoitettu yhdestä SA:ta sairastavasta koirasta.

SA:ta sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

4.3.2.3 Patellaluksaatio

Patellaluksaatiolla tarkoitetaan polvilumpion sijoiltaan menoa. Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet kuten virheellinen jalka-asento sekä liian matalat polvilumpion telaurat altistavat patellaluksaatiolle. Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka.

Patellaluksaation periytyvyyden mekanismi ei ole tiedossa.

Patellaluksaatio on synnynnäinen vika ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III - asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luksaatiossa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Vaikeat patellaluksaatiot on hoidettava kirurgisesti. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono.

Suomessa on löydetty polvitutkimuksilla vuoden 2010 loppuun mennessä yhdeltä koiralta patellaluksaation aste 1. Kaiken kaikkiaan vuosina 1995-2010 espanjanvesikoiria on tutkittu 414 kappaletta.

Lähteet

- Lappalainen Anu, ELL, Polvilumpion sijoiltaan meno eli patellaluksaatio, Suomen Kennelliiton internetartikkelit. poimittu 18.6.2011

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmään on kuolinsyyt merkitty varsin vähän. Yleisimmät kuolinsyyt ovat olleet erilaiset kasvainsairaudet sekä lopetus käytöshäiriöiden vuoksi. Tarkempia kuolinsyytilastoja ei tällä hetkellä ole saatavilla.

4.3.4 Lisääntyminen

Espanjanvesikoirien lisääntymisterveyttä kartoitettiin terveystarkastuksella keväällä 2010. Vastaukset saatiin 94 koirasta (39 urosta, 55 narttua). Kyselyn perusteella espanjanvesikoirien lisääntymisterveyden todettiin olevan hyvä. Nartuista valtaosalla oli säännöllinen juoksukierto, juoksujen väli oli keskimäärin 7.5 kuukautta. Nartuista 19 (34.5%) oli steriloitu, syitä steriloinnille mainittiin mm. nartun tai sen sukulaisten sairaudet, voimakkaat tai toistuvat valeraskaudet ja yleisempi ”ei jalostusmateriaalia”. Yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta narttujen astutus, kantoaika, synnytys ja pentujen hoito on sujunut ongelmitta. Myös kaikkien astuneiden urosten kerrottiin suoriutuneen astutuksesta ongelmitta. Uroksista 4 (10.3%) oli kastroidu, syiksi mainittiin piilokivekset ja eturauhastulehdus.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Espanjanvesikoirien rakenne ja ulkomuoto eivät altista sairauksille eivätkä lisääntymisongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Espanjanvesikoira on keskimäärin terve rotu. Espanjanvesikoirien rotumääritelmän määrittelemässä rakenteessa ei sellaisia korostettuja piirteitä, joka altistaisi sen rakenteellisille vioille tai lisääntymisongelmille. Kuitenkin, kuten kaikissa koiraroduissa, myös espanjanvesikoirissa on tiettyjä sairauksia ja vikoja, jotka voidaan laskea rodulle ongelmaksi.

Lonkkaniveldysplasiaa on rodussa ollut ja tulee varmaan jonkin verran myös olemaan. Tosin sen esiintyvyys on saatu pienemään lonkkakuvausten lisääntyneeseen ja jalostusvalintoja tekemällä. Kuitenkin kaikkia lonkkaniveldysplasiaa sairastavia (aste C tai D) koiria ei voida sulkea pois jalostuksesta, koska se kaventaisi jalostuspohjaa liikaa.

Silmäsairaudet ovat lisääntyneet rodussa viime vuosina. Suurin osa silmäsairauksista on asteeltaan lieviä ja vähän koiraa vaivaavia. Vakavia sairauksia, kuten kaihia ja PRA:ta on rodussa, mutta näiden vastustamiseen on kiinnitetty huomiota.

Autoimmuunisairaudet ovat ongelma rodussa. Kilpirauhasen vajaatoiminta on selkeästi näistä tällä hetkellä merkittävin, mutta allergiat ja atopiat sekä mm. haiman vajaatoiminta ja IBD ovat merkittäviä autoimmuunisairauksia. Autoimmuunisairauksien vastustaminen on hankalaa, koska niiden periytyvyydestä ei ole selkeää käsitystä ja rodun jalostuspohja on kapea.

Lisääntymisongelmat ovat useimmissa rodussa rakenteesta johtuvia (kuten ahtaat synnytystiet ja pennun suuri koko suhteessa nartun lantion kokoon). Tämän tyyppisiä vaikeuksia ei rodussa ole ollut.

Suurin terveysongelma rodun parissa on se, että kaikista sairauksista tai vioista ei kerrota julkisesti. Terveyskyselyllä saatiin tietoja noin 3% Suomen espanjanvesikoirakannasta, mikä ei ole vielä kattava otos espanjanvesikoirien terveystilanteesta. Avoimuuden lisääntyminen ja kasvattajille tehtävät kyselyt voisivat lisätä tietoisuutta sairauksista ja vioista ja helpottaa niiden vastustusta.

4.4 Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Alkuperämaa: Espanja, Ryhmä: 8, FCI:n numero: 336

Hyväksytty: FCI 3.9.1999 SKL-FKK 9.4.2000

KÄYTTÖTARKOITUS: Paimen- ja metsästyskoira sekä kalastajan apuri.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Espanjanvesikoiria on ollut Pyreneitten niemimaalla jo muinaisista ajoista lähtien. Niiden alkuperä on sama kuin vanhan barbet'in. Eniten niitä on Andalusianssa, missä niitä käytetään paimenkoirina. Siellä ne on vuosisatojen ajan tunnettu "turkkilaisina koirina". Niiden erityispiirteet, etenkin karvapeitteen laatu, sopivat rämealueiden kosteuden ja kuivuuden vaihteluihin. Siksi espanjanvesikoirat soveltuvat erinomaisesti noiden alueiden paimenkoiriksi sekä vesilinnunmetsästäjien ja kalastajien apulaisiksi.

YLEISVAIKUTELMA: Karkearakenteinen, sopusuhtainen (keskikokoinen), pitkäkalloinen ja melko pitkälinjainen. Ääriiviivat ovat tasapainoiset ja ulkonäkö miellyttävä. Voimakasrakenteinen, lihakset ovat jatkuvan liikunnan ansiosta hyvin kehittyneet. Sivukuva on suoralinjainen. Näkö-, kuulo- ja hajuaisti ovat hyvin kehittyneet.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on 9 : 8. Rinnansyvyuden suhde säkäkorkeuteen on 4 : 8. Kuonon pituuden suhde kallon pituuteen on 2 : 3.

KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE: Uskollinen, tottelevainen, iloinen, uuttera, rohkea ja tasapainoinen. Erinomaisesta ymmärtämiskyvystä johtuen erittäin oppivainen. Sopeutuu kaikkiin tilanteisiin ja ilmasto-olosuhteisiin.

PÄÄ: Voimakas ja asennoitua ryhdikäs.

KALLO-OSA: Tasainen; niskakyhmy on vain hieman havaittavissa. Kallon ja kuonon ylälinjat ovat yhdensuuntaiset.

OTSAPENGER: Loiva, vain hieman erottuva.

KIRSU: Sieraimet ovat selväpiirteiset. Kirsu on saman värinen tai hieman tummempi kuin karvapeitteen tummin sävy.

KUONO-OSA: Kuononselkä on sivulta katsottuna suora.

HUULET: Tiiviit; suupielet ovat selväpiirteiset.

HAMPAAT: Hyvin muodostuneet ja väriltään valkoiset; kulmahampaat ovat hyvin kehittyneet.

SILMÄT: Hieman vinoasentoiset, hyvin ilmeikkäät, väriltään pähkinänruskeasta kastanjanruskeaan karvapeitteen väristä riippuen. Sidekalvo ei ole näkyvissä.

KORVAT: Keskikorkealle kiinnittyneet, kolmionmuotoiset ja riippuvat.

KAULA: Lyhyt, lihaksikas ja kauniisti lapoihin liittyvä. Ei löysää kaulanahkaa.

RUNKO: Vankka.

YLÄLINJA: Suora.

SÄKÄ: Hieman erottuva.

SELKÄ: Suora ja vahva.

LANTIO: Hieman viisto.

RINTAKEHÄ: Leveä ja syvä. Kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet. Rintakehä on tilava, siten hengitys on tehokasta.

ALALINJA JA VATSA: Vatsalinja on hieman kohoava.

HÄNTÄ: Keskikorkealle kiinnittynyt, 2. - 4. häntänikaman kohdalta tyypistetty. (Huom. Suomessa tyypistyskielto.)

Joillakin yksilöillä on synnynnäisesti lyhyt häntä.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat vankat ja pystysuorat.

LAVAT: Lihaksikkaat ja viistot.

OLKAVARRET: Vahvat.

KYYNÄRPÄÄT: Rintakehän myötäiset ja keskenään yhdensuuntaiset.

KYYNÄRVARRET: Suorat ja vahvat.

RANTEET JA VÄLIKÄMMENET: Suorat ja melko lyhyet.

KÄPÄLÄT: Pyöreähköt. Varpaat ovat tiiviisti yhdessä.

Kynsien väri vaihtelee. Päkiät ovat kestävä.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat täysin pystysuorat, eivät kovin voimakkaasti kulmautuneet. Hyvien lihasten ansiosta liikunta on tarmokasta ja hypääminen joustavaa, helppoa ja tyylikästä.

REIDET: Voimakkaat ja lihaksikkaat.

SÄÄRET: Hyvin kehittyneet.

KINTEREET: Matalat.

VÄLIJALAT: Lyhyet, kuivat ja kohtisuorassa maahan nähden.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpäliä.

LIIKKEET: Mieluisin liikuntatapa on ravi.

NAHKA: Joustava, ohut ja rungonmyötäinen. Nahka ja limakalvot ovat ruskea- tai mustapigmenttiset tai pigmentittömät karvapeitteen väristä riippuen.

KARVAPEITE

KARVA: Aina kiharaa ja villavaa. Lyhyenä kiharaa, pitkänä se voi muodostaa isoja nyörejä. Leikkaaminen hyväksytään ja sen tulee aina olla kauttaaltaan tasaista; se ei koskaan saa olla "esteettistä" muotoilua. Näyttelyitä varten karvan pituudeksi suositellaan korkeintaan 12 cm (15 cm, jos kihara suoritetaan) ja vähintään 3 cm, jotta kiharan laatu voidaan arvioida. Pennut syntyvät aina kiharakarvaisina.

VÄRI: Yksivärinen: valkoinen, musta tai kastanjanruskea ja niiden eri sävyt. Kaksivärinen: valkomusta tai valkoruskea ja niiden eri sävyt. Kolmivärinen ja musta tai pähkinänruskea tan-merkein eivät ole hyväksytyjä värejä.

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS: Urokset 44 - 50 cm ja nartut 40 - 46 cm.

Korkeintaan 2 cm:n vaihtelu on sallittu kummallekin sukupuolelle mikäli mittasuhteet ovat oikeat.

PAINO: Urokset 18 - 22 kg ja nartut 14 - 18 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellämämainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

VAKAVAT VIRHEET: Selvästi painunut selkälinja; virheellinen raajojen asento; laskeutunut tai liian voimakkaasti kohoava vatsaviiva.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Tasapainoton luonne, selvä arkuus tai aggressiivisuus; ylä- tai alapurenta; kannukset; sileä tai laineikas karvapeite; albinismi; täplikäs tai pilkullinen karvapeite, musta tai pähkinänruskea väri tan-merkein.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivestä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Espanjanvesikoirien ulkomuoto on kehittynyt Suomessa nopeasti hyvään suuntaan. Rodun kotimaassa espanjanvesikoiraa on ollut useampia linjoja ja tyypejä lähinnä maantieteellisen sijainnin sekä käyttötarkoituksen mukaan. Etelä-Espanjan, erityisesti rämealueen, matalat ruskeasävyiset metsästys- ja paimenkoirat ovat olleet selvästi korkeuttaan pidempiä. Pohjois-Espanjan korkeajalkaiset ja neliömäiset koirat ovat toimineet pääasiassa kalastajien apulaisina. Pohjois-espanjalaisen tyyppin alkuperäinen pääväri on valkoinen eri sävyissään, sillä sen sanotaan erottuvan parhaiten Biskajanlahdelle tyypillisestä harmaansinisestä vedestä. Eteläisten vuoristoalueiden paimenkoirat ovat olleet nykyistä rotumääritelmää huomattavasti isompia ja raskaampia. Myös suomalaisissa espanjanvesikoirissa on rakenteellisesti hyvin erityyppisiä yksilöitä.

Huomattava ulkomuodollinen piirre espanjanvesikoirilla on luonnontöpo häntä. Töpöhäntäisyys johtuu T-box – geenin mutaatiosta ja aiheuttaa vaihtelua hännän pituuteen aina täydellisestä hännättömyydestä vain muutaman nikaman puuttumiseen ns. lyhythäntäisyyteen. T-box –mutaatio on tyypillisesti homotsygoottisena letaali, mutta voi johtaa myös vaikeasti kehityshäiriöisten pentujen syntymiseen. Tämä tulee ottaa huomioon jalostuksessa siten, että kahta töpö- tai lyhythäntäistä koiraa ei pariteta keskenään. T-box –mutaatiolle on olemassa geenitesti, jota on mahdollista käyttää niissä tapauksissa, joissa lyhythäntäisyyttä ei ole mahdollista poissulkea ilmiänsuon perusteella.

Tyypillisistä virheistä näkyvimpiä ja tavanomaisimpia ovat takaraajojen ahdas asento (aiheuttaen ns. ahtaat takaliikkeet), epärodunomaiset rungon mittasuhteet ja kulmaukset, vääryntyyppinen (notko tai nouseva) selkälinja, luisu lantio, liian kapea kuono, purentaviat ja hammaspuutokset sekä huono karvapeitteen laatu. Kivespuutosta esiintyy jonkin verran. Rodussa näkee sekä liian neliömäisiä että liian pitkärunkoisia koiria. Takaraajat ovat rotumääritelmän mukaan täysin pystysuorat, eivät kovin voimakkaasti kulmautuneet. Lapojen tulee olla viistot. Liian voimakkaita kulmauksia ei espanjanvesikoiralla haluta. Rodussa kuitenkin nähdään jonkin verran sekä liian niukkoja että voimakkaita kulmauksia sekä takana että edessä. Liian niukat tai liian voimakkaat kulmaukset aiheuttavat koiralla rodulle epätyypilliset liikkeet. Tärkeää on myös se, että sekä etu- että takakulmaukset ovat keskenään sopusoinnussa, jotta koira saa liikkeilleen hyvän tasapainon.

Suomalaiset espanjanvesikoirat vastaavat rotumääritelmää hyvin. Espanjanvesikoiralla ei yleisesti tavata sellaisia vakavia rotumääritelmästä poikkeavia rakenneominaisuuksia, jotka suoranaisesti haittaisivat terveyttä. Edellä mainitut yleisimmät tavatut rakennevirheet vaikuttavat kuitenkin koiran liikkeisiin ja kestävyys, ja siten pahimmillaan myös terveyden häiritsevästi, etenkin rankemmassa rasituksessa ja vanhemmalla iällä.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Vuosina 2006-2010 syntyneiden koirien näyttelykäynnit on esitetty taulukossa 14. Vuosina 2006-2008 syntyneistä koirista kustakin ikäluokasta noin 50% on käynyt näyttelyssä vähintään kerran. Vuosina 2009-2010 syntyneet koirat ovat päivityshetkellä (01/11) vielä sen verran nuoria, että näyttelyssä käyneiden koirien osuus on pienempi (2009 syntyneistä 32%, 2010 syntyneistä vain 2 koiraa).

Suomalaiset espanjanvesikoirat ovat rakenteeltaan varsin korkeatasoisia, sillä näyttelyissä käyneistä vuonna 2006-2008 syntyneistä koirista 87-94% on saanut laatumaininnan erinomainen (ERI) tai erittäin hyvä (EH). Vuonna 2006 syntyneistä koirista 8% on saavuttanut Suomen- tai kansainvälisen muotovalion arvon. Vuosina 2007 ja 2008 syntyneistä koirista vastaava osuus on 10 % ja 4%.

Taulukko 15. vuonna 2006-10 syntyneiden koirien näyttelykäyntien osuus ja laatumainintojen jakauma ikäluokittain (MVA muotovalio, ERI erinomainen, EH erittäin hyvä, H hyvä, T tyydyttävä)

Vuosi	MVA	ERI	EH	H	T	Syntyneitä pentuja	Näyttelyssä käyneiden osuus ikäluokasta	Laatumaininnan ERI tai EH saaneiden osuus ikäluokasta
2006	30	85	49	11	-	378	46%	43%
2007	33	87	35	14	2	333	51%	47%
2008	14	77	52	21	1	353	47%	41%
2009	-	59	44	8	-	348	32%	30%
2010	-	1	-	1	-	394	0.5%	-

Viimeisen viiden vuoden aikana Vesikoirat ry on järjestänyt ainoastaan yhden jalostustarkastuksen, maaliskuussa 2010 Jyväskylässä. Tarkastajana toimi ulkomuototuomari Harri Lehtonen. Jalostustarkastukseen osallistui 14 espanjanvesikoira, jotka kaikki saivat maininnan ”hyväksytty jalostukseen”. Jalostustarkastukseen osallistuneet koirat olivat syntyneet vuosina (2003-2008) ja iältään vähintään 18 kk.

Liite 4. Jalostustarkastuslomake

Liite 5. Lista jalostustarkastuksessa 2010 hyväksytyistä koirista

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaan espanjanvesikoiraa on käytetty paimennukseen, metsästykseen sekä erilaiseen vesityöskentelyyn. Sen rakenteen tulisi mahdollistaa pitkäkestoinen, raskaskin fyysinen työskentely, joten liikkumisen pitäisi olla kevyttä, vaivatonta ja energiaa säästävää. Turkin tulisi kestää toistuvaa kastuminen ja suojata hyvin erilaisilta sääoloilta.

Käyttötarkoituksen kannalta välttämättömimmät rakenne- ja ulkomuoto-ominaisuudet ovat rungon oikea mittasuhte, sopusuhaiset kulmaukset edessä ja takana, turkin laatu sekä kevyet, vapautuneet liikkeet. Rodun tämän hetkinen ulkomuoto mahdollistaa hyvin toimimisen alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisissa tehtävissä.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Espanjanvesikoiran keskeisimpinä ulkomuoto- ja rakenneongelmina voidaan pitää takaraajojen ahdasta asentoa, huonoa selkälinjaa, epärodunomaisia rungon mittasuhteita ja kulmauksia sekä näistä aiheutuvia epätyypillisiä liikkeitä. Myös luuston rakennehäiriöt (esim. lonkkavika) vaikuttavat espanjanvesikoirien liikkeisiin ei-toivotulla tavalla.

Vaikka espanjanvesikoirien ulkomuodollinen taso on korkea, tulisi jalostusvalinnoissa kiinnittää huomiota siihen, ettei yhdistetä kahta koiraa, joilla molemmilla on samantapaisia rakenteellisia heikkouksia.

5 YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Käytetyimpien espanjanvesikoirien jälkeläistilastot on esitetty liitteessä 6.

Käytetyimpien jalostuskoirien taso on melko hyvä. Lonkkavikaa esiintyy jonkin verran sekä käytetyimpien urosten että käytetyimpien narttujen jälkeläisillä. Kahdelle urokselle on syntynyt kaihia sairastava pentu, lisäksi kahden uroksen pennulla on todettu distichiasis. Yhden nartun kahdella jälkeläisellä on todettu RD, muut tutkitut ovat silmiltään terveitä. Kyynärvikaa ei esiinny. Yksittäisten koirien tutkitut pentumäärät ovat kuitenkin niin pieniä, ettei niistä voi tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Joukossa on 2 urosta ja 4 narttua, joiden jälkeläisille ei ole tehty virallisia terveystutkimuksia, joten näiden koirien jalostuksellisesta tasosta ei ylläolevan tilaston perusteella voida tehdä päätelmiä.

Liite 6. Käytetyimpien urosten ja narttujen jälkeläistilastot

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Espanjanvesikoirien aiemman jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteet on saavutettu hyvin. Ainoastaan luonnetestattujen tai –kuvattujen koirien osuus on edelleen valitettavan pieni populaation kokoon nähden. Jatkossa on tarpeen kannustaa vielä enemmän sekä kasvattajia että koirien omistajia luonnetestaamaan koiriaan.

Vuosina 1998-2008 syntyneistä espanjanvesikoirista 11 koiraa sai virallisessa lonkkakuvauksessa tuloksen E (vaikea lonkkaniveldysplasia). PEVISA:ssa raja-arvoksi on asetettu D. PEVISAssa jalostuskäytön estäviä silmäsairauksia on todettu seuraavasti: kaihi 19 koiraa, PRA 6 koiraa, RD 9 koiraa sekä PHTVL/PHPV aste 2-6 2 koiraa. Periytyvien silmäsairauksien takia jalostuksesta on karsittu yhteensä 36 koiraa.

Alkuvuodesta 2009 rotujärjestön pentuvälitykseen päästäkseen koirilta on vaadittu testi kilpirauhasen vajaatoiminnan varalta. Koiraa, jolla on todettu kilpirauhasen vajaatoiminta tai kilpirauhasvasta-aineita ei hyväksytä jalostuskäyttöön. Vuoden 2010 loppuun mennessä jalostustoimikunnan tiedossa on 47 kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa sekä 37 koiraa, jolla on todettu kilpirauhasvasta-aineita.

Vuosina 1998-2008 syntyneistä koirista on PEVISAn ja jalostussuosituksen takia jalostuskäytön ulkopuolelle jäänyt 128 koiraa. PEVISAn ja jalostussuosituksen asettamat rajoitukset eivät karsi jalostuskäytöstä liikaa koiria. Lonkkaniveldysplasiaa, silmäsairauksia sekä kilpirauhasen vajaatoimintaa kuitenkin esiintyy espanjanvesikoirapopulaatiossa, joten niiden tutkiminen on perusteltua kaikilta koirilta, myös niiltä joita ei käytetä jalostukseen.

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Kotimaista jalostusmateriaalia hyödynnetään järkipäisesti eikä käytetä liikaa liian läheistä sukua olevia koiria. Vältetään yksittäisten urosten liikakäyttöä. Yhden uroksen jälkeläismäärän ei tule ylittää 5% koirasukupolvea kohden syntyneistä pennuista.	Tiedotettu matadorijalostuksen vaaroista ja geneettisen monimuotoisuuden kapenemisesta sekä mahdollisuuksista sen ylläpitoon. Aloitettu Peräkammarin pojat –projekti, jolla pyritään löytämään kotikoirista uusia uroksia jalostuskäyttöön.	Yhtään urosta ei ole käytetty liikaa. Käytetyimmän uroksen jälkeläismäärä on 2.24%. Peräkammarin pojat –projektin avulla löydetty uusia jalostusuroksia.
Tarkkaillaan rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kehitystä ja pyritään pitämään se mahdollisimman alhaisena.	Rotujärjestön pentuvälitykseen ei oteta pentueita, joiden sukusiitosprosentti ylittää 6,25%.	2006-2010 keskimääräinen sukusiitosprosentti on vaihdellut välillä 2.67-3.69. Keskimääräinen sukusiitosprosentti on saatu pidettyä kohtuullisena.
Jalostukseen pyritään käyttämään koiria, jotka ovat luonteeltaan mahdollisimman paljon rotumääritelmän mukaisia ottaen huomioon rodun alkuperäinen käyttötarkoitus. Kasvattajia valistetaan luonne- ja käyttöominaisuuksien todentamisen mahdollisuuksista ja koirien omistajia tulee kannustaa viemään koiriaan testattavaksi ja kokeisiin nykyistä enemmän	Tiedotettu luonteen merkityksessä jalostuksessa, vuoden 2010 rotupalaverin teemana nimenomaan luonteen jalostaminen. Vesikoira käyttökoirana – koulutustapahtuma järjestetään keväällä 2011. Vesikoirat ry on järjestänyt MH-kuvauksen sekä useamman luonnetestin.	Vuosina 2006-2010uonnetestiin on osallistunut 102 koiraa. 19 koiraa on MH-kuvattu. Luonnetestattujen ja –kuvattujen koirien määrä on edelleen valitettavan alhainen.
Jalostustoimikunta kerää tietoa rodussa esiintyvistä sairauksista, rakennevirheistä sekä ei-toivotuista luonneominaisuuksista ja käytösongelmista.	Jalostustoimikunta on tehnyt kasvattajakyselyn sekä koirien omistajille suunnatun terveystarkastuksen. Rotujärjestön verkkosivulla ylläpidetään listaa kilpirauhas- ja prcd-PRA – testatuista koirista.	Kasvattaja- ja terveystarkastuksessa ei paljastunut uusia merkittäviä terveystai luonneongelmia. Rotujärjestön verkkosivuilla olevaa listaa on ylläpidetty. Lisäksi jalostustoimikunta on vastaanottanut tietoa erilaisista rodussa esiintyvistä sairauksista.
Lonkkaniveldysplasian vähentämiseksi terveeksi (A) ja rajatapaukseksi (B) luokiteltujen lonkkakuvaustulosten osuuden tulee kasvaa selväksi enemmistöksi samalla kun keskivaikean (D) lonkkavian osuuden tulee laskea merkittävästi.	PEVISA:ssa lonkkakuvauspakko, raja-arvo D. C- ja D-lonkkaisten koirien yhdistämistä ei suositella.	Vuosina 2006-2010 rekisteröidyistä koirista 40% on lonkkakuvaattu. Tulokset jakautuvat seuraavasti: A 42%, B 28%, C 18%, D 10%, E 1%. Kuvatuista koirista selvä enemmistö (70%) on luokiteltu terveeksi tai rajatapaukseksi.
PEVISA-ohjelmaan kuulumattomien sairauksien ja vikojen, kuten kilpirauhasen vajaatoiminta, FD-ihosairaus, epilepsia ja varvasanomalia, esiintyvyydestä ja mahdollisesta perinnöllisyydestä tulee saada enemmän tietoa.	Rotujärjestön pentuvälitykseen hyväksytyjen pentueiden vanhemmilta vaaditaan testi kilpirauhasen vajaatoiminnan varalta. Jalostustoimikunta on järjestänyt useita joukkonäytteenottoja kilpirauhasen vajaatoiminnan testaamiseksi. Jalostustoimikunta on käynnistänyt projektin kilpirauhasen vajaatoiminnan periytyksen selvittämiseksi yhteistyössä Hannes Lohen kanssa.	Espanjanvesikoirien sukupuista voidaan päätellä kilpirauhasen vajaatoiminnan olevan selvästi perinnöllinen sairaus. Vuoden 2010 loppuun mennessä 491 espanjanvesikoira on virallisesti kilpirauhasesta testattu. Periytymistapaa selvitetään. Verinäyte geenitutkimukseen on saatu yli kolmelta sadalta espanjanvesikoiralta. Muiden PEVISA-ohjelmaan kuulumattomien sairauksien periytyvyydestä ei ole saatu lisätietoa, mutta niiden esiintyvyys ei vaikuta lisääntyneen.
Ulkomuodollisena tavoitteena on mahdollisimman rotumääritelmän mukainen espanjanvesikoira. Jalostuksessa tulee välttää äärimuotojen käyttämistä.	Rotujärjestön pentuvälitykseen hyväksytyjen pentueiden vanhempien tulee olla saanut virallisessa näyttelyssä laatuarvostelu EH. Jalostustarkastus 2010	Suomalaiset espanjanvesikoirat ovat rakenteeltaan kansainvälisesti korkeatasoisia, eikä niillä ole liioiteltuja ulkomuodollisia piirteitä.

6 JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Nykyään espanjanvesikoira otetaan pääasiassa seurakoiraksi eikä espanjanvesikoirille ole Suomessa rodunomaista käyttökoetta. Espanjanvesikoirien kanssa harrastetaan lukuisia lajeja, mutta niistä saadut tulokset eivät suoraan kerro nykyespanjanvesikoiran toimivuudesta alkuperäisessä käyttötarkoituksessa. Tämä selvästi vaikeuttaa alkuperäisen käyttötarkoituksen painotusta jalostusvalinnoissa.

Rodun geneettisen monimuotoisuuden kannalta olisi tärkeää, että jalostukselliset perusvaatimukset täyttäviä yksilöitä käytettäisiin tasaisesti, tämä koskee sekä uroksia että narttuja. Tämän mittaamiseen käytetään ns. tehollista populaatiokokoa, joka käytännössä kertoo, kuinka laaja tai kapea jalostuspohja on. Espanjanvesikoirilla on tehollisen populaation osuus maksimaalisesta vaihdellut kymmenen prosenttiyksikön sisällä (38%-47%). Tehollisen populaation osuutta maksimaalisesta tulisi kasvattaa. Tähän päästään sillä, että yksittäisten narttujen ja urosten jalostuskäyttö pysyy maltillisena (noin 3-5 % yhden sukupolven jälkeläisistä).

Tällä hetkellä espanjanvesikoirien jalostuksen yksi suurimpia haasteita on koirien luonteen parantaminen. Espanjanvesikoirilla esiintyy epätoivottavia luonteenpiirteitä kuten arkuutta, aggressiivisuutta ja liiallista terävyyttä sekä heikkoa hermorakennetta. Lisäksi näyttelyissä toistuvasti hylätään arasti ja aggressiivisesti käyttäytyviä koiria. Rodusta on tullut viimeisen viiden vuoden aikana erittäin suosittu, mikä on johtanut siihen, että myös luonteeltaan kyseenalaisia koiria on käytetty jalostukseen. Lisäksi koiria on päätyntä henkilöille, jotka eivät ole tiedostaneet sitä, että espanjanvesikoira on paljon aktiviteetteja ja virikkeitä vaativa rotu. Myös tämä on johtanut käyttäytymisongelmiin.

Valitettavan pieni osa espanjanvesikoirapopulaatiosta on luonnetestattu tai -kuvattu. Näin ollen kattavaa ja luotettavaa tietoa espanjanvesikoirien luonteesta ei ole saatavilla. Tämän takia luonteen jalostaminen on ollut etenkin aloittaville kasvattajille erittäin hankalaa.

Espanjanvesikoirien terveystilanne on tällä hetkellä kohtalainen. Lonkkaniveldysplasian esiintyvyys on pienentynyt ja kyynärvikaisia koiria on vähän. Sen sijaan silmätauti- ja autoimmunisairaudet, etenkin kilpirauhasen vajaatoiminta, ovat rodussa lisääntyneet. Lisääntymisongelmia ei espanjanvesikoirilla toistaiseksi ole.

Suomalaiset espanjanvesikoirat ovat ulkomuodollisesti korkeatasoisia. Merkittävimpiä ongelmia ovat ahtaat takaliikkeet sekä epärodunomaiset rungon mittasuhteet ja kulmaukset.

6.1.1 jalostuksen tavoitteet seuraavalle viisivuotiskaudelle

POPULAATIO	• koiria käytetään jalostukseen mahdollisimman tasaisesti• urosten liikakäyttöä vältetään (liikakäytöksi lasketaan maks. 3% neljän vuoden aikana tuotetuista pennuista, 2007-2010 syntyneistä pennuista tämä on 42 pentua)• keskimääräinen sukusiitosprosentti pysyy alhaisena (enintään 6,25%)
LUONNE	• luonnetestattujen ja -kuvattujen espanjanvesikoirien määrä kasvaa• kasvattajien tietoisuus luonteen testaamisen tärkeydestä lisääntyy ja luonteeltaan epätyypillisiä koiria ei käytetä jalostukseen
TERVEYS JA LISÄÄNTYMINEN	• lonkkaniveldysplasia-tutkituista koirista A- ja B-asteiset koirat pysyvät edelleen selvänä enemmistönä• silmätautien esiintyvyys tasaantuu tai kääntyy laskuun• silmätauti- ja kilpirauhasen vajaatoiminnan testaaminen lisääntyy ja sairauden esiintyvyys saadaan tasaantumaan• lisääntymisongelmia ei edelleenkään esiinny• kansainvälistä yhteistyötä pyritään lisäämään, jotta tietoisuus rodussa esiintyvistä ongelmista kasvaa ja jalostuskoiria saadaan käyttöön myös Suomen rajojen ulkopuolelta
ULKOMUOTO	• tavoitteena on mahdollisimman rotumääritelmän mukainen espanjanvesikoira• jalostuksessa tulee välttää äärimuotojen käyttämistä• seuraaviin seikkoihin tulisi jalostuksessa kiinnittää erityistä huomiota: oikeat rungon ja pään mittasuhteet, rodunomaiset kulmaukset ja liikkeet, suora selkälinja sekä takaraajojen asento

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Käsitelty espanjanvesikoirien rotupalaverissa 28.3.2009 ja Vesikoirat ry:n yleiskokouksessa 19.9.2009, hyväksytty Suomen Spanieliliitto ry:n hallituksen kokouksessa 3.11.2009, voimassa toistaiseksi.

YHDISTELMÄN ON TÄYTETTÄVÄ SEURAAVAT VAATIMUKSET

- **lonkkakuvaus**
 - ennen astutusta annettu virallinen lonkkakuvauslausunto, jonka raja-arvo on D
 - pentueen vanhempien tulee olla lonkkakuvaushetkellä vähintään 12kk:n ikäisiä
- **kyynärkuvaus**
 - ennen astutusta annettu virallinen kyynärkuvauslausunto, ei raja-arvoa
 - pentueen vanhempien tulee olla kyynärkuvaushetkellä vähintään 12 kk:n ikäisiä
- **silmätarkastus**
 - ennen astutusta annettu virallinen silmätarkastuslausunto, joka ei saa olla 24 kk:tta vanhempi
 - silmätarkastuslausunnossa ei ole merkintää perinnöllisistä silmäsairauksista: kaihi, PRA, PHTVL/PHPV asteet 2-6, GRD tai TRD
- **kilpirauhasen vajaatoiminta**
 - jalostukseen käytettävät koirat tulee testata kilpirauhasen vajaatoiminnan varalta ennen astutusta, testituloksen (TGAA, T4/TSH) tulee olla jalostustoimikunnan tiedossa
 - testitulos (TGAA, T4/TSH) ei saa alle 6 vuotiaalla koiralla olla 18 kk:tta vanhempi, yli 6 vuotiaan koiran testitulos ei saa olla 24 kk:tta vanhempi
 - jalostukseen käytettävä koira ei saa sairastaa kilpirauhasen vajaatoimintaa tai olla TGAA-positiivinen
- **rakenne ja luonne**
 - koirat ovat osallistuneet viralliseen näyttelyyn ja saaneet laatuarvostelusta vähintään erittäin hyvän yli 15 kk ikäisenä
 - harkinnan mukaan voidaan suositella myös uroksia, joilla on laatuarvostelu erinomainen junioriluokasta
 - vaihtoehtoisesti jalostukseen käytettävä koira on saanut Vesikoirat ry:n järjestämässä jalostustarkastuksessa hyväksynnän (hyväksyntä = ei hylkääviä virheitä)
- **töpö- ja lyhyhäntäiset koirat**
 - töpö- tai lyhyhäntäinen koira voidaan yhdistää vain pitkähäntäiseen koiraan
- **sukusiitos**
 - yhdistelmän sukusiitosaste ei saa ylittää 6,25%
- **ikä- ja käyttörajat**
 - Nartulla saa teettää pentuja aikaisintaan 18kk:n ikäisenä ja korkeintaan 8-vuotiaana
 - Nartun edellisen pentueen syntymästä tulee seuraavan pentueen syntyessä olla kulunut vähintään 10kk.
 - Nartulla voidaan teettää enintään 5 pentuetta.

Vesikoirat ry:n pentuvälytykseen otetaan vain ne pentueet, jotka täyttävät yllä mainitut vaatimukset. Kasvattajan toivotaan lisäksi ottavan huomioon allamainitut suositukset yhdistelmää suunnitellessaan.

- **lonkkakuvaus**
 - D-D ja D-C yhdistelmiä ei suositella
- **kyynärkuvaus**
 - koira, jolla on todettu kyynärvika, ei suositella yhdistettäväksi koiraan, jolla myös on kyynärvika
- **silmätarkastus**
 - Suositellaan, että vähintään toinen vanhemmista on geenitestattu prcd-PRA -terveeksi tai tulos pystytään päättelemään sukulaisten testituloksista. Geenitestin tuloksen tulee olla jalostustoimikunnan tiedossa.
 - Suositellaan, että prcd-PRA-sairaaksi testattu koira yhdistetään vain prcd-PRA-terveeksi testattuun koiraan. Lisäksi suositellaan, että prcd-PRA -terve + prcd-PRA -kantaja- yhdistelmien jälkeläiset tutkitaan prcdPRA-testillä.
 - yhdistettäväksi ei suositella kahta koira, joilla kummallakin on todettu mRD tai PHTVL/PHPV aste1
- **kilpirauhasen vajaatoiminta**
 - jos yhdistelmän koirien ensimmäisen asteen sukulaisista (jälkeläiset, vanhemmat, pentuesisarukset) kaksi tai useampi on todettu TGAA-positiiviseksi tai sairastavan kilpirauhasen vajaatoimintaa, ei yhdistelmää suositella
- **sukusiitos**
 - yhdistelmässä tulisi pyrkiä mahdollisimman alhaiseen sukusiitosprosenttiin
- **ikä- ja käyttörajat**

- yhden uroksen jälkeläismäärä ei saisi ylittää kolmea prosenttia koirasukupolvea (4 vuotta) kohti syntyneistä pennuista

muut suositukset

- Jalostukseen ei suositella käytettävän koiraa,
 - joka on arka tai aggressiivinen
 - joka on paukkuarka
 - jolla on todettu joku seuraavista sairauksista
 - allergia
 - follikulaarinen dysplasia (FD), sebaceous adenitis (SA)
 - haiman vajaatoiminta, epilepsia, sokeritauti
 - varvaspuutos
 - häntämutka (pitkässä hännässä)
 - purentavika
 - hammaspuutos (puuttuu enemmän kuin kaksi premolaarihammasta tai muita hampaita)

Jos sama yhdistelmä on tehty jo aikaisemmin, sille myönnetään hyväksyntä ainoastaan poikkeustapauksessa ja perustellusta syystä.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestö järjestää koulutustilaisuuksia kasvattajille ja harrastajille, pitää yllä pentuvälitystä pennun ostajien opastamiseksi sekä järjestää ulkomuototuomarikoulutusta. Rotujärjestö järjestää luonnetestejä ja MH-luonnekuvauksia sekä taipumuskokeita. Lisäksi rotujärjestön internetsivuilta löytyvät helposti jalostustavoitteet ja jalostussuositukset sekä tietoa rodun harrastajille. Rotujärjestö järjestää säännöllisesti kaikille avoimia keskustelutilaisuuksia eli rotupalavereita.

Rotujärjestön alaisena puolueettomana jalostusta ohjaavana yksikkönä toimii jalostustoimikunta. Jalostustoimikunta seuraa rodun kehitystä Suomessa ja ulkomailla sekä pitää yhteyttä kotimaisiin ja ulkomaisiin kasvattajiin ja harrastajiin. Jalostustoimikunta ohjaa ja neuvoo kasvattajia sekä kerää ja jakaa tietoa rodun terveydestä, luonteesta, käyttöominaisuuksista ja ulkomuotoseikoista. Se myös seuraa viranomaisten sekä kennelkattojärjestöjen koiranjalostusta koskevia määräyksiä ja tiedottaa niistä.

Espanjanvesikoirilla on voimassa oleva PEVISA-ohjelma seuraavalle viisivuotiskaudelle.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
Monipuolinen harrastuskoiria ja hyvä perhekoira. Keskikokoinen koirarotu. Helppohoitoinen turkki. Alkuperäinen rotutyypin säilynyt. Ulkomuodollisesti korkea taso. Sopeutunut hyvin nykypäivän yhteiskuntaan. Rekisteröintimäärien tasaisuus. Vaikka rotukirja on suljettu, Espanjan Kennelliitto voi myöntää tarvittaessa rotuun ottotilaisuuden rodun kotimaan erikoisnäyttelyn yhteyteen.	Espanjanvesikoira on muotirotu ja pentukysyntä ylittää tarjonnan. Pieni kanta ja lähes suljettu rotukirja. Jalostuksen ulkopuolelle jätetyt jalostukselliset perusvaatimukset täyttävät koirat. Tuontikoirista ei aina uutta verta. Virallisten terveystutkimusten puute vanhemmilla suomalaisilla koirilla. Sairauksien tai ongelmien tietoinen peitteleminen. Eri sairauksien ja ongelmien laajuuden tutkimus alkutaipaleella. Rodussa esiintyvät sairaudet ja viat. Kasvattajien näkemuserot ja avoimen tiedonvälityksen puutteet. Tuontikoirien tuntemattomat terveystaustat. Espanjan kannan huono terveystutkimustilanne. Huono tiedonsaanti rodun kotimaasta löydetyistä sairauksista ja vioista sekä muista ongelmista. Huono tiedonsaanti muualla löydetyistä sairauksista ja vioista sekä muista ongelmista. Luonneongelmat kuten arkuus, aggressiivisuus.
MAHDOLLISUUDET	UHAT
Tulevaisuuden jalostusmuodot kuten indeksijalostus. Sairauksien periytymismallien selviäminen (yksilö / sairaus). DNA-testit polveutumisen ja sairauksien kantajuuden selvittämiseksi. Terveystutkimusten ja avoimen tiedonkulun avulla sairauksien löytäminen ja ennaltaehkäisy. Kasvattajien yhteistyö. Tuomarien koulutus, joka mahdollistaa laajan tiedonjaon. Rotuun tulevaisuudessa otettavat koirat, jotka laajentavat geenipoolia. Tiedotus ja koulutus kasvattajan vastuusta. Riskikoirien karsiminen jalostuksesta suositusten ja PEVISA:n avulla. Kotikoirien terveystutkimusten lisääntyminen. Avoimuuden lisääminen kasvattajien ja harrastajien kesken.	Terveyden tai luonteen suhteen kyseenalaisten yksilöiden jalostuskäyttö pentujen suuren kysynnän vuoksi. Tehollisen populaatiokoon pieneneminen. Matadorijalostus. Käyttöominaisuuksien häviäminen sekä luonneongelmien yleistyminen. Perinnöllisten sairauksien ja vikojen yleistyminen. Mahdolliset salatut (perinnölliset) sairaudet. Välipitämätön suhtautuminen perinnöllisten sairauksien tutkimiseen ja niistä tiedottamiseen. Resessiivisesti periytyvien sairauksien (esim. PRA, kaihi, FD) todellinen laajuus. Usean geenin ja ympäristötekijöiden yhteysvaikutuksesta johtuvien sairauksien todellinen laajuus. Lonkkanivelten kasvuhäiriön esiintyvyys kääntyy uudelleen nousuun. Liioiteltu rakenne lisää polvi- ja kyynänivelongelmia. Jalostuskoirien terveystutkimaton lähisuku. Sairaiden koirien osuus koko populaatiosta kasvaa ja ongelmat jalostusvalinnoissa lisääntyvät ja geenipohja kapenee.

6.4.1 Varautuminen ongelmiin

riski	syy	varautuminen	miten vältetään	toteutuessaan merkitsee
Tuontikoirien terveys-taustojen tuntemattomuus	Terveystietoja ei ole saatavilla	Jatkuva, aktiivinen yhteistyö eri maiden rotuyhdistysten ja kasvattajien kanssa. PEVISA-ohjelman säädökset koskevat myös tuontikoiria ja ulkomaisia astutuksia.	Vaatus tutkimista, terveistä vanhemmista.	Perinnöllisten sairauksien ja vikojen määrä kasvaa Suomen kannassa. Ongelmat jalostuksessa lisääntyvät, kun yhdistelmien valinta vaikeutuu. Rodun geenipohja kapenee jalostusvalintojen vuoksi.
Rodun geenipooli vinoutuu tai kapenee	Joidenkin linjojen liikkakäyttö tai liiallinen karsiminen.	Käytetään monipuolisesti jalostukselliset perusvaatimukset täyttäviä koiria.	Suosituksot liikkakäytön välttämiseksi. Jalostusyhdistelmien seuranta ja tiedotus. Tarvittaessa etsitään jalostukseen vähemmän käytettyjä linjoja.	Sairaudet lisääntyvät ja rodun elinvoimaisuus heikkenee. Ongelmat jalostusvalinnoissa lisääntyvät.
Luonne muuttuu, arkuus, selvä pidättyväisyys tai aggressiivisuus rodussa lisääntyy, tai käyttöominaisuudet heikkenevät.	Luonteeseen ja käyttöominaisuuksiin ei kiinnitetä huomiota jalostuskoirien valinnassa. Käytetään tietoisesti huonoluonteisia tai käyttöominaisuuksiltaan heikkoja yksilöitä.	Kasvattajat selvittävät jalostuskoirien sekä niiden sukujen luonteet ja käyttöominaisuudet. Luonneprofiilin kehittäminen ja huomioiminen jalostuskoirien valinnassa.	Luonnetta pidetään esillä yhtenä tärkeimmistä jalostuskriteereistä. Kasvattajia ohjataan luonteen arviointiin. Jalostuskoirien luonteen ja käyttöominaisuuksien todentaminen testeillä ja kokeilla. Jalostuksesta karsitaan arat, vihaiset ja muuten poikkeavat yksilöt.	Soveltuvuus seura- ja harrastuskoiraksi heikentyy. Rodun maine ja suosio heikkenevät. Rekisteröinnit putoavat. Ongelmat jalostusvalinnoissa lisääntyvät ja geenipohja kapenee.
Lonkkanivelen kasvuhäiriö lisääntyy rodussa.	Jalostukseen käytetään runsaasti lievästi ja keskivaikeasti dysplastisia koiria. Jalostusvalinnoissa ei kiinnitetä huomiota jalostuskoirien lähisuvun lonkkatutkimustuloksiin, jolloin ilmiasultaan terveitä, mutta geneettisesti sairaita yksilöitä käytetään jalostukseen. Jalostuskoirien terveystutkimaton lähisuku	Tiedotus ja koulutus kasvattajan vastuusta. Riskikoirien karsiminen jalostuksesta suositusten ja PEVISA:n avulla.	Kotikoirien tarkastusten lisääminen. Avoimuuden lisääminen kasvattajien kesken.	Sairaiden koirien osuus koko populaatiosta kasvaa. Ongelmat jalostusvalinnoissa lisääntyvät ja geenipohja kapenee.
Silmäsairaudet lisääntyvät rodussa.	Resessiivisesti periytyvät silmäsairaudet eivät tule ilmi, jolloin kantajia käytetään edelleen jalostukseen.	Tiedotus ja koulutus kasvattajan vastuusta. Riskikoirien karsiminen jalostuksesta suositusten ja PEVISA:n avulla.	Kotikoirien ja ikääntyvien koirien tarkastusten lisääminen. Avoimuuden lisääminen kasvattajien kesken. Geenitestien kehittäminen.	Sairaiden koirien osuus koko populaatiosta kasvaa. Ongelmat jalostusvalinnoissa lisääntyvät ja geenipohja kapenee
Uudet sairaudet, kuten immunologiset sairaudet, lisääntyvät.	Sairauksista ja vioista ei kerrota avoimesti. Tuontikoirien taustat selvittämättä. Linja- tai sukusiitoksen lisääntyvä käyttö	Tiedottaminen rodussa tavatuista uusista sairauksista. Tuontien jalostuskäyttöön erillisohjeet. Ohjeet hyväksyttävästä linjasiitoksesta. Eri sairauksien perinnöllisyyden selvittäminen	Jalostuskoirien taustojen selvittäminen. Populaatiogenetiikan ja perinnöllisyystieteen koulutusta kasvattajille. Kasvattajien ja koiranomistajien kannustaminen avoimuuteen.	Sairaiden koirien osuus koko populaatiossa kasvaa. Ongelmat jalostusvalinnoissa lisääntyvät ja geenipohja kapenee.
Rotutyypin muuttuu.	Vierastyypisten tuontikoirien runsas käyttö. Kasvattajien tiedonpuute. Ajoittaiset trendit.	Koulutus, tiedotus kasvattajille ja ulkomuototuomareille. Painotetaan jalostustarkastusten merkitystä.	Vältetään käyttämästä ulkomuodollisesti suuresti poikkeavia yksilöitä	Espanjanvesikoirat eivät enää muistuta alkuperäistä tyyppiä, vaan eriytyvät rotumääritelmästä. Ongelmat jalostusvalinnoissa lisääntyvät ja geenipohja kapenee.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Rotujärjestö yhdessä alaisensa jalostustoimikunnan kanssa huolehtii, että:

- jalostusneuvonnassa painotetaan jalostuskoirien rodunomaista, yhteiskuntakelpoista luonnetta ja hyvää yleisterveyttä sekä perinnöllisen monimuotoisuuden säilyttämistä
- keski-ikäisiä ja vanhoja koiria silmäpeilataan mahdollisimman paljon
- tietoja PEVISA:n ulkopuolisista sairauksista ja vioista kerätään ja tilastoidaan
- joukkoterveytustutkimustilaisuuksia järjestetään
- koe-, testi- ja näyttelytuloksia sekä terveystutkimustuloksia seurataan ja tilastoidaan
- koe-, testi- ja näyttelytuloksia sekä terveystutkimustuloksia julkaistaan yhdistyksen internetsivuilla, Vesiposti-lehdessä sekä vuosikirjassa
- yhdistys ja alueelliset yhteyshenkilöt järjestävät rotuun liittyviä tapahtumia ja tilaisuuksia harrastajille ja kasvattajille

Lisäksi tarpeen mukaan järjestetään:

- terveystarkastus omistajille
- avoin keskustelutilaisuus eli rotupalaveri rodun harrastajille ja kasvattajille sekä rodusta kiinnostuneille
- jalostustarkastus /-tarkastuksia
- ulkomuototuomarikoulutusta
- luonnetesti- ja/tai MH-luonnekuvaustilaisuuksia

Tavoiteohjelman seuranta tapahtuu yhdistyksen vuosikokousten yhteydessä esitettävän jalostustoimikunnan toimintakertomuksen sekä seuraavan vuoden toimintasuunnitelman merkeissä. Jalostustoimikunta selvittää yhdistyksen toimintakertomuksessa vuosittain, miten tavoiteohjelma on kuluneelta vuodelta toteutunut.

Selvityksestä tulee käydä ilmi sekä toteutuneet että toteutumatta jääneet toimenpiteet ja myös syyt, miksi ohjelma joltain osin on jäänyt toteutumatta.

Rodun jalostuksen tavoiteohjelma tarkistetaan viiden vuoden kuluttua (viimeistään vuoden 2016 keväällä) tai tarvittaessa aikaisemminkin. Mikäli asiat niin vaativat, yhdistys voi milloin tahansa kokoontua sääntöjensä puitteissa ylimääräiseen yleiskokoukseen käsittelemään jalostuksen tavoiteohjelmaa tai muita rodun jalostukseen liittyviä asioita.

7 LÄHTEET

- Barba Capote, Cecilio José y Moreno-Arroyo, Baldomero, 1997: El Perro de Agua Español, Una Raza Autóctona a Conservar. Jaén: Editorial "Jabalruz", S.L.
- Birchard S.J., Sherding R. G., Saunders Manual of Small Animal Practice, 2nd edition, Saunders, 2000
- El Mundo del Perro, Mayo 1996
- Eläinystäväsi Lääkäri , Ihosairaudet, allergiatestaus ja siedätyshoito, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011
http://www.elainystavasilaakari.fi/?Palvelut:Ihosairaudet%2C_allergiatestaus_ja_sied%E4tyshoito
- Fossum T.W. et al, Small Animal Surgery, St. Louis, Mosby Elsevier
- Fuchs Astrid, 2003: El Perro de Agua Espanol – Der Spanische Wasserhund, Hannover
- Gómez-Toldrá, Josefina. El Nuevo Libro del Perro de Aqua Español. Barcelona: Tikal Ediciones, Susaeta Ediciones, SA
- Heather E. Lorimer, Ph.D., Inbreeding and Genetics: <http://cc.ysu.edu/~helorime/inbredgen.html>
- Honkavaara, J. ELL; Kilpirauhasen farmakologiaa, luentomateriaali syksy 2008, Helsingin yliopisto
<http://www.laelas.com/index2.html>
- Hunddata <http://kennet.skk.se/hunddata/>
- Kauppila, S. Hypothyroidism on Spanish Waterdogs in Finland, 2011, Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta
- Kennelliitto/ Jalostus & ja kasvatus/ artikkelit/ Kilpirauhasen vajaatoiminta, ELL Nina Menna, Vetcare oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema (<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/kilpirauhanen.htm>)
- Lappalainen, A, Kynärnivelen kasvuhäiriöt, Suomen Kennelliitto ry, internetjulkaisu,
<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/Kynarnivel.htm>
- Lappalainen, A., Koiran lonkkanivelen kasvuhäiriö, Suomen Kennelliitto ry, internetjulkaisu, poimittu 18.6.2011, <http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/lonkkanivel.htm>
- Lohjan Pieneläinlinikka/ Koira-artikkelit: Koiran hypotyreoosi eli kilpirauhasen vajaatoiminta (http://www.clinivet.fi/artikkelit/koira_artikkelit/artikkeli_15.html)
- McGavin MD, Zachary JF. Pathologic Basis of Veterinary Disease. St. Louis: Elsevier Inc.; 2007
- Menna, Nina. Koiran Atopia, Suomen Kennelliitto, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011,
<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/atopia.htm>
- Mäki Katariina, 24.7.2001: Siitoskoiran valinta
- Mäki Katariina, 30.7.2001: Periytyvyys ja sen matematiikka
- Mäki Katariina: Pienten populaatioiden jalostus
- Mäki, Katariina, 2004. Breeding against hip and elbow dysplasia in dogs. Helsingin yliopisto, kotieläintieteen laitos. Lehistötiedote suomeksi (tiivistelmä).
- Nelson R.W., Couto, C.G.. Small Animal Internal Medicine 3rd edition, St. Louis, Mosby Elsevier.
- Perro de Agua Español Club Nederland <http://www.perro-club.nl/index.html>
- Perro de Agua, Volume 2, January 2004 –lehti
- Pohjola-Stenroos, Suvi. Koiran allergia, internetjulkaisu, poimittu 23.1.2011
http://www.clinivet.fi/artikkelit/koira_artikkelit/artikkeli_4.html
- Saijonmaa-Koulumies, Leena. 2008 Allergiset ihosairaudet, HY/ Eläinlääketieteellinen tiedekunta

Saijonmaa-Koulumies, Leena. 2008 Keratinisaatiosairaudet, ihonhilseilyhäiriöt, seborrea, HY/
Eläinlääketieteellinen tiedekunta

Sjaastad OV, Hove K, Sand O. Physiology of Domestic Animals. Oslo: Scandinavian Veterinary Press;
2003.

Spillmann, T. ELT, Diseases of the thyroid gland, Hypothyroidism, luentomateriaali syksy 2008, Helsingin
yliopisto

Suomen Kennelliitto, ohje kyynärnivelen kasvuhäiriöiden röntgenkuvauksista ja luokituksesta
(Kyynärnivelen kasvuhäiriöiden ohje)

Svenska Kennelklubben <http://www.skk.se/>

Svenska Perro de Agua Español klubben, 2005: Rasspecifik Avelsstrategi för Perro de Agua Español

Torenfält-Fasth, Gunilla, 2001: Perro de Agua Español, Linköping

8 LIITTEET

- Liite 1. Vesikoirat ry:n säännöt / <http://www.vesikoirat.fi/yhdistyksen-saeannoet.html>
- Liite 2. Rotujärjestön ohjesääntö http://www.kennelliitto.fi/NR/rdonlyres/93DAF24A-61A8-4448-9492-AE0DFC9C9AB4/0/rotj_ohjesaanto.pdf
- Liite 3. Espanjanvesikoirien terveystarkastuksen 2010 tulokset
- Liite 4. Jalostustarkastuslomake
- Liite 5. Lista jalostustarkastuksessa 2010 hyväksytyistä koirista
- Liite 6. Käytetyimpien urosten ja narttujen jälkeläistilastot
- Liite 7. Espanjanvesikoirien rotumäärittely
- Liite 8. Luonneprojekti-raportti

LIITE 1 VESIKOIRAT RY:N SÄÄNNÖT

1§ Yhdistyksen nimi, kotipaikka ja toiminta-alue

Yhdistyksen nimi on Vesikoirat ry ja sen kotipaikka on Helsingin kaupunki. Yhdistys on Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry:n alainen rotujärjestö. Yhdistyksen toiminta-alueena on koko maa.

2§ Yhdistyksen tarkoitus

Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on edistää puhdasrotuisten vesikoirien ja muiden edustamiensa rotujen kasvatusta, jalostustyötä ja harrastustoimintaa silmälläpitäen rotujen rodunomaisia käyttö- ja ulkomuoto-ominaisuuksia

3§ Yhdistyksen toiminta

Yhdistys

- tukee jäsenistönsä ja jäsenyhdistysten koiraharrastustoimintaa järjestämällä ja tukemalla kursseja, näyttelyitä, MH-luonnekuvauksia, luonnetestejä, kokeita, kilpailuja ja muita tapahtumia
- julkaisee jäsenlehteä ja järjestää keskustelu-, neuvonta- ja koulutus-tilaisuuksia
- kehittää ja tukee jalostustoimintaa edustamiensa rotujen terveyden ja rotumääritelmän mukaisten luonne-, rakenne-, käyttö- ja ulkomuoto-ominaisuuksien ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi
- ylläpitää yhteyksiä jäsenyhdistyksiinsä ja jäsenistöönsä sekä alan keskusjärjestöön, muihin alan järjestöihin ja kennelyhdistyksiin kotimaassa ja ulkomailla
- antaa lausuntoja sekä muuta asiantuntija-apua edustamiensa rotujen etuja ajavissa yhteyksissä
- jakaa tietoa kenneltoiminnan merkityksestä ja tavoitteista

4§ Varojen hankinta

Toimintansa tukemiseksi yhdistys

- kerää jäsenmaksua
- järjestää maksullisia kilpailuja, kokeita, testejä, näyttelyitä, huvitilaisuuksia, kursseja ja arpajaisia
- ottaa vastaan avustuksia, lahjoituksia ja testamentteja
- harjoittaa pienimuotoisesti koiraharrastukseen liittyvien tuotteiden myyntiä
- omistaa toimintaansa varten tarpeellista kiinteää ja irtainta omaisuutta

5§ Yhdistyksen jäsenyys

5.1. yhdistyksen jäsenet ja jäsenten äänioikeudet

Yhdistyksen äänivaltaisia jäseniä ovat varsinaiset henkilöjäsenet, kunniajäsenet ja rekisteröidyt jäsenyhdistykset.

Jäsenyhdistyksiä voivat olla rotuyhdistykset, rotua harrastavat yhdistykset sekä rotu- ja harrastuskerhot. Nuorisojäseneksi voidaan ottaa alle 15-vuotias henkilö. Perhejäseneksi voidaan ottaa varsinaisen jäsenen kanssa samassa osoitteessa asuva henkilö.

Kunniajäseneksi voi yhdistyksen kokous 2/3 äänen enemmistöllä kutsua hallituksen esityksestä henkilön, joka on yhdistyksen toimintaa silmälläpitäen erityisen ansioitunut.

Varsinaisella ja kunniajäsenellä on yhdistyksen kokouksissa yksi ääni. Nuoriso- ja perhejäsenellä on yhdistyksen kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Kukin yhdistyksen varsinainen ja kunniajäsen voi oman äänensä lisäksi käyttää valtakirjalla korkeintaan kahden (2) henkilöjäsenen ääntä.

Rekisteröidyillä jäsenyhdistyksillä on yksi ääni alkavaa viittäkymmentä (50) varsinaista jäsentään kohden, kuitenkin niin, että jäsenyhdistyksellä on vähintään 3 ääntä ja enintään 10 ääntä.

Jäsenyhdistystä edustaa Vesikoirat ry:n yhdistyksen kokouksissa jäsenyhdistyksen nimeämä edustaja, joka luovuttaa valtakirjansa kokouksen toimihenkilölle tarkastettavaksi ja äänimäärän varmentamiseksi. Edellisten sääntöjen aikana saavutetut jäsenoikeudet (kunniajäsen, kannattajajäsen, perheenjäsen) säilyvät.

5.2. jäseneksi liittyminen

Hallitus hyväksyy uuden jäsenen kirjallisen tai sähköisen anomuksen perusteella.

5.3. jäsenmaksu

Jäsenmaksujen suuruuden seuraavalle kalenterivuodelle päättää syyskokous. Jäsenmaksu voi olla erisuuruinen eri jäsenryhmille. Kunniajäseneltä ei peritä jäsenmaksua.

5.4. eroaminen/ erottaminen yhdistyksestä

Jäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti tai sähköpostilla yhdistyksen hallitukselle, hallituksen puheenjohtajalle tai yhdistyksen kokouksessa pöytäkirjaan merkitsemistä varten.

Mikäli jäsen on laiminlyönyt kuluvan vuoden jäsenmaksunsa 3 kuukautta eräpäivästä, yhdistyksen hallitus voi katsoa jäsenen eronneeksi.

Hallitus voi erottaa jäsenen, joka on vahingoittanut menettelyllään huomattavasti yhdistyksen toimintaa tai on toiminut yhdistyksen sääntöjen tai hyvien tapojen vastaisesti taikka on erotettu Suomen Kennelliitto –Finska Kennelklubben ry:stä kurinpidollisella perusteella.

Jo maksettuja jäsenmaksuja ei palauteta.

6§ Hallitus ja toimikunnat

Yhdistyksen asioita hoitaa syyskokouksen valitsema hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja ja 6 jäsentä.

Lisäksi valitaan 2 yleistä varajäsentä. Hallitukseen pyritään saamaan mahdollisimman laaja edustus yhdistyksen edustamista roduista.

Hallitus valitsee vuosittain keskuudestaan varapuheenjohtajan. Hallitus nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön jokaiselle yhdistyksen edustamalle rodulle. Hallitus valitsee myös sihteerin ja rahastonhoitajan, jotka voivat olla hallituksen ulkopuolelta. Tällöin heillä on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa.

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi läsnä on kolme jäsentä. Puheenjohtajan toimikausi on yksi kalenterivuosi. Hallituksen muiden jäsenten toimikausi on kaksi kalenterivuotta ja varajäsenten toimikausi on yksi kalenterivuosi. Erovuorossa on kerrallaan 3 jäsentä. Ensimmäisellä kerralla erovuoroiset valitaan arvalla.

Yhdistyksen nimenkirjoitusoikeus on puheenjohtajalla ja rahastonhoitajalla molemmilla yksin sekä varapuheenjohtajalla ja sihteerillä yhdessä.

Hallituksen tehtävänä on

- johtaa yhdistyksen toimintaa ja hoitaa sen taloutta ja omaisuutta
- edustaa yhdistystä sekä vastata yhdistyksen puolesta
- hyväksyä ja erottaa jäsenet
- kutsua yhdistyksen kokouksiin, valmistella ja esittää kokouksille sääntöjen mukaan esitettäväksi merkityt asiat ja aloitteet sekä panna täytäntöön kokousten päätökset
- tehdä aloitteita ja ehdotuksia yhdistyksen kokouksille yhdistyksen tarkoituksien toteuttamiseksi
- valita tarvittavat toimihenkilöt ja toimikunnat jalostustoimikuntia lukuun ottamatta sekä määrätä valitsemiensa toimihenkilöiden ja toimikuntien tehtävät
- nimetä yhdistyksen edustajat sidosryhmäyhteistyöhön siltä osin, mitä yhdistyksen kokous ei määrää
- vastata yhdistyksen julkaisutoiminnasta
- aloittaa uuden hallituksen perehdyttämisen heti syyskokouksen jälkeen

JALOSTUSTOIMIKUNNAT

Kullekin yhdistyksen edustamalle rodulle pyritään kokoamaan oma kolmijäseninen jalostustoimikunta.

Jäsenet jalostustoimikuntiin valitaan yhdistyksen syyskokouksessa. Jäsenen toimikausi on kolme vuotta, toimikausi alkaa valitsemista seuraavan kalenterivuoden alusta. Uusi toimikunnan jäsen perehdytetään tehtäväänsä ennen toimikauden alkua. Ensimmäisellä kerralla arvalla valitaan yksi jäsen yhdeksi vuodeksi, yksi jäsen kahdeksi vuodeksi ja yksi jäsen kolmeksi vuodeksi. Jalostustoimikunta toimii rodun puolueettomana jalostusta ohjaavana yksikkönä Suomen Kennelliitto- Finska Kennelklubben ry:n ohjeiden mukaisesti

7§ Tilikausi

Yhdistyksen tilikausi on kalenterivuosi. Tilinpäätös tarvittavine asiakirjoineen ja hallituksen toimintakertomus on annettava toiminnantarkastajalle viimeistään kolmea viikkoa ennen kevätkokousta. Toiminnantarkastajan on annettava tarkastuksestaan kirjallinen toiminnantarkastuskertomus kevätkokoukselle.

Varsinaisia toiminnantarkastajia yhdistyksessä on yksi ja varatoiminnantarkastajia yksi. Toiminnantarkastajien toimikausi on tilikausi.

8§ Yhdistyksen kokoukset

Yhdistys pitää vuosittain kaksi sääntömääräistä kokousta. Kevätkokous pidetään helmi-maaliskuussa ja syyskokous syys-lokakuussa hallituksen määräämänä aikana. Kutsu ja esityslista yhdistyksen kokouksiin on postitettava tai toimitettava sähköpostilla viimeistään 14 vuorokautta ennen kokousta. Kokouksissa ei päätetä muista kuin esityslistassa mainituista asioista.

Yhdistyksen jäsen voi ehdottaa asiaa käsiteltäväksi yhdistyksen kokouksessa. Ehdotus tulee toimittaa hallitukselle kirjallisesti kevätkokousta varten viimeistään 31.12. ja syyskokousta varten viimeistään 31.7. Muita yhdistyksen kokouksia pidetään, kun yhdistyksen kokous niin päättää tai kun hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai kun 1/10 yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä hallitukselta erityisesti ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii. Kutsu ja esityslista ylimääräiseen kokoukseen toimitetaan samalla tavalla kuin varsinaisiin kokouksiin.

Kevät- ja syyskokouksissa käsiteltävät asiat:

KEVÄTKOKOUS

Ennen kokouksen alkua tarkistetaan kokousedustajien äänioikeus ja valtakirjat.

- kokouksen avaus
- todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri ja vähintään 2 pöytäkirjan tarkastajaa, jotka toimivat samalla äänenlaskijoina
- hyväksytään kokouksen esityslista
- esitetään tilinpäätös, hallituksen toimintakertomus ja toiminnantarkastuskertomus
- päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä
- käsitellään muut esityslistassa mainitut asiat
- käsitellään muut esille tulevat asiat, joista ei kuitenkaan voida tehdä päätöstä

SYYSKOKOUS

Ennen kokouksen alkua tarkistetaan kokousedustajien äänioikeus ja valtakirjat.

- kokouksen avaus
- todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri ja vähintään 2 pöytäkirjan tarkastajaa, jotka toimivat samalla äänenlaskijoina
- hyväksytään kokouksen esityslista
- vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä jäsenmaksujen suuruus
- päätetään hallituksen ja toiminnantarkastajien palkkioista
- valitaan hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja hallituksen varajäsenet erovuoroisten tilalle
- valitaan toiminnantarkastaja ja yksi varatoiminnantarkastaja seuraavalle tilikaudelle
- valitaan jalostustoimikuntien jäsenet erovuoroisten tilalle
- valitaan yhdistyksen edustaja ja varaedustaja Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n valtuustoon
- käsitellään muut esityslistassa mainitut asiat
- käsitellään muut esille tulevat asiat, joista ei kuitenkaan voida tehdä päätöstä

9§ Sääntöjen muutokset

Sääntöjä voidaan muuttaa yhdistyksen kokouksessa, jos muutosta kannattaa vähintään 3/4 annetuista äänistä.

10§ Yhdistyksen purkamisen

Päätös yhdistyksen purkamisesta on tehtävä kahdessa vähintään kuukauden väliajoin pidettävässä yhdistyksen kokouksessa vähintään 3/4 äänen enemmistöllä. Päätös on asianmukaisesti rekisteröitävä. Yhdistyksen purkautuessa luovutetaan sen varat vesikoira-asiaa edistävälle yhdelle tai useammalle rekisteröidylle yhdistykselle yleiskokouksen päätöksen mukaan.

11. Muuten noudatetaan voimassa olevan yhdistyslain säännöksiä.

LIITE 2 ROTUJÄRJESTÖKSI PÄÄSYN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET JA ROTUJÄRJESTÖN OHJESÄÄNTÖ

Hyväksytty SKL-FKK:n valtuuston kokouksessa 8.5.1997. Astuu voimaan 1.7.1997.

ROTUJÄRJESTÖKSI PÄÄSYN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET

Rotujärjestöoikeudet myöntää Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubbenin (jäljempänä liitto) valtuusto. Saadakseen rotujärjestöoikeudet tulee rotua harrastavan yhdistyksen täyttää seuraavat vähimmäisvaatimukset:

1. Yhdistys on toiminut vähintään viisi viimeistä vuotta rotua harrastavana yhdistyksenä.
2. Yhdistys on toiminnallaan osoittanut pystyvänsä hoitamaan rotujärjestön ohjesäännön edellyttämät tehtävät. Edellytyksiä arvioitaessa tulee päähuomion olla yleensä toiminnassa ja erityisesti
 - a) jalostuksen ohjauksessa
 - b) rotuharrastuksen edistämisessä
 - c) koulutus- ja valistustoiminnassa
 - d) julkaisutoiminnassa
 - e) taloudessa
 - f) yhteydenpidossa liittoon ja kennelpiireihin
 - g) yhdistyslain ja yhdistyksen sääntömääräisten velvollisuuksien moitteettomassa täyttämisessä
3. Yhdistyksen tai sen ja sen jäsenyhdistysten yhteinen henkilöjäsenmäärä on vähintään 250. Määrään eivät sisälly perhejäsenet.
4. Yhdistyksen edustamaa rotua tai rotuja on rekisteröity viimeisen viiden vuoden aikana vähintään 400 koiraa.

Rotujärjestöanomukseen tulee aina liittää lausunto siltä rotujärjestöltä, jonka alainen yhdistys ja yhdistyksen harrastama rotu tai rodut ovat.

Rotujärjestöoikeudet voidaan myöntää yhdistykselle, vaikka sen jäsen- ja koiramäärät eivät täytä yllämainittuja vaatimuksia, mikäli yhdistyksen toiminta on ollut erityisen laadukasta tai rotujärjestöaseman myöntäminen yhdistykselle on muista syistä perusteltua.

Liiton sääntöjen 5. pykälän mukaan valtuusto voi vähintään 3/4 äänten enemmistöllä päättää, että yhdistyksen toiminta rotujärjestönä lakkaa, jos rotujärjestö ei kolmena peräkkäisenä vuotena ole täyttänyt rotujärjestöksi hyväksymiselle asetettuja vaatimuksia. Tällöin rotujärjestöstä tulee rotua harrastava yhdistys, ja sen edustama rotu tai rodut määrätään toisen rotujärjestön alaisuuteen, mikäli yhdistys täyttää rotua harrastavaksi yhdistykseksi pääsyn vaatimukset, tai rotuyhdistykseksi, mikäli se ei täytä rotua harrastavaksi yhdistykseksi pääsyn vaatimuksia.

(Huom. Tällä ohjesäännöllä ei poisteta ennen sen voimaantuloa saavutettuja rotujärjestöoikeuksia, mikäli rotujärjestön jäsenmäärä ja rekisteröintimäärä eivät täytä tämän ohjesäännön vaatimuksia ohjesäännön voimaantullessa.)

ROTUJÄRJESTÖN OHJESÄÄNTÖ

Rotujärjestö on yhden tai useamman koirarodun jalostusta johtava, valtakunnallinen Suomen Kennelliiton jäsenyhdistys, jonka liiton valtuusto on hyväksynyt rotujärjestöksi.

Rotujärjestö johtaa ja valvoo harrastamansa rodun jalostusta ja kaikinpuolista kehittämistä sekä edistää rodun harrastusta tämän ohjesäännön mukaisesti liiton valtuuston ja hallituksen antamin valtuuksin.

Yleiset tehtävät

1. Rotujärjestö harjoittaa harrastamaansa rotua tai rotuja koskevaa valistus- ja tiedotustoimintaa sekä pyrkii aktiivisesti keräämään rodun harrastajat rotujärjestön ja järjestäytyneen kenneltoiminnan piiriin syventääkseen heidän rotu- ja kenneltietouttaan.

Jalostuksen ohjaus

2.
 - a) Rotujärjestö valvoo ja ohjaa harrastamansa rodun jalostustyötä harjoittamalla jalostusneuvontaa esimerkiksi asiantuntijoista kokoonpannun jalostustoimikunnan avulla.
 - b) Rotujärjestö antaa tarvittaessa asiantuntija-apua rotuun kuuluvien koirien ulkomaille viennissä ja tuonnissa.
 - c) Rotujärjestö on yhteistyössä liiton jalostustieteellisen toimikunnan kanssa jalostustyön kehittämisessä.

- d) Rotujärjestö järjestää ja tukee jalostustarkastustoimintaa sekä toimii tehokkaassa yhteistyössä rodun piirissä toimivien kasvattajien kanssa.
- e) Rotujärjestö tarjoaa jalostukseen tarvittavaa perustietoa julkaisemalla joko yksinään tai yhdessä muiden rotujärjestöjen kanssa ainakin kerran vuodessa harrastamansa rodun jalostusta koskevaa aineistoa kuten näyttely- ja koetuloksia sekä rekisteröinti- ja terveystietoja.
- f) Rotujärjestö kartoittaa rotunsa tai rotujensa terveystilannetta, jakaa tietoa perinnöllisten ja muiden rodussa esiintyvien sairauksien vastustamiseksi sekä seuraa PEVISA-ohjelman tavoitteiden toteutumista.

Rodun edustus

3. Rotujärjestö edustaa harrastamaansa rotua ja valvoo sen etuja liitossa, tekee rotunsa kehitystä erityisesti ja kenneltyötä yleensä koskevia aloitteita ja ehdotuksia liitolle ja muille yhteisöille sekä välittää jäsenistölleen liiton tiedotuksia, ohjeita ja päätöksiä.

Kotimaiset yhteydet

- 4.
- a) Rotujärjestö lähettää vuosittain liitolle rotujärjestön toimintailmoituksen, joka käsittää toimintakertomuksen tilinpäätöksineen, toimintasuunnitelman ja talousarvion sekä toimihenkilöluettelon osoitteineen.
- b) Rotujärjestö edistää rotunsa harrastusta kehittämällä ja ylläpitämällä toimivaa yhteistyötä jäsenyhdistyksiensä, alaosastojensa, muiden rotujärjestöjen, kennelpiirien, muiden koiraharrastukseen liittyvien järjestöjen ja yhdistysten sekä viranomaisten kanssa.
Rotujärjestön ja sen alaisten valtakunnallisten rodunjaloitusta edistämään perustettujen rotua harrastavien ja rotuyhdistysten paikalliset jäsenyhdistykset voivat olla alueensa kennelpiirin jäseniä ja osallistua kennelpiirin toimintaan.
- c) Rotujärjestö antaa tarvittaessa lausuntoja Suomessa järjestettävien kansainvälisten ja muiden kaikkien rotujen näyttelyiden palkintotuomareista ja heidän varamiehistään edustamaansa rotua varten.

Ulkomaiset yhteydet

- 5.
- a) Kotimaista koirarotua harrastava rotujärjestö antaa tietoja rodusta ulkomaille ja pitää yhteyttä vastaaviin ulkomaisiin rotujärjestöihin, yhdistyksiin ja harrastajiin, antaa lausuntoja ja suosituksia SKL-FKK:lle kotimaisista palkintotuomareista, kun heitä kutsutaan ulkomaille arvostelu- ym. tehtäviin, samoin antaa muitakin lausuntoja harrastamaansa rotuun liittyvissä kysymyksissä.
- b) Ulkomaista koirarotua harrastava rotujärjestö pitää yhteyttä rodun kotimaahan ja muiden maiden vastaaviin rotujärjestöihin.

Tuomarikoulutus

6. Rotujärjestö vastaa rotunsa tai rotujensa ulkomuoto- ja koetuomarien koulutuksesta liiton ohjeiden mukaisesti.

Muu koulutus-, näyttely- ja koetoiminta

- 7. Rotujärjestö järjestää, tukee, ohjaa ja valvoo harrastamansa rodun puitteissa:
 - a) koulutustoimintaa järjestämällä koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia, harjoittamalla julkaisu- ja huolehtimalla rodun ja yhdistyksen sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta.
 - b) näyttelytoimintaa joko yksin tai yhdessä muiden rotujärjestöjen, rotua harrastavien yhdistysten, kennelyhdistysten tai kennelpiirien kanssa.
 - c) koetoimintaa, kilpailuja ja otteluita joko yksin tai yhdessä muiden rotujärjestöjen, rotua harrastavien yhdistysten tai kennelpiirien kanssa.

Anottaessa liitolta kokeita ja näyttelyitä on niistä ilmoitettava samalla ao. kennelpiirille.

Rahoitus

8. Rotujärjestö hoitaa omatoimisesti toimintansa rahoituksen. Julkaisu- ym. toimintaa varten rotujärjestö saa liiton taloudellista tukea liiton hallituksen vahvistamien perusteiden ja valtuuston hyväksymän talousarvion mukaisesti.

ESPANJANVESIKOIRIEN JALOSTUSTARKASTUS

Paikka _____ Päiväys _____ Tuomari _____
 Koiran nimi _____ Sukupuoli uros narttu
 Rekisterinumero _____ Syntymäaika _____
 Tunnistusmerkintä mikrosiru tatuointi _____
 tarkistettu ei tarkistettu, miksi _____
 Omistaja _____
 Kasvattaja _____

LUONNE

yleisvaikutelma tasapainoinen iloinen avoin
 luoksepäästävä hieman pidättyväinen
 flegmaattinen arka varautunut aggressiivinen
 käsiteltävyys käsiteltävissä tottumaton ei käsiteltävissä
 muut huomiot _____

MITTASUHTEET

yleisvaikutelma rodunomainen neliömäinen pitkänomainen
 tasapainoinen raskas kevyt
 mitat säkäkorkeus _____ cm rungon pituus _____ cm rinnan syvyys _____ cm
 rungon pituus/säkäkorkeus (9:8) _____
 rinnan syvyys/säkäkorkeus (4:8) _____
 paino _____ kg
 muut huomiot _____

YLEISVAIKUTELMA

tyyppi erinomainen hyvä tyydyttävä
 sukupuolileima erinomainen hyvä heikko
 luusto voimakas keskivahva kevyt
 kivekset normaalit kivespuutos
 muut huomiot _____

KARVA

tyyppi karkea pehmeä liian pehmeä
 kiharan laatu tiivis kihara/naru avoin kihara liian suora
 väri _____
 värin voimakkuus täyteläinen haalistunut
 muut huomiot _____

LIIKKEET

takaliikkeet
etuliikkeet
askelpituus

☐ normaalit	☐ ahtaat	☐ leveät
☐ normaalit	☐ ahtaat	☐ kehräävät
☐ rodunomainen	☐ liian pitkä	☐ liian lyhyt

ravi
selkä liikkeessä

☐ tehokas	☐ tehoton	☐ töpöttävä	
☐ vahva	☐ roikkuva/löysä	☐ keinuva	☐ köyry

muut huomiot

PÄÄ JA KAULA

kokonaisuus
kallo
otsapenger
kuonon mittasuhteet

☐ vahva, ryhdikäs	☐ raskas	☐ kevyt
☐ rodunomainen	☐ pyöreä	☐ kapea
☐ rodunomainen	☐ liian korkea	☐ liian niukka
☐ rodunomainen	☐ pitkä	☐ lyhyt
- kuonon pituus/kallon pituus (2:3) _____
☐ rodunomainen	☐ täyteläinen	☐ pigmentti puutos
☐ tiiviit	☐ löysät	

kirsu ja sen pigmentti
huulet

muut huomiot

silmät

asento/sijainti
väri
pigmentti

☐ rodunomainen	☐ epätyypillinen rodulle
☐ rodunomainen	☐ poikkeava
☐ täyteläinen	☐ liian haalea

muut huomiot

purenta ja hampaat

purenta
hampaat (lkm): _____

muut huomiot

☐ saksipurenta	☐ alapurenta	☐ yläpurenta	☐ tasapurenta
☐ normaali	☐ puutoksia	☐ liikaa hampaita	
-
-

korvat

muoto/koko
kiinnitys

muut huomiot

☐ rodunomainen	☐ liian suuret	☐ liian pienet
☐ rodunomainen	☐ liian ylhäällä	☐ liian alhaalla
-
-

kaula

muut huomiot

☐ rodunomainen	☐ liian lyhyt	☐ liian pitkä
-
-

RUNKO

ylälinja
selkä
lanneosa
lantiolinja
rintakehä

kylkiluut
alalinja

muut huomiot

☐ suora	☐ etukorkea	☐ takakorkea
☐ suora ja vahva	☐ köyry	☐ notko
☐ normaali	☐ pitkä	☐ lyhyt
☐ rodunomainen	☐ suora	☐ luisu
☐ rodunomainen	☐ liian leveä	☐ liian kapea
☐ liian raskas	☐ puutteellinen/heikko	
☐ selväst kaareutuneet	☐ litteät	
☐ rodunomainen	☐ laskeutunut	☐ liian nouseva
-
-

RAAJAT

eturaajat

asento

kulmaukset

rodunomainen

rodunomaiset

ranskalaiset

puutteelliset

ulkokierteiset

liian voimakkaat

takaraajat

asento

kulmaukset

kintereet

muut huomiot

yhdensuuntaiset

rodunomaiset

rodunomaiset

kapea/pihti

niukat

liian korkeat

länkisääret

liian voimakkaat

liian matalat

HÄNTÄ

pituus

hännän kiinnitys

kantotapa

muut huomiot

pitkä

rodunomainen

selän jatkeena

puolipitkä

liian korkealla

selän päällä (rullalla selän päällä)

töpö

liian alhaalla

typistetty

Muita tuomarin tekemiä huomioita

JALOSTUSKÄYTTÖÖN HYVÄKSYMINEN

HYVÄKSYTTY JALOSTUKSEEN

HYVÄKSYTTY VARAUKSIN, koska

EI SUOSITELLA JALOSTUKSEEN, koska

HYLÄTTY, koska

Paikka ja päivämäärä

Tuomarin allekirjoitus

LIITE 5 LISTA ESPANJANVESIKOIRIEN JALOSTUSTARKASTUKSESSA HYVÄKSYTYISTÄ KOIRISTA

Jalostustarkastuksen tarkoituksena on arvioida osallistuvien koirien käyttökelpoisuutta jalostuskoirina sekä saada koirista näyttelyarvosteluja yksityiskohtaisempaa tietoa. Tarkoituksena on tukea espanjanvesikoirien suunnitelmallista jalostusta sekä pyrkiä löytämään uusia jalostukseen sopivia yksilöitä.

Jalostustoimikunnat pyrkivät järjestämään jalostustarkastuksen kummallekin rodulle kerran vuodessa. Tarvittaessa jalostustarkastuksia voidaan järjestää alueyhteyshenkilöiden toimesta, jolloin alueyhteyshenkilöt voivat pyytää jalostustoimikunnilta apua tarkastuksen järjestämiseen. Tarkastuksen voi suorittaa ulkomuototuomari, jolla on espanjan- ja/tai portugalivesikoirien arvosteluoikeudet. Jalostustarkastettavan koiran tulee olla rekisteröity jossakin FCI:n tunnustamassa koirarekisterissä. Koiran tulee tarkastuspäivänä olla vähintään 18 kk ikäinen.

Jalostustarkastuksessa koirasta arvioidaan luonne ja rakenne rotumääritelmän mukaisesti. Lisäksi koirasta mitataan rotumääritelmässä olevat mitat ja mittasuhteet. Jalostustarkastuksen perusteella koiralle annetaan loppuarvio.

Loppuarviossa todetaan jalostustarkastuksen olevan:

- hyväksytty
 - koirassa ei ole suurempaa huomautettavaa eikä selviä puutteita
- hyväksytty varauksin
 - koiralla suurempi yksittäinen virhe tai useita lieviä puutteita, jotka eivät kuitenkaan ole rotumääritelmässä olevia hylkääviä virheitä
 - jalostuskäytössä näihin puutteisiin tulee kiinnittää erityistä huomioita niin, ettei sama virhe toistuisi vastakkaisella puolella
- ei suositella jalostuskäyttöön
 - koirassa useita vakavia puutteita, jotka vaikuttavat kokonaiskuvaan
- hylätty
 - koira on aggressiivinen tai erittäin arka
 - koiralla on rotumääritelmässä mainittu hylkäävä virhe tai useampia virheitä
 - uroksella kivespuutos

JALOSTUSTARKASTUS 2010

Vuoden 2010 jalostustarkastus järjestettiin 7.3.2010 Jyväskylässä. Tuomarina toimi Harri Lehkonen.

Aquagruaz Excelancia
Luumusukan Apocalyptica
Pevikan Jupiter
Villa Perla's Oceano
Zorrazo Brunilda
Zorrazo Cosme
Zorrazo Nefertiti
Zorrazo Nino
Zorrazo Pantera
Zorrazo Riotinto
Zorrazo Toro
Zorrazo Xiomera
Zorrazo Yaba Daba Doo

Liite 6. Käytetyimpien urosten ja narttujen jälkeläistilastot

20:n käytetyimmän uroksen jälkeläistilasto (lonkat, silmät, kyynärät)

		synt. vuosi	pennut				lonkat				kyynärnivelet				silmät			
			pentueet	yhteensä	vuoden aikana	toisessa polvessa	tutkittu	sairas	tutkittu%	sairas%	tutkittu	sairas	tutkittu%	sairas%	tutkittu	sairas	tutkittu%	sairas%
1	Zorrado Albarkoquero	2000	11	59	0	0	7	7	12%	100%	7	0	12%	0%	4	0	7%	*
2	Titi Del Marismeno	1997	12	59	0	220	33	21	56%	64%	31	0	53%	0%	34	2	58%	6%
3	Zorrado Quijote	2002	9	58	15	129	33	1	57%	3%	32	0	55%	0%	32	0	55%	0%
4	Alevin De El Polvorin	2000	8	56	0	263	33	12	59%	36%	33	0	59%	0%	30	6	54%	20%
5	Zorrado Vaquero	2003	6	40	0	56	25	10	62%	40%	24	0	60%	0%	21	0	52%	0%
6	Zorrado Oso	2005	5	39	0	61	18	6	46%	33%	18	0	46%	0%	17	2	44%	12%
7	Cabo De Valdeperales	2003	6	34	0	143	28	6	82%	21%	27	0	79%	0%	28	1	82%	4%
8	Zorrado Espinillo	2004	5	32	0	82	28	11	88%	39%	26	0	81%	0%	21	2	66%	10%
9	Bordon De Calathea	2002	4	30	0	41	18	11	60%	61%	18	0	60%	0%	17	1	57%	6%
10	Ranchmoonb De Ubrique	2004	5	30	0	0	21	8	70%	38%	21	0	70%	0%	16	2	53%	12%
11	Pevikan Hokkus Pokkus	2006	5	30	0	0	7	3	23%	43%	7	0	23%	0%	6	0	20%	0%
12	Tamarao Del Marismeno	1997	5	28	4	35	19	7	68%	37%	19	0	68%	0%	18	1	64%	6%
13	Zorrado Santiago	2002	4	28	10	12	9	7	32%	78%	9	0	32%	0%	5	0	18%	0%
14	Bastinazo Danca Cotufa	2000	4	28	0	119	20	8	71%	40%	18	0	64%	0%	14	0	50%	0%
15	Estlas De Ubrique	2000	4	27	0	11	4	4	15%	100%	3	0	11%	0%	4	0	15%	0%
16	Zorrado Iznatoral	2004	5	27	0	12	9	3	33%	33%	9	0	33%	0%	8	1	30%	12%
17	Zorrado Ufano	2003	5	26	0	144	23	2	88%	9%	23	1	88%	4%	23	5	88%	22%
18	Zorrado Invencible	2003	4	26	0	37	16	1	62%	6%	16	0	62%	0%	13	0	50%	0%
19	Harpo De Valneboeiro	2004	4	24	0	78	21	1	88%	5%	20	0	83%	0%	18	2	75%	11%
20	Concurrido Soneto	2002	4	24	0	45	13	3	54%	23%	10	0	42%	0%	9	1	38%	11%

Lähde Suomen Kennelliitto, jalostustietojärjestelmä

20:n käytetyimmän nartun jälkeläistilasto (lonkat, silmät, kyynärät)

		synt. vuosi	pennut				lonkat				kyynärivelet				silmät			
			pentueet	yhteensä	vuoden aikana	toisessa polvessa	tutkittu	sairas	tutkittu%	sairas%	tutkittu	sairas	tutkittu%	sairas%	tutkittu	sairas	tutkittu%	sairas%
1	Zorrado Pocahontas	2007	3	20	7		7	1	35%	14%	7	0	35%	0%	6	1	30%	17%
2	Meri Del Bolanio	2004	3	19	0	5	3	1	16%	33%	3	0	16%	0%	2	0	11%	0%
3	Zorrado Charbel	2006	2	18	0	0	5	2	28%	40%	4	0	22%	0%	3	0	17%	0%
4	Gotcha Nedjari	2006	2	17	0	12	2	0	12%	0%	2	0	12%	0%	2	0	12%	0%
5	Jolandan Amor De April	2007	2	17	9		3	3	18%	100%	3	0	18%	0%	1	0	6%	*
6	Jolandan Blueberry	2007	2	16	10		1	0	6%	*	1	0	6%	*	1	0	6%	*
7	Zorrado Bianca	2006	2	15	0	7	9	0	60%	0%	9	0	60%	0%	5	0	33%	0%
8	Gotcha Chica Patagonia	2007	2	15	8		7	5	47%	71%	7	0	47%	0%	6	0	40%	0%
9	Zorrado Dulcinea	2006	2	14	8		2	1	14%	50%	2	0	14%	0%	1	0	7%	*
10	Jolandan A'dream	2007	2	14	0	0	5	0	36%	0%	5	0	36%	0%	5	2	36%	40%
11	Nartsukan Elegant Choice	2007	2	13	7		0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*
12	Clara Del Bolanio	2006	2	12	0		1	1	8%	*	1	0	8%	*	1	1	8%	*
13	Rocker Fellow's Alamanda-Cathartiza	2005	2	12	0	7	4	3	33%	75%	4	0	33%	0%	3	0	25%	0%
14	Green Perry's Nadador Nordica	2006	2	11	5		6	0	55%	0%	6	0	55%	0%	5	0	45%	0%
15	Zorrado Pandora	2007	2	11	4		0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*
16	Veskarin El Enate	2007	2	10	5		0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*
17	Gana De Valdeperales	2003	1	9	0	0	1	0	11%	0%	1	0	11%	0%	2	0	22%	0%
18	Bonachón Doris	2006	1	9	0		0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*
19	Zorrado Valeria	2008	1	9	0		0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*
20	Aquagruaz Adoncia	2007	1	9	0	0	8	1	89%	12%	8	0	89%	0%	6	0	67%	0%

Lähde Suomen Kennelliitto, jalostustietojärjestelmä

LIITE 7. ESPANJANVESIKOIRIEN ROTUMÄÄRITELMÄ

Alkuperämaa: Espanja, Ryhmä: 8, FCI:n numero: 336

Hyväksytyt: FCI 3.9.1999 SKL-FKK 9.4.2000

KÄYTTÖTARKOITUS: Paimen- ja metsästyskoira sekä kalastajan apuri.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Espanjanvesikoiria on ollut Pyreneitten niemimaalla jo muinaisista ajoista lähtien. Niiden alkuperä on sama kuin vanhan barbet'in. Eniten niitä on Andalusianssa, missä niitä käytetään paimenkoirina. Siellä ne on vuosisatojen ajan tunnettu "turkkilaisina koirina". Niiden erityispiirteet, etenkin karvapeitteen laatu, sopivat rämealueiden kosteuden ja kuivuuden vaihteluihin. Siksi espanjanvesikoirat soveltuvat erinomaisesti niiden alueiden paimenkoiriksi sekä vesilinnunmetsästäjien ja kalastajien apulaisiksi.

YLEISVAIKUTELMA: Karkearakenteinen, sopusuhtainen (keskikokoinen), pitkäkalloinen ja melko pitkälinjainen. Ääriiviivat ovat tasapainoiset ja ulkonäkö miellyttävä. Voimakasrakenteinen, lihakset ovat jatkuvan liikunnan ansiosta hyvin kehittyneet. Sivukuva on suoralinjainen. Näkö-, kuulo- ja hajuaisti ovat hyvin kehittyneet. **TÄRKEITÄ MITTASUHITEITA:** Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on 9 : 8. Rinnansyvytyden suhde säkäkorkeuteen on 4 : 8. Kuonon pituuden suhde kallon pituuteen on 2 : 3.

KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE: Uskollinen, tottelevainen, iloinen, uuttera, rohkea ja tasapainoinen. Erinomaisesta ymmärtämiskyvystä johtuen erittäin oppivainen. Sopeutuu kaikkiin tilanteisiin ja ilmasto-olosuhteisiin.

PÄÄ: Voimakas ja asennoltaan ryhdikäs.

KALLO-OSA: Tasainen; niskakyhmy on vain hieman havaittavissa. Kallon ja kuonon ylälinjat ovat yhdensuuntaiset.

OTSAPENGER: Loiva, vain hieman erottuva.

KIRSU: Sieraimet ovat selväpiirteiset. Kirsu on saman värinen tai hieman tummempi kuin karvapeitteen tummin sävy.

KUONO-OSA: Kuononselkä on sivulta katsottuna suora.

HUULET: Tiiviit; suupielet ovat selväpiirteiset.

HAMPAAT: Hyvin muodostuneet ja väriltään valkoiset; kulmahampaat ovat hyvin kehittyneet.

SILMÄT: Hieman vinoasentoiset, hyvin ilmeikkäät, väriltään pähkinänruskeasta kastanjanruskeaan karvapeitteen väristä riippuen. Sidekalvo ei ole näkyvissä.

KORVAT: Keskikorkealle kiinnittyneet, kolmionmuotoiset ja riippuvat.

KAULA: Lyhyt, lihaksikas ja kauniisti lapoihin liittyvä. Ei löysää kaulanahkaa.

RUNKO: Vankka.

YLÄLINJA: Suora.

SÄKÄ: Hieman erottuva.

SELKÄ: Suora ja vahva.

LANTIO: Hieman viisto.

RINTAKEHÄ: Leveä ja syvä. Kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet. Rintakehä on tilava, siten hengitys on tehokasta.

ALALINJA JA VATSA: Vatsalinja on hieman kohoava.

HÄNTÄ: Keskikorkealle kiinnittynyt, 2. - 4. häntänikaman kohdalta tyypistetty. (Huom. Suomessa tyypistyskielto.) Joillakin yksilöillä on synnynnäisesti lyhyt häntä.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat vankat ja pystysuorat.

LAVAT: Lihaksikkaat ja viistot.

OLKAVARRET: Vahvat.

KYYNÄRPÄÄT: Rintakehän myötäiset ja keskenään yhdensuuntaiset.

KYYNÄRVARRET: Suorat ja vahvat.

RANTEET JA VÄLIKÄMMENET: Suorat ja melko lyhyet.

KÄPÄLÄT: Pyöreähköt. Varpaat ovat tiiviisti yhdessä.

Kynsien väri vaihtelee. Päkiät ovat kestävä.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat täysin pystysuorat, eivät kovin voimakkaasti kulmautuneet. Hyvien lihasten ansiosta liikunta on tarmokasta ja hyppääminen joustavaa, helppoa ja tyylikästä.

REIDET: Voimakkaat ja lihaksikkaat.

SÄÄRET: Hyvin kehittyneet.

KINTEREET: Matalat.

VÄLIJALAT: Lyhyet, kuivat ja kohtisuorassa maahan nähden.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Mieluisin liikuntatapa on ravi.

NAHKA: Joustava, ohut ja rungonmyötäinen. Nahka ja limakalvot ovat ruskea- tai mustapigmenttiset tai pigmentittömät karvapeitteen väristä riippuen.

KARVAPEITE

KARVA: Aina kiharaa ja villavaa. Lyhyenä kiharaa, pitkänä se voi muodostaa isoja nyörejä. Leikkaaminen hyväksytään ja sen tulee aina olla kauttaaltaan tasaista; se ei koskaan saa olla "esteettistä" muotoilua. Näyttelyitä varten karvan pituudeksi suositellaan korkeintaan 12 cm (15 cm, jos kihara suoritetaan) ja vähintään 3 cm, jotta kiharan laatu voidaan arvioida. Pennut syntyvät aina kiharakarvaisina.

VÄRI: Yksivärinen: valkoinen, musta tai kastanjanruskea ja niiden eri sävyt. Kaksivärinen: valkomusta tai valkoruskea ja niiden eri sävyt. Kolmivärinen ja musta tai pähkinänruskean-merkein eivät ole hyväksytyjä värejä.

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS: Urokset 44 - 50 cm ja nartut 40 - 46 cm.

Korkeintaan 2 cm:n vaihtelu on sallittu kummallekin

sukupuolelle mikäli mittasuhteet ovat oikeat.

PAINO: Urokset 18 - 22 kg ja nartut 14 - 18 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellämainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

VAKAVAT VIRHEET: Selvästi painunut selkälinja; virheellinen raajojen asento; laskeutunut tai liian voimakkaasti kohoava vatsaviiva.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Tasapainoton luonne, selvä arkuus tai aggressiivisuus; ylä- tai alapurenta; kannukset; sileä tai laineikas karvapeite; albinismi; täplikäs tai pilkullinen karvapeite, musta tai pähkinänruskea väri tan-merkein.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivestä täysin laskeutuneina kivespussiin.

LIITE 8. ESPANJANVESIKOIRA, LUONNEPROJEKTI 2010

projektin vetäjä: Jari Parkkisenniemi

Projektin esittely

- Espanjanvesikoirien luonneprojektissa selvitetään rodun luonneominaisuuksia
- Projektin lähdeaineistona käytetään luonnetestituloksia osa-alueittain, MH-kuvauksen tuloksia, kyselyiden avulla saatuja tietoja sekä rodun alkuperäisten käyttötarkoituksen mukaisia ominaisuuksia rodun historiakirjoitusten perusteella
- Projektiin osallistuu myös kutsuperiaatteella rodun kanssa harrastavia koiranomistajia

Projektin tavoitteet

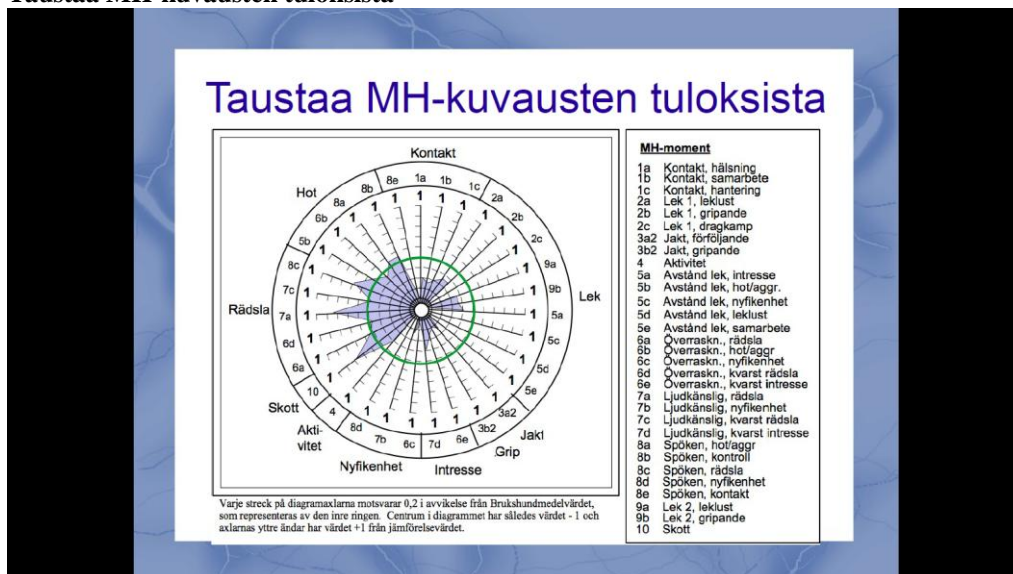
- Projektin tavoitteena on kartoittaa rodun tämän hetken luonnetilanne sekä luoda espanjanvesikoirien luonneprofiili
- Projektin pohjalta syntyvää aineistoa voidaan hyödyntää jalostuksen apuna
- Luonnekartoituksen avulla voidaan seurata rodun luonnetilanteen kehittymistä pitkällä aikavälillä sekä myös suorittaa tiettyjen ominaisuuksien periytyvyyden seuranta

Taustaa luonnetestituloksista

- Suomessa testattu 107 koiraa, joista yksi keskeytetty pidättyvyyden vuoksi
- Huomioitava, että luonnetestitulasto ei kerro minkälainen perron luonteen tai luonneprofiilin tulisi olla, vaan luonnetesteissä käyneiden pisteytyksen!
- Laukaus: 8 kpl LA (7,5%), 29 kpl LK (27,1%) ja 69 kpl LV
- Keskiarvot ja vaihteluväli muista osioista:
 - keskiarvot eivät kerro painotuksia, vaan suoran keskiarvon

	Toimintak.	Terävyys	Puol.	Taistelu	Hermor.	Temper.	Kovuus	Luoks.
KA	0	1,8	1,4	1,2	0,8	2,1	0,4	2,3
v-väli	-2 - 2	-2 - 3	-3- 3	-2 - 3	-1 - 2	-1 - 3	-2 - 3	-1 - 3

Taustaa MH-kuvausten tuloksista

Perro rotumääritelmässä

- Luonnekuvauksia
 - KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE: Uskollinen, tottelevainen, iloinen, utterra, rohkea ja tasapainoinen. Erinomaisesta ymmärtämiskyvystä johtuen erittäin oppivainen. Sopeutuu kaikkiin tilanteisiin ja ilmastolosuhteisiin.
- Käyttötarkoitus
 - Paimenkoira, vesilintujen metsästys, kalastajien apuri
- Miten edellä määritellyt ominaisuudet näkyvät luonnetestissä tai MH-kuvauksessa?

Projektin askeleet ja aikataulu

- Projekti etenee seuraavasti:
 - Luonnetietojen kerääminen
 - Harrastajien haastattelut
 - Luonneprofiilin painotusten muodostaminen
 - Luonneprofiilin laatiminen
 - Mahdollisesti rodulle sopivan rodunomaisen kokeen kartoitus
 - Loppuraportti (joulukuu 2010)